

JAARVERSLAG **2011**

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

.....

Inhoudsopgave

➤ Inhoudsopgave.....	5
➤ Ons jaarverslag 2011.....	6
➤ Leeswijzer.....	7
➤ 1. Onze hogeschool – Bestuur, toezicht en medezeggenschap.....	8
• Missie	
• Visie	
• Bestuur en toezicht	
• College van Bestuur	
• Planning en control	
• Risicomanagement	
• Instellingsaccreditatie	
• Professioneel inkopen	
• Raad van Toezicht	
• Medezeggenschap	
➤ 2. Ons onderwijs.....	18
• Assortiment	
• Onderwijsaanbod	
• Accreditaties	
• Internationalisering	
• Innovaties in het onderwijs	
• Aandacht voor studiesucces	
➤ 3. Onze studenten.....	27
• Wie studeren er op De Haagse?	
• Hoe krijgen we studenten binnen?	
• Onderzoek naar studenttevredenheid	
➤ 4. Onze medewerkers.....	37
• Wie werken er op De Haagse?	
• Professionele ontwikkeling	
• Loopbaan en mobiliteit	
• Arbeidsomstandighedenbeleid	
• Landelijke ontwikkelingen en arbeidsvoorwaarden	
• Decentrale arbeidsvoorwaarden	
➤ 5. Ons onderzoek.....	48
• Lectoraten	
• Nieuwe lectoraten en intreededen	
• Kwaliteitszorg onderzoek	
• Lectoraten en onderzoek	
• Lectoraten en onderwijs	
• Lectoraten en professionalisering	
• Lectoraten en kenniscirculatie	
➤ 6. Onze hogeschool in de samenleving.....	55
• 10 jaar RegioRegisseur	
• Horizontale dialoog	
• De Haagse en de samenleving	
• De Haagse en kennisvalorisatie	
➤ 7. Onze organisatie in ontwikkeling.....	62
➤ 8. Onze financiën.....	64
• Financieel beleid	
• Financieel resultaat	
• Resultaatbestemming	
• Huisvesting	
• Vermogenspositie	
• Treasurymanagement en liquide middelen	
• Jaarrekening 2011	
➤ 9. Onze faciliteiten en voorzieningen.....	67
• Hogeschoolbibliotheek	
• Studeren met een functiebeperking	
• Loopbaancentrum	
• Decanaat	
• Studentpsycholoog	
• Rechtsbescherming studenten	
• Rechtsbescherming medewerkers	
• Bureau Hogeschoolsport	
• Studentenactiviteiten	
• Duurzaamheid	
• Huisvesting	
➤ Colofon.....	78
➤ Bijlagen.....	78

Ons jaarverslag 2011

➤ Profilering was voor het bestuur het kenmerkende woord voor 2011. Temidden van maatschappelijke discussie over de kwaliteit van het hbo beschreven en bepaalden wij ons profiel. Een profiel moet worden herkend, daarom zetten wij in op brede discussie met alle geledingen in de hogeschool en met stakeholders erbuiten. Alle betrokkenen zijn wij erkentelijk voor hun inbreng die ons hielp om ons profiel te bepalen. De aanbevelingen van de commissie-Veerman met betrekking tot profilering van hogescholen en universiteiten, onderwijskwaliteit en studiesucces sluiten goed aan bij de ambities die wij al jaren hoog in het vaandel hebben staan. In november 2011 is een tussenstand van onze profielbeschrijving uitgebracht en besproken. In het verlengde daarvan wordt een nieuwe onderwijsagenda bepaald die zijn vertaling krijgt in herziening van het onderwijskader uit 2004.

Het jaar 2011 sloot af met de totstandkoming van het hoofdlijnenakkoord tussen de staatssecretaris van OCenW en de HBO-raad, als basis voor te maken prestatieafspraken voor 2012 en verder.

Het jaar 2011 profileert zich ook door de nasleep van de discussie over diploma- en onderwijskwaliteit. De Haagse Hogeschool is in 2010 in de media niet ontkomen aan berichten over klachten van studenten. Als college hebben wij gereageerd door de klachten nauwgezet te onderzoeken en over de naleving van de Onderwijs- en Examenregeling indringende gesprekken te voeren met vele geledingen binnen De Haagse Hogeschool. Dat onderzoek en de gesprekken leerden ons dat in de hogeschool niet op onverantwoorde wijze met de regels en processen rond het afstuderen wordt omgesprongen. Het in 2010 gestarte onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs naar aanleiding van berichten in de media over één van onze opleidingen is in 2011 afgerond met de conclusie dat de onderwijskwaliteit niet in geding is geweest. Hoewel dat enige voldoening geeft, beseffen wij dat onze organisatie kwetsbaar is. Naast goed georganiseerde processen en heldere procedures is het voortgaande gesprek over kwaliteit op alle niveaus van groot belang. Dat moet het denken van onze medewerkers bepalen. In februari 2012 werd dit onderstreept toen het afstudeertraject van een opleiding van onze hogeschool negatief in het nieuws kwam.

2011 profileerde zich ook als het jaar van herijking van de implementatie van het nieuwe bedrijfsprocessensysteem gericht op realisatie van integere data. Daarmee willen wij voorwaarden scheppen voor een betrouwbare bedrijfsvoering ten behoeve van het onderwijs en onderzoek. In 2011 hebben daartoe de voorgenomen reorganisaties van de diensten FEZ en ICT hun beslag gekregen, belangrijke stappen op weg naar de beoogde bedrijfsvoering en up to date ondersteuning van het onderwijs.

Wij hebben de afgelopen jaren gestuurd op het creëren van een gezonde financiële basis onder onze hogeschool. Een financiële basis die ons in staat stelt noodzakelijke investeringen in onderwijs en bedrijfsvoering te doen ter versterking van ons onderwijs en onderzoek en verbetering van de kwaliteit van onze organisatie. Daartoe zullen we onze beleidskracht verder moeten ontwikkelen en versterken. Alleen zo kunnen we erin slagen ons profiel te verankeren en de te maken prestatieafspraken na te komen.

In december 2011 heeft de Raad van Toezicht met ingang van 2012 besloten de samenstelling van het college te wijzigen. Daardoor hebben wij afscheid moeten nemen van onze collega Els Verhoef. De hogeschool is haar veel verschuldigd. Jarenlang heeft zij met niet aflatende inzet bijgedragen om De Haagse Hogeschool vorm te geven en op de kaart te zetten, waarvan ruim zeven jaren als lid van het college. Voor al deze inzet, en zeker ook voor haar bijdrage aan het profielbepalende jaar 2011, zeggen wij haar hartelijk dank.

Het College van Bestuur,
Rob Brons
Susana Menéndez

Den Haag, juni 2012

Leeswijzer

- In negen hoofdstukken leggen wij verantwoording af van wat we hebben ondernomen. U leest over ons bestuur, het toezicht en de medezeggenschap, over ons onderwijs, de studenten aan onze hogeschool, de medewerkers, de onderzoeken, over onze plaats midden in de samenleving, over onze financiën en onze faciliteiten en voorzieningen. Gebieden die we opeenvolgend beschrijven, maar die vele verbanden met elkaar hebben. Ieder hoofdstuk leiden wij in met een korte tekst die duidelijk maakt wat in dat hoofdstuk kan worden verwacht.

U zult in dit jaarverslag vaak het woord 'wij' tegenkomen. Niet gebruikt als een 'pluralis majestatis', maar om uit te drukken dat onze hogeschool een veelkleurige samenleving vormt met een grote onderlinge betrokkenheid.

In de webversie van het jaarverslag kunt u op verschillende momenten doorklikken naar gerelateerde documenten. U vindt de webversie op: dehaagsehogeschool.nl/jaarverslag2011. De Engelstalige samenvatting vindt u op: thehagueuniversity.nl/annualreport2011.

1. Onze hogeschool – Bestuur, toezicht en medezeggenschap

De Haagse Hogeschool gaat uit van de Stichting Hoger Beroepsonderwijs Haaglanden en heeft vestigingen in Den Haag, Delft en Zoetermeer. Hieronder beschrijven wij wat de visie en missie van onze hogeschool zijn en hoe bestuur, toezicht en medezeggenschap zijn geregeld.

➤ Missie

Wij bieden onze studenten de mogelijkheid hun talenten maximaal te ontwikkelen door hun kwalitatief hoogwaardig en innovatief hoger beroepsonderwijs aan te bieden. Wij leiden onze studenten op tot gekwalificeerde en onafhankelijke professionals voor de maatschappij en de arbeidsmarkt. De regio ervaart en waardeert onze hogeschool als een instelling die haar kennis graag deelt.

➤ Visie

Bij het formuleren van ambities hanteren wij een aantal strategische kernwaarden van waaruit wij opereren: studentgericht, omgevingsgericht, innovatiegericht en kwaliteitsgericht. Met de trits 'talentontwikkeling-binding-belevenis' geven wij uitdrukking aan onze ambitie de student in zijn ontwikkeling centraal te stellen en zijn studiemotivatie positief te stimuleren. Omgevingsgericht vatten wij breed op: wij hechten veel betekenis aan partnerships met bedrijven en instellingen, zowel in de regio als (inter)nationaal. De innovatiegerichtheid uit zich niet alleen in de ontwikkeling van lectoraten en onderzoek, maar ook in de wijze waarop wij in de academies omgaan met ontwikkelingen in de diverse opleidingsdomeinen. Kwaliteitsgericht is de kernwaarde die betrekking heeft op alle aspecten van ons handelen.

› Bestuur en toezicht

Het College van Bestuur bestaat uit drie leden. De Raad van Toezicht telt zeven leden. Uitgangspunt voor college en raad is dat de Branchecode Governance Hogescholen strikt wordt nageleefd bij de besturing van de hogeschool.

› College van Bestuur

Voor het College van Bestuur lag in 2011 de focus met name op de profilering van De Haagse Hogeschool. Hieronder bespreken we kort de activiteiten omtrent de profilering en enkele andere zaken die hoog op de agenda stonden.

Profilering

Voor het College van Bestuur stond in 2011 'profilering' centraal op de bestuurlijke agenda in het verlengde van de door de commissie-Veerman in gang gezette discussie over een toekomstbestendig stelsel van Hoger onderwijs in Nederland.¹

De aanbevelingen van het rapport-Veerman zijn door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap uitgewerkt in een beleidsreactie (februari 2011) en de Strategische Agenda Hoger Onderwijs (september 2011), uitmondend in de hoofdlijnenakkoorden met het hoger onderwijs van december 2011. Daarin is afgesproken dat de instellingen zich profileren en individueel prestatieafspraken maken met de staatssecretaris. Afhankelijk van de beoordeling van het profiel en de prestaties stelt de staatssecretaris middelen beschikbaar uit een budget, gekort op het totaalbudget van het hoger onderwijs.

In het verslagjaar is hard gewerkt aan de vormgeving van de profilering langs drie sporen: de kernkwaliteiten van de hogeschool, de domeinen waarop onze hogeschool zwaartepunten wil vormen en de organisatie die het support system voor deze ambities moet vormen. De managementconferentie met de directeuren stond in het teken van profilering en leidde tot de contouren van een profiel van De Haagse. Deze contouren heeft het college breed besproken, zowel intern met docenten, medewerkers en lectoren als extern met stakeholders uit onder andere het beroepenveld. Deze gesprekken leverden input voor een profiel op hoofdlijnen dat tijdens de teamconferentie aan de docentteamleiders is voorgelegd en besproken. Het resultaat van het proces vertaalde het college in een profileringsnotitie, waarvan de verdere uitwerking in 2012 en volgende jaren geagendeerd staat.

Teaching & Learning

Een ander onderwerp dat geagendeerd stond, betrof de herijking van het onderwijskader: de Haagse Bachelor (H/bachelor). De discussies hierover in relatie tot de dalende trend in het studiesucces leiden tot een nieuwe onderwijsagenda die de naam Teaching & Learning meekreeg en die op de onderwijsdag in november werd gepresenteerd. De nieuwe onderwijsagenda staat in de context van de huidige actualiteit en sluit aan op het profiel. Teaching & Learning raakt de kern van deze onderwijsagenda, waarin sturen op studiesucces en onderwijskwaliteit centraal staat en waarin de docent een cruciale rol speelt.

Onderzoek Onderwijsinspectie

2011 is ook het jaar geweest waarin de Inspectie voor het Onderwijs een aantal onderwijsinstellingen onderzocht naar aanleiding van klachten over alternatieve afstudeertrajecten. Ook bij één van onze opleidingen vond een dergelijk onderzoek plaats. Dit werd in november 2011 door de inspectie afgesloten met de constatering dat de kwaliteit van het afstuderen niet in het geding is geweest. In 2012 wordt het eindrapport van de Onderwijsinspectie verwacht.

.....
¹ Differentiëren in drievoud, advies Commissie Toekomstbestendig Hoger Onderwijs Stelsel, april 2010.

Het Hogeschoolontwikkelingsplan 7 (HOP-7) formuleert onze ambitie om ons te ontwikkelen tot kennisinstituut als volgt: “Het aanbieden van kwalitatief uitstekend bacheloronderwijs is en blijft in omvang en gewicht onze belangrijkste taak (.....)”.² Een beeld van hbo-instellingen die ondermaatse diploma’s zouden uitreiken, past daar niet in. In 2010 leidde de maatschappelijke aandacht voor de kwaliteit van de hbo-diploma’s tot aanscherping van de naleving van de Onderwijs- en Examenregeling (OER). In 2011 vertaalden we de resultaten van het eindrapport van de Onderwijsinspectie³ in een hogeschoolbreed verbeterplan, waarin wij de focus legden op verdere aanscherping van de regels ten aanzien van de OER, de positie van de examencommissie en de regels ten aanzien van het aanwijzen van examinatoren.

Bedrijfsvoering

Verbetering van de bedrijfsvoering was ook in 2011 een belangrijk agendapunt voor het college. Het fors toegenomen aantal studenten in 2010 zette het roosteren van ruimten onder druk. Om dit op te lossen stelde het college eind 2010 een projectorganisatie in. In het verslagjaar ondernam deze projectorganisatie in samenspraak met interne stakeholders activiteiten gericht op het naar een hoger niveau brengen van het roosteren in de hogeschool. Op basis van de resultaten van de activiteiten besloot het college tot centrale roostering voor de totale organisatie. Hiertoe is een start gemaakt met de inrichting van drie roosterbureaus. Daarnaast zijn trajecten gestart gericht op de verbetering van de administratieve roosterprocessen in academies. De evaluatie van dit project is voorzien in 2012.

Het Georganiseerd Overleg stemde dit jaar in met een reorganisatie van de diensten Informatie- en Communicatietechnologie (ICT) en Financieel Economische Zaken (FEZ). Inmiddels zijn de reorganisaties afgerond en de nieuwe organisaties vormgegeven.

De eind 2011 noodzakelijk gebleken temporisering van de invoering van SAP vroeg in 2011 veel bestuurlijke aandacht. Met een herziening van de projectorganisatie is de implementatie herstart, gericht op ingebruikname in april 2012.

Het college evalueerde ook de implementatie van de besturingsfilosofie. De daaruit voortvloeiende aanbevelingen betrof het college in de voorbereiding van een nieuw besturingsmodel. Eind 2011 is een eerste concept hiervan gepresenteerd aan de Raad van Toezicht. In 2012 zal het college het conceptbesturingsmodel met directeuren en medezeggenschap bespreken en verder uitwerken.

Sportcampus Zuiderpark

Het gezamenlijk traject met de gemeente Den Haag en woningcorporatie Vestia voor de ontwikkeling van Sportcampus Zuiderpark nam in 2011 vaste vormen aan. Zo richtte het college de interne projectorganisatie in die, in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van de gemeente en Vestia, het Europese aanbestedingstraject van de architect begeleidde. In oktober 2011 leidde dit tot een keuze van een architect.

Samenstelling college

De Raad van Toezicht heeft in december besloten om Els Verhoef geen nieuwe termijn als bestuurslid toe te kennen. Het verslagjaar werd daardoor afgesloten met het voorbereiden van de herverdeling van de portefeuilles in het college en het overdragen van dossiers. Een overzicht van de portefeuilleverdeling is opgenomen in bijlage 1.1.

Bezoldiging en declaraties college

Gegevens over de bezoldiging van het college is terug te vinden in de jaarrekening 2011. Een overzicht van de declaraties is opgenomen in bijlage 1.2.

² Als je doel lthaka is en je vertrekt daarheen..., 2009.

³ Alternatieve afstudeertrajecten en de bewaking van het eindniveau in het hoger onderwijs, april 2011.

› Planning en control

In 2011 is gewerkt aan een efficiency- en kwaliteitsverbetering van de planning en control-cyclus. In deze cyclus onderscheiden zich kritische prestatie-indicatoren, prestatie-indicatoren en kengetallen. Deze indicatoren en kengetallen zijn opgenomen in de kaderstelling. Zij zijn van belang bij de vertaalslag van hogeschoolbeleid in de diverse beleidsplannen van academies en diensten. Tevens vormen zij de basis bij de totstandkoming van rapportages uit de basisadministraties. Het betreft indicatoren en kengetallen op de domeinen Onderwijs (uitvoering, kwaliteit en rendement), Markt (instroom en assortiment), HRM (kwantitatieve en kwalitatieve formatieontwikkeling) en Financiën.

Door voorafgaand aan de Kaderbrief 2012 een meerjarenperspectief op te stellen, bewerkstelligde het College van Bestuur een verbetering van het financieel beleid en de besluitvorming begroting. Daarnaast is de cyclus teruggebracht van vier naar drie rapportagemomenten per jaar waarbij de afspraak is gemaakt dat het voltallige college gesprekken voert met directeuren over hun resultatenoverzicht en begroting. Dit heeft de functie van de cyclus als verantwoordingsinstrument versterkt.

Als onderdeel van elk rapportagemoment stelde de concerncontroller een hogeschoolrapportage op. Aan de hand daarvan werden per onderdeel aandachtspunten gesignaleerd. De resultaten op de prestatie-indicatoren zijn vervolgens geconsolideerd weergegeven. In 2011 zijn de directeuren van de domeinen HRM, Onderwijs en Financiën nauwer betrokken bij de totstandkoming hiervan.

In 2011 is gewerkt aan een efficiencyverbetering ten aanzien van het genereren van de benodigde gegevens voor de uitvoering van de planning en control-cyclus. Dit jaar konden de resultatenoverzichten per onderdeel vanuit de basisrapportages geautomatiseerd tot stand gebracht worden. De automatische verwerking van gegevens in de hiertoe onderliggende administraties blijft een aandachtspunt. De invoering van SAP als informatiesysteem vervult hierbij een belangrijke functie.

› Risicomanagement

Zoals eerder in dit jaarverslag aangegeven, leidde de maatschappelijke aandacht voor de kwaliteit van hbo-diploma's tot aanscherping van de naleving van de Onderwijs- en Examenregeling.

De invoering van SAP heeft geleid tot aanscherping van procedures en autorisaties op het terrein van de bedrijfsvoering van HRM en FEZ. Ook zijn in juni 2011 de inkoopprocedures aangescherpt. De administratieve organisatie is aangepast, strikte functiescheiding is toegepast en inkoop anders dan via inkoopnet is niet meer mogelijk.

In het kader van de voorbereiding van de instellingsaccreditatie worden in het komende verslagjaar relevante processen doorgelicht en getoetst, ook op functiescheiding en autorisaties. In de managementrapportages van de organisatorische eenheden en op hogeschoolniveau wordt gerapporteerd over risico's. Eind 2011 kwam woningcorporatie Vestia, samenwerkingspartner bij het project Zuiderpark, in financiële problemen terecht. De ontwikkelingen worden in het komende verslagjaar nauwlettend gevolgd.

› Instellingsaccreditatie

Met de instellingsaccreditatie laten we zien dat de interne kwaliteitszorg binnen de hele organisatie op orde is. De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) ontwikkelde hiervoor de instellingstoets kwaliteitszorg. In 2014 vindt voor onze hogeschool deze toets plaats.

De NVAO stelde een vijftal normen vast waaraan wij moeten voldoen om de instellingsaccreditatie te verkrijgen. Hieronder geven we kort aan welke dit zijn.

- 1 De instelling beschikt over een breed gedragen onderwijsvisie en kwaliteitscultuur;
- 2 De instelling heeft op grond van de visie adequaat beleid geformuleerd;
- 3 De instelling kan resultaten aantonen op basis van objectieveerbare gegevens;
- 4 De instelling hanteert een verbeterbeleid voor de kwaliteit van onderwijs en organisatie;
- 5 De instelling werkt met een heldere beslissings- en organisatiestructuur.

In 2011 zijn de eerste voorbereidingen in het kader van de instellingsaccreditatie gestart.

Framework

Allereerst is een framework opgesteld dat de betekenis, inhoud en gevolgen van de instellingsaccreditatie in kaart brengt. Het geeft ook aan welk traject de komende jaren gevolgd moet worden voor het behalen van de instellingstoets. Het framework is in 2011 vastgesteld en goedgekeurd en vormt de leidraad voor het hele traject.

Normenkaders

Een belangrijk aandachtspunt in 2011 was de vertaling van de vijf algemene normen van de NVAO naar onze verschillende organisatieniveaus. Normenkaders zijn opgesteld voor het College van Bestuur, de diensten, de academies, de opleidingen en het Centrum voor Lectoraten en Onderzoek.

Netwerk binnen hogeschool

Om het traject goed te laten verlopen is vanuit elke academie een coördinator aangesteld als aanspreekpunt voor de kwaliteitszorg. Verder zijn alle betrokkenen, geïnformeerd zoals College van Bestuur en directeuren, over de instellingstoets kwaliteitszorg en het te volgen traject. En is aansluiting gezocht met de collega's in de academies die betrokken zijn bij de opleidingsaccreditaties.

› Professioneel inkopen

In het verslagjaar bestond 65 procent van ons totale inkoopbedrag uit inkopen via leveranciers die middels een Europese aanbesteding werden gecontracteerd. Het versneld doorlopen van alle Europese aanbestedingen die als aanbestedingsplichtig waren gekenmerkt, was in 2011 een van de kernpunten in het Plan van Aanpak 'Professioneel inkopen'.

Een Europese aanbesteding is gebonden aan wettelijke termijnen. Daardoor wordt het aanbestedingsproces als vertragend ervaren. Maar in de voorbereidingsfase daarvan – het formuleren van een Programma van Eisen en Wensen – konden wij in het verslagjaar veel tijdwinst genereren. Per aanbesteding werd een multidisciplinair team samengesteld, bestaande uit collega's die op enigerlei wijze productbetrokken en/of materiedeskundig waren. Zij formuleerden mede de wensen en eisen die werden gesteld aan in te kopen producten of diensten. Daarmee werd enerzijds tijdwinst geboekt en anderzijds draagvlak gecreëerd. De animo om in voorkomende gevallen deel uit te maken van een multidisciplinair team was groot. Deze benaderingswijze wierp vruchten af. In 2008-2009 konden we maximaal vijf Europese aanbestedingen doorlopen. In het verslagjaar was dat aantal gegroeid tot zestien

Andere kernpunten in het Plan van Aanpak 'Professioneel inkopen' waren:

- het inrichten van een efficiënt 'purchase to pay'-proces: analyseren en optimaliseren van het bestelproces;

- het inrichten van contractbeheer en contractmanagement: op een centrale plaats is inzicht ontstaan in alle inkoopverplichtingen; ook maakten we een start met het introduceren van contractmanagement, zodat er controle plaatsvindt op het nakomen van contractuele afspraken door leveranciers en door De Haagse zelf;
- het inrichten van de inkooporganisatie- en inkoopcommunicatiestructuur;
- het opstellen van een meerjareninkoopbeleidsplan dat zich vertaalt in inkooprichtlijnen en een Europese aanbestedingsagenda.

➤ Raad van Toezicht⁴

Governance

Uitgangspunt voor bestuur en toezicht van De Haagse Hogeschool is de overtuiging dat goed bestuur zich kenmerkt door integriteit en verantwoording over strategie, resultaten en risico's. Een strikte scheiding van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen toezichthouder, bestuur en directeuren vormt de basis voor een effectief en efficiënt samenspel. De verhouding tussen bestuur en toezicht is vastgelegd in de statuten; de verhouding tussen bestuur en directeuren is geregeld in het bestuurskader. De Raad van Toezicht kent een reglement waarin de statutaire bepalingen met betrekking tot de verhouding bestuur en toezicht nader zijn uitgewerkt. Statuten, bestuurskader en reglement zijn up-to-date ten opzichte van de geldende wettelijke bepalingen.

De Raad van Toezicht en het College van Bestuur onderschrijven integraal de Branchecode Governance die de HBO-raad in 2006 heeft vastgesteld. De bepalingen hiervan waren ook in 2011 leidraad voor het handelen. Op één punt gaat De Haagse Hogeschool verder dan de branchecode bepaalt: herbenoeming van leden van de Raad van Toezicht is – na een positieve beoordeling – slechts één keer mogelijk.

De leden van de Raad van Toezicht zijn onafhankelijk zoals de Branchecode Governance vereist. Zij hebben geen (deel)belangen bij de hogeschool en kunnen onafhankelijk van elkaar en het College van Bestuur opereren. Een overzicht van relevante nevenfuncties van de leden staat op de website van de hogeschool en wordt jaarlijks geactualiseerd. Er waren in 2011 geen onderwerpen aan de orde waarbij (potentieel) tegenstrijdige belangen van leden van de Raad van Toezicht of het College van Bestuur een rol speelden.

Samenstelling en interne organisatie

De Raad van Toezicht bestaat per 31 december 2011 uit zeven leden:

Leden Raad van Toezicht	(her)benoemd per	herbenoembaar per	datum van aftreden
mw. drs. J.M. de Vries, voorzitter	december 2008		december 2012
drs. W.A. Touw RA, voorzitter Auditcommissie	juni 2011		juni 2015
mw. drs. M.W. Gout-van Sinderen, vicevoorzitter, lid Auditcommissie	oktober 2008	oktober 2012	oktober 2016
dr. K.M. Becking, voorzitter Remuneratiecommissie	oktober 2008	oktober 2012	oktober 2016
mr. J.W. Weck, lid Remuneratiecommissie	oktober 2008	oktober 2012	oktober 2016
ir. J. Vermeer	juni 2010	juni 2014	juni 2018
dr.ir. A. Blik	oktober 2010	oktober 2014	oktober 2018

⁴ Vastgesteld in de vergadering van de Raad van Toezicht Den Haag, 5 april 2011

De raad heeft een algemene profielschets opgesteld die gebruikt wordt bij het werven van nieuwe leden. Daarin is ook de te volgen wervingsprocedure opgenomen. Per vacature stelt de raad een specifiek profiel op. In 2011 zijn geen nieuwe leden toegetreden.

In afwijking van de eisen van de Branchecode Governance wordt het functioneren van de raad tweejaarlijks besproken. Bij de laatste zelfevaluatie (juni 2010) hebben leden de behoefte geconstateerd zich vaker te laten informeren over het reguliere reilen en zeilen van (onderdelen van) de hogeschool.

De raad heeft in de aprilvergadering zijn eigen jaarverslag over 2010 besproken en vastgesteld.

College van Bestuur

De samenwerking tussen Raad van Toezicht en College van Bestuur is te kenschetsen als kritisch en constructief. Beide taken van de Raad van Toezicht – toezicht op het bestuur én klankbord voor het bestuur – kwamen in onderlinge balans aan de orde. Het functioneren van het College van Bestuur wordt – conform de eisen van de Branchecode Governance – jaarlijks besproken. De uitgestelde beoordelingsprocedure 2010 van de twee collegeleden heeft begin 2011 plaatsgevonden. De beoordelingsprocedure 2011 is in november 2011 voorbereid en in januari 2012 uitgevoerd.

De raad heeft in december besloten de aanstelling van Susana Menéndez als lid van het College van Bestuur per 1 april 2012 te verlengen met vier jaar. De aanstellingsperiode van Els Verhoef als lid van het College van Bestuur liep eind 2011 af. Wegens verschil van inzicht is met haar afgesproken dat zij per 1 januari 2012 terugtreedt als lid van het College van Bestuur en nog een jaar aan de hogeschool verbonden blijft.

Medezeggenschap

Een vertegenwoordiging van de Raad van Toezicht heeft op 25 mei 2011 en 23 november 2011 gesproken met de Hogeschoolraad. Specifieke onderwerpen waren:

- de wijze van voordracht van een lid van de Raad van Toezicht door de Hogeschoolraad naar aanleiding van de gewijzigde Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW);
- beantwoording van vragen over de bezoldiging van het College van Bestuur;
- een terugblik op de nieuwe samenstelling van het College van Bestuur sinds maart 2010;
- de zorgen van de Hogeschoolraad over het programma Studiesucces;
- de procedure bij herbenoeming van leden van het College van Bestuur.

In het najaar is conform het vigerende medezeggenschapsreglement advies gevraagd over de herbenoeming van de twee leden van het College van Bestuur.

De vergaderingen en de toezichtagenda

De Raad van Toezicht is in 2011 vier keer bijeen geweest: op 14 april, 16 juni, 12 oktober en 15 december. Op 16 februari vond een themavergadering plaats over verankering van onderzoek in de samenleving en op 16 november over de profilering van de hogeschool en het besturingsmodel. In de vergadering van 14 april kwam als themagedeelte de afronding van het Programma Diversiteit en Anti Discriminatie aan de orde. De thematische agendering voorziet in de behoefte van de raad om zijn klankbordfunctie gestalte te geven en zorgt voor een adequate scheiding tussen zijn klankbord- en toezichtfunctie. Vanwege de brede en kritische maatschappelijke aandacht voor de kwaliteit van het hbo heeft de raad in de vergadering van 15 december besloten een commissie Onderwijs in te stellen met als taakstelling het adviseren van de raad over zijn toezichtfunctie op het onderwijs en onderzoek.

In de reguliere vergaderingen stonden de gebruikelijke bespreek- en beslispunten op de agenda. Vast onderdeel daarvan waren de begroting, de managementrapportages en de jaarrekening zoals voorbereid en toegelicht door de Auditcommissie.

Op 16 juni heeft de raad in aanwezigheid van de accountant het Jaarverslag 2010 en de Jaarrekening 2010

besproken en goedgekeurd. Ook de bijbehorende managementletter was onderwerp van gesprek. De accountant uitte zijn tevredenheid over de totstandkoming van de Jaarrekening 2010 en de geboekte voortgang in het proces van Europese aanbesteding.

In 2011 stond de Europese aanbesteding voor de accountantsdienstverlening op de agenda. Namens de raad heeft de Auditcommissie nadrukkelijk een rol gekregen in het aanbestedingstraject. In de junivergadering heeft de Raad van Toezicht conform de uitkomst van de Europese aanbesteding de benoeming van de nieuwe accountant goedgekeurd per september 2011.

Bij de bespreking en goedkeuring van de begroting 2012 op 15 december heeft de raad met voldoening de geboekte vooruitgang geconstateerd in de kwaliteit van de begroting, vooral waar het de meerjarenbegroting en het financiële beleid betrof.

Het College van Bestuur heeft de raad meermalen gerapporteerd over de ontwikkeling van Sportcampus Zuiderpark. Formele momenten van goedkeuring waren hierbij niet aan de orde.

In alle reguliere vergaderingen van de Raad van Toezicht, alsmede in de themavergadering van 16 februari, zijn de rapportages van het college besproken over de wijze waarop het college heeft gereageerd op het onderzoek van de inspectie naar alternatieve afstudeertrajecten in het hbo. De Raad van Toezicht heeft met voldoening geconstateerd, dat naar het oordeel van de inspectie de onderwijskwaliteit aan De Haagse Hogeschool niet in het geding is geweest en dat de inspectie het dossier in het najaar heeft afgesloten, nadat het college alle vragen afdoende had beantwoord.

Commissies

Auditcommissie

De Auditcommissie bestaat uit Wim Touw (voorzitter) en Marion Gout-van Sinderen.

De Auditcommissie is in 2011 vier keer bijeen geweest, telkens mede ter voorbereiding van de reguliere vergaderingen van de Raad van Toezicht.

In elke vergadering van de raad heeft de commissie schriftelijk verslag uitgebracht van haar werkzaamheden en bevindingen. De periodieke managementrapportages zijn alle met de commissie besproken, evenals de kaderbrief voor de begroting 2012. De plannen voor het Zuiderpark stonden steeds op de vergaderagenda. De commissie heeft ook aandacht besteed aan de wijze waarop het financieel beheer is geregeld en vooral aan de invoering van een SAP-informatiesysteem via het project PerFin.

De commissieleden hebben vanuit de verantwoordelijkheid van de Raad van Toezicht voor de benoeming van de accountant geparticipeerd in het traject van Europese aanbesteding voor de accountantsdienstverlening.

Remuneratiecommissie

De Remuneratiecommissie bestaat sinds 1 januari 2011 uit Koen Becking (voorzitter) en Jan Willem Weck.

De Remuneratiecommissie heeft in het voor- en najaar de beoordelingsprocedures voorbereid en uitgevoerd. In dat kader heeft zij gesprekken gevoerd met referenten. De voorzitter van de commissie heeft samen met de voorzitter van de Raad van Toezicht de beoordelingsgesprekken met de collegeleden gevoerd.

Het remuneratiebeleid (bezoldigingsbeleid) van de Raad van Toezicht sluit aan bij de Branche-code Governance en de daarbij behorende bijlagen met uitwerkingen voor de bezoldiging van bestuurders en toezichthouders.

Remuneratiebeleid College van Bestuur

- De beloning van de collegeleden wordt vastgesteld aan de hand van de 'Uitwerking bezoldiging bestuurders hogescholen', aangevuld met de tweejaarlijks indexeringen.
- De beloning van bestuursleden bestaat alleen uit een vast deel; er worden geen variabele belonings-

bestanddelen toegekend.

- De pensioenvergoeding is ABP-gerelateerd en staat in een normale verhouding tot het basissalaris.
- Er worden geen persoonlijke leningen of garanties aan bestuurders verstrekt.
- Leden van het College van Bestuur worden benoemd voor een periode van vier jaar.
- Herbenoeming is mogelijk voor periodes van vier jaar en is afhankelijk van de geleverde prestaties. De raad stelt voor elke herbenoeming een beoordeling op.

De raad heeft de honorering van de collegeleden per 1 januari 2011 conform de gemaakte contractuele afspraken aangepast. De in het najaar door de Hay Group voorgestelde tweejaarlijkse indexatie per 1 januari 2011 is niet overgenomen. De brutosalarislasten van de leden van het College van Bestuur zijn in de Jaarrekening 2011 opgenomen. De bezoldiging blijft zowel onder de publicatienorm van de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (Wopt) als binnen de beoogde bezoldigingsnorm van de nieuwe Wet normering topinkomens (WNT).

Remuneratiebeleid Raad van Toezicht

De leden van de Raad van Toezicht ontvingen in 2011 een honorarium gerelateerd aan de mate van verantwoordelijkheid en aan de reële tijdsbesteding die voor het uitoefenen van de taken nodig is. Het honorarium is gebaseerd op een in 2006 extern ingewonnen advies en valt binnen het in mei 2007 door de Hay Group uitgebrachte advies 'Uitwerking Bezoldiging toezichthouders hogescholen'. In lijn met deze adviezen is een differentiatie aangebracht in de beloning van de voorzitter, de leden van de Auditcommissie en de overige leden.

De honoraria bedragen resp. € 8.640, € 5.280 en € 4.320. Daarnaast kunnen de leden van de raad gemaakte reiskosten en uitgaven voor deskundigheidsbevordering declareren. De honorering is in 2011 niet aangepast. Het is aan de individuele leden van de raad om te besluiten het honorarium te accepteren, te weigeren dan wel aan een ander doel te schenken.

› Medezeggenschap

Hogeschoolraad

De Hogeschoolraad (HR) volgt het door het College van Bestuur gevoerde beleid kritisch en schuwt het debat niet. De HR bereidt het overleg voor in commissies en vervolgens in de interne vergadering. Het college voerde in het verslagjaar zeven keer overleg met de HR. Het overleg verliep constructief en droeg bij aan het draagvlak voor het beleid; in enkele gevallen leidde het overleg tot aangepast beleid.

Vaste agendapunten in het overleg zijn de kaderbrief voor de begroting (juli) en de begroting (december/januari). In het verslagjaar vroeg de raad specifiek aandacht voor:

- verduidelijking van het beleid rondom het professionaliseringsfonds;
- een kritische prestatie-indicator voor het Centrum voor Lectoraten en Onderzoek;
- verhoging van de norm voor contacttijd.

Over de uitvoering van beleid en begroting wordt de Hogeschoolraad periodiek geïnformeerd via de drie managementrapportages. De realisatiecijfers en het beleid met betrekking tot het studiesucces werden daarbij besproken. Andere onderwerpen met betrekking tot het onderwijs waren:

- het internationaliseringsbeleid, zoals uitgewerkt in de notitie 'Internationalisering voor iedereen 2012-2015';
- de behandeling door het college van de klachten van (oud)studenten over het onderwijs en het onderzoek van de Inspectie voor het Onderwijs daarnaar;
- de Onderwijs- en Examenregeling (OER) 2011-2012. Op voorstel van de Hogeschoolraad werd opgenomen, dat fraudeconstatering ook nog na de toetsafname kan plaatsvinden;
- de evaluatie en uitbreiding van de pilot met verhoging van de norm voor het bindend studieadvies (BSA) van 40 naar 50.

De reorganisaties bij ICT en FEZ stonden ook op de agenda. Onder erkenning van de noodzaak tot verbetering van de dienstverlening door ICT en FEZ, hield de Hogeschoolraad de vinger aan de pols door het college kritisch te bevragen over de uitvoering van de reorganisaties. Ook de implementatie van het nieuwe bedrijfsinformatiesysteem kwam meermalen aan de orde, waarbij de raad zijn zorgen kenbaar maakte over de projectuitvoering en de effecten op de organisatie van het uitstel in het verslagjaar. De raad stelde ook de uitvoering van Europese aanbestedingstrajecten aan de orde. Naast aandacht voor goede communicatie bij de uitvoering van afgesloten contracten werden afspraken gemaakt over het tijdig informeren van de raad over komende aanbestedingen en over betrokkenheid bij relevante onderwerpen.

De aanpassing van het medezeggenschapsreglement naar aanleiding van de wetswijziging ‘Versterking Besturing’ kon uiteraard op grondige aandacht van de Hogeschoolraad rekenen. De uitvoerige gedachte-wisseling leidde ertoe, dat het overleg hierover niet kon worden afgerond in het verslagjaar. Belangrijke punten van discussie waren:

- de status van het aanbieden van de begroting aan de raad;
- de rol van de raad bij benoeming van leden van het college.

Het college wilde niet meegaan in de claims van de Hogeschoolraad die boven het wettelijke kader uitgingen. De herziene wet geeft de raad het recht van voordracht van een lid Raad van Toezicht. Vooruitlopend op de wijziging van het Medezeggenschapsreglement voerde de raad overleg met de Raad van Toezicht over de wijze van voordracht.

In mei 2011 werden de tweejaarlijkse reguliere verkiezingen gehouden. De nieuwe leden werden in september geïnstalleerd. Aan het einde van het verslagjaar waren er in de Hogeschoolraad vier vacatures op 24 leden: één in de personeelsgeleding en drie in de studentengeleding.

Georganiseerd Overleg

De Hogeschoolraad is toevoerder bij het Georganiseerd Overleg tussen College van Bestuur en de vakcentrales. Vooraf aan het overleg bespreken de vakcentrales de agenda met de raad en kan deze zijn advies geven over de geagendeerde onderwerpen. In het verslagjaar is in het Georganiseerd Overleg gesproken over de voortgang van het Actieplan LeerKracht, project Vizier, de reorganisaties bij ICT en FEZ, een opzet van de besteding van de middelen voor Leeftijdsbewust, Kwaliteits- en Doelgroepenbeleid (LKD) in 2012, vitaliteitsbeleid, sociaal plan in verband met de afbouw van de opleiding Commercieel Ingenieur (CI), actualisering van het wervings- en selectiebeleid, de verdeling van de medezeggenschap over de academies en diensten, evaluatie van de R&O-cyclus en het ziekteverzuim.

2. Ons onderwijs

In hoofdstuk 1 gaven we in onze missie aan dat De Haagse Hogeschool continu streeft naar kwalitatief hoogwaardig en innovatief hoger beroepsonderwijs. Hoe doen we dat? In dit hoofdstuk geven we daar meer informatie over. We beschrijven onder andere hoe we ons assortiment samenstellen, welk onderwijs we bieden, hoe we de kwaliteit waarborgen en hoe we ons voorbereiden op een goed verloop van accreditaties. Verder geven we inzicht in welke innovaties in ons onderwijs plaatsvinden en dan niet alleen op IT-gebied. Internationalisering is een steeds belangrijke thema voor De Haagse. Innovatief onderwijs volgt ook uit een goed internationaliseringsbeleid. Uiteraard hoort bij kwalitatief hoogwaardig onderwijs aandacht voor het studiesucces van onze studenten. Als afsluiting van dit hoofdstuk vindt u in het kort enkele resultaten van onderzoek naar studenttevredenheid.

› Assortiment

Gebaseerd op de kernwaarde 'innovatiegericht' achten wij het van groot belang het assortiment voortdurend kritisch te bekijken, aan te vullen en op te schonen. Daarbij gaan we uit van het verrijksprincipe: onze nieuwe opleidingen moeten echt iets toevoegen aan het bestaande palet van hbo-bacheloropleidingen. Van opleidingen die niet langer of slechts beperkt in een maatschappelijke behoefte voorzien en/of niet rendabel zijn om aan te bieden, onderzoeken wij hoe deze zijn in te passen in andere opleidingen of afgebouwd moeten worden.

De betrokkenheid van externe stakeholders bij het formuleren en invullen van het assortimentsbeleid is voor ons een vanzelfsprekendheid. Dit krijgt vorm door het werkveld en andere belanghebbenden nauw te betrekken bij de ontwikkeling van nieuwe opleidingen. Voorbeelden hiervan zijn de opleiding Mechatronica, de Engelstalige variant van de opleiding Industrieel Product Ontwerpen en de Associate degree Bedrijfsconomie. Deze zijn in 2011 gestart, nadat ze in nauwe samenwerking met het werkveld en andere belanghebbenden tot stand zijn gekomen.

Engelstalige opleidingen

In het Hogeschoolontwikkelingsplan 7 (HOP-7) heeft het College van Bestuur de wens uitgesproken om het assortiment uit te breiden met Engelstalige opleidingen. De Academie voor Accounting en Financial Management ontwikkelde een Engelstalige opleiding International Financial Management and Control, waarvan de start voorzien is in 2012.

Revitalisering van opleidingen

Door langdurige tegenvallende belangstelling en aanmeldingen is het bestaansrecht van een aantal opleidingen in gevaar gekomen. Alvorens te besluiten om deze opleidingen af te bouwen, werd onderzocht op welke wijze de aanmeldingen voor de betreffende opleidingen gestimuleerd konden worden. Als voorbeeld noemen we de opleiding Climate & Environment. Besloten is de opleidingsnaam te wijzigen in Climate & Management en om hierop extra communicatie- en marketingactiviteiten in te zetten. Deze activiteiten leidden tot een verbetering van de instroom. Uit het onderzoek bleek tevens dat internationale partners geïnteresseerd zijn in een dergelijke opleiding. We overwegen om van de opleiding een internationaal programma te maken. Vergelijkbaar hiermee was de ontwikkeling van de situatie voor de Associate degree Installatietechniek.

Afbouw opleiding Commercieel Ingenieur

De opleiding Commercieel Ingenieur wordt afgebouwd. In 2011 heeft het sociaal plan een definitieve status gekregen. De vrijwillige fase is gestart in februari 2011 en deze loopt door tot maart 2012.

Vorstudie opleiding Traditionele Chinese Geneeskunde

De Stichting International Academy of Traditional Chinese Medicine en de Academie voor Gezondheidszorg ondertekenden in juni 2011 in het kader van de horizontale dialoog een intentieverklaring om gezamenlijk te onderzoeken welke mogelijkheden er bestaan voor een bacheloropleiding Traditional Chinese Medicine (TCM). Een voorstudie toonde aan dat er op dit moment onvoldoende aanleiding is om een volwaardige bacheloropleiding TCM te ontwikkelen. Naar aanleiding van deze conclusie overweegt de academie een minor op dit vakgebied te ontwikkelen.

In 2011 was er geen sprake van uitbesteding van onderwijsactiviteiten aan andere instellingen. De bij ons ingeschreven studenten volgden hun onderwijs op onze vier locaties in Den Haag, Delft en Zoetermeer. Ook participeerde we niet in publiek-private arrangementen.

> Onderwijsaanbod

Op onze hogeschool bieden wij veel mogelijkheden tot onderwijs en verdieping. Al onze bachelors zijn vormgegeven via een major-minorstructuur. Het majorgedeelte vormt de verplichte kern van de opleiding. Daarnaast verbreden en/of verdiepen studenten hun opleiding door het volgen van verschillende minors met een totale omvang van 45 studiepunten. Verder kunnen professionals bij ons terecht voor masteropleidingen en professional courses. En we organiseren speciaal voor ouderen cursussen en activiteiten.

Bacheloropleidingen

Op vier locaties boden we 42 voltijd bacheloropleidingen aan op de gebieden Economie, Gezondheidszorg, Gedrag en Maatschappij, Informatica, Onderwijs en Techniek. Tien opleidingen werden (ook) in het Engels aangeboden.

Daarnaast zaten 21 deeltijdopleidingen en 12 duale bacheloropleidingen in het pakket. Vier van deze duale opleidingen kennen een structuur, waarin de student start met een tweejarig voltijdprogramma en vervolgens zijn opleiding afrondt in een tweejarige duale constructie.

Naast bacheloropleidingen boden we drie (tweejarige) Associate degree-opleidingen aan: Facility Management, Bedrijfseconomie en Installatietechniek.

Op onze hogeschool boden we een aantal opleidingen aan die in Nederland uniek zijn: Bewegingstechnologie, Climate & Environment en Information Security Management. Ook de deeltijdopleiding van Informatiedienstverlening en –management en de duale opleiding Integrale Veiligheidskunde zijn uniek, evenals de Associate degree-opleidingen Installatietechniek en Facility Management.

Het complete aanbod bacheloropleidingen is opgenomen in bijlage 2.1.

Minors

Studenten mogen een deel van hun opleiding zelf invullen door het volgen van minors. Ze mogen kiezen uit het totale aanbod minors, dus ook buiten de eigen academie, mits ze hun keuze goed onderbouwen. Ongeveer 35 procent van de studenten volgde in 2011 een minor bij een andere academie.

In 2010 stelden we in het minorbeleid een aantal aandachtspunten vast op het gebied van kwaliteit, groei Engelstalige minors en opschoning van minoraanbod. Minors worden ontwikkeld en verzorgd door opleidingen, lectoren of door lectoren en opleidingen gezamenlijk. In het kader van kwaliteitszorg brachten we in 2011 de lectoraatsminors onder bij de aanbiedende academies. Op deze manier is de examencommissie voor alle soorten minors verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs en de toetsing en examinering. De gewenste toename van het aantal Engelstalige minors – ook in het belang van het nieuwe internationaliseringsbeleid – werd in 2011 nog niet gerealiseerd. Met de opschoning van het minoraanbod maakten we in 2011 een eerste start.

Masteropleidingen & Professional Courses

Ook voor professionals hebben we een uitgebreid aanbod van opleidingen en cursussen. We bieden 10 masteropleidingen aan, waarvan 4 Engelstalig, en 27 professional courses. Daarnaast kunnen bedrijven bij ons terecht voor maatwerkopleidingen. Maatwerkopleidingen worden uitsluitend door de Academie voor Masters & Professional Courses verzorgd. We zien het aantal aanvragen voor deze incompanytrajecten gestaag groeien.

In 2011 bekeken we ons portfolio en maakten we stevige keuzes in het aanbod. Het aantal opleidingen is gereduceerd om overlap te verminderen en de kwaliteit per opleiding te verbeteren. Om beter overzicht te creëren, groepeerden we daarnaast alle opleidingen binnen acht thema's. Verder hielden we ons vooral ook bezig met het opstellen van een businessplan voor 2012-2016. In november werd het plan goedgekeurd en het nieuwe beleid gedefinieerd.

Deelnemers

Ongeveer 360 studenten volgden een master en we zagen circa 1150 deelnemers bij de professional courses. Dat aantal is inclusief 350 deelnemers aan incompanytrajecten. Het totaal aantal deelnemers is flink gestegen in vergelijking met 2010.

Het complete aanbod masteropleidingen en professional courses is opgenomen in bijlage 2.2.

Het complete overzicht van maatwerktrajecten is opgenomen in bijlage 2.3.

Hoger onderwijs voor ouderen (HOVO)

In 2011 verzorgde HOVO Den Haag ongeveer 60 cursussen en activiteiten over diverse onderwerpen. In totaal ruim 1.000 50-plussers verdiepten zich in geschiedenis, kunstgeschiedenis, filosofie, letterkunde, muziek, religie, astronomie en/of Den Haag. Nieuw in 2011 waren de zeven zomercursussen. De cursussen vonden plaats in onze hoofdvestiging of bij de Openbare Bibliotheek in Gouda.

In december 2011 heeft het College van Bestuur besloten om het aanbod van HOVO te gaan afbouwen. We onderzoeken of voortgang of overdracht van activiteiten mogelijk is door samenwerking met de Universiteit Leiden of de Erasmus Universiteit Rotterdam. Reden voor het afbouwen van het aanbod van HOVO zijn kostenoverwegingen en het niet passen van het HOVO in het nieuwe profiel van De Haagse.

➤ Accreditaties

Kwaliteit van de opleidingen

Interne audits

Als voorbereiding op de accreditatie van een opleiding vindt altijd eerst een interne audit plaats. Daarin wordt bekeken of de betreffende opleiding accreditatiewaardig is en/of er nog zaken verbetering behoeven. In 2011 vond een interne audit plaats bij de opleidingen Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, Culturele en Maatschappelijke Vorming, Climate & Management, Technische Natuurkunde, Information Security Management, Sportmanagement, Accountancy, Bedrijfseconomie, Commerciële Economie en Communicatie. Uit deze interne audits kwamen verschillende aandachtspunten naar voren. Met name op het gebied van kwaliteitszorg en toetsing van gerealiseerde resultaten zagen we bij meerdere opleidingen nog verbetermogelijkheden.

Externe deskundige

Sinds juni 2011 maakt minimaal één externe deskundige deel uit van het interne auditpanel. Deze deskundige zetten we in om vooral ook de inhoudelijke kant van de opleiding goed te kunnen beoordelen.

Externe audits

In het kader van de accreditatieaanvraag bezoekt een extern auditpanel de opleiding. Dit panel bestaat uit twee personen – de voorzitter en secretaris – van evaluatiebureau Hobéon, minimaal twee externe vakinhoudelijke deskundigen en een student-lid van een collega-opleiding.

In 2011 visiteerde een extern auditpanel de volgende bacheloropleidingen: Communication & Multimedia Design, Voeding en Diëtetiek, Bewegingstechnologie, Industrieel Product Ontwerpen en Werktuigbouwkunde gecombineerd met de Associate degree Installatietechniek. Bij de opleiding Small Business & Retail Management vond een extra audit plaats in het kader van het gerealiseerde niveau.

Verder visiteerde een panel vanuit het evaluatiebureau NQA onze masteropleiding Accounting and Control.

Positief advies

Alle opleidingen ontvingen van de auditpanels een positief advies tot accreditatie. Op basis van de rapportages van de panels vroeg het College van Bestuur accreditatie aan voor deze opleidingen bij de NVAO.

Verleende accreditaties

In 2011 verleende de NVAO accreditatie voor de volgende in 2010 gevisitierde opleidingen: Personeel en Arbeid, Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Facility Management, Process & Foodtechnology (Engelstalige opleiding, Croho: Chemische Technologie), Bouwkunde, Civiele Techniek, Bedrijfskundige Informatica, Informatiedienstverlening en -management en Informatica. Voor deze opleidingen is accreditatie verleend voor de komende zes jaar.

Kwaliteit

De NVAO-beoordeling toont dat in vergelijking met zes jaar geleden de kwaliteit van de opleidingen ten minste gelijk is gebleven en op enkele punten is verbeterd. De opleidingen Sociaal Pedagogische Hulpverlening en Facility Management vertonen behoorlijke verbeteringen in de volle breedte en de voltijdvariant Facility Management kreeg op het accreditatieonderdeel 'samenhang van programma' (standaard 2.3) zelfs een waardering 'excellent'.

Nieuw accreditiekader

Sinds januari 2011 is bij zowel de interne als externe audits het vernieuwde accreditiekader gebruikt. Een belangrijke verandering is dat meer nadruk ligt op de inhoudelijke kant en het gerealiseerde niveau. In het kader van het gerealiseerde niveau is in juni 2011 ook nog een extra richtlijn toegevoegd voor het beoordelen van afstudeerwerk.

Ook nieuw in 2011 waren de gesprekken met de examencommissie tijdens de externe audit en het open spreekuur tijdens de audit. Tijdens dit spreekuur mag iedere student en docent in gesprek gaan met het auditpanel over zaken betreffende de opleiding, die ze met het panel willen delen. Dit kunnen dus zowel positieve als negatieve zaken zijn. Er is in de afgelopen periode nog nauwelijks gebruikgemaakt van deze voorziening.

Jaarlijkse kwaliteitsmeting

In 2010 ontwikkelden wij de 'Jaarlijkse kwaliteitsmeting' om de opleidingen handvatten te geven om hun kwaliteit in beeld te brengen en te houden. We hebben begin 2011 de pilots bij acht opleidingen afgerond en de resultaten waren positief. Doorontwikkeling van de kwaliteitsmeting is echter in 2011 nog niet gerealiseerd. Dit komt mede door het eerder genoemde traject rondom de instellingstoets kwaliteitszorg waarin kwaliteit van de opleidingen een belangrijk aandachtspunt is. Voor opleidingen die zelf aangaven behoefte te hebben aan de kwaliteitsmeting was het instrument uiteraard beschikbaar.

➤ Internationalisering

Internationaliseringsbeleid

Wij vinden het belangrijk dat onze afgestudeerden in een internationale omgeving hun beroep kunnen uitoefenen. En dat ze als kritische wereldburgers het werkveld ingaan. Het werkveld van hoger opgeleiden wordt immers steeds internationaler. Daarnaast kiezen studenten, zowel in Nederland als in de rest van de wereld, steeds vaker voor een studie over de grens. In 2011 hebben we daarom het internationaliseringsbeleid 'Internationalisering voor iedereen 2011-2015' opgesteld. Hieronder vermelden we kort de belangrijkste doelstellingen uit het beleid.

- Het formuleren van een helder profiel, zodat duidelijk is welk onderwijs wij te bieden hebben: beroepsgericht onderwijs, met nadruk op het wereldburgerschap.
- Al onze studenten tijdens de studie internationale competenties op laten doen. Dit houdt in dat studenten van alle studies
 - ofwel ten minste 3 maanden in het buitenland zijn voor onderwijs, stage of een summer school
 - ofwel een half jaar onderwijs volgen in een international classroom die voor 35 procent uit internationale studenten bestaat
 - ofwel onderwijs genieten van buitenlandse gastdocenten.

Alle academies stellen een plan op en stellen hiervoor een medewerker (0,5 fte) aan. Doelen zijn:

- Het aantrekken van meer buitenlandse studenten: van 2.000 in 2011 naar 4.000 in 2015. Dit willen we bereiken via de inzet van gerichte marketing, door uitwisselingsprogramma's en door samenwerking met strategische partners.
- Het vergroten van de tevredenheid van buitenlandse studenten door de kwaliteit van het onderwijs, de dienstverlening en de huisvesting te verbeteren.
- Het samenwerken met een aantal strategische partners. Hierbij willen we in elk geval een partnership op elk continent, ten minste met één prestigieuze instelling en we streven naar ten minste twee samenwerkingsverbanden, waarbij grootschalige uitwisselingen van studenten en staf centraal staan.
- Het formuleren van een alumni-beleid om buitenlandse studenten, na afstuderen, meer bij ons te betrekken en bij het informeren van andere buitenlandse studenten over onze mogelijkheden.

Eerste uitwerkingen beleid

In mei van het verslagjaar is het internationaliseringsbeleid officieel vastgesteld. Om de instroom van buitenlandse studenten te bevorderen, is tevens een beurzenprogramma vastgesteld, dat in 2013 van start moet gaan. In september en oktober zijn de academies gestart met het schrijven van de plannen voor de komende vier jaar. Zoals elders in het jaarverslag te lezen, voerden we een aantal verbeteringen door op het gebied van huisvesting voor buitenlandse studenten. Ook financieel vonden enkele wijzigingen plaats. Zo komen de kosten voor het werven van buitenlandse studenten, namelijk de kosten voor marketing, agenten (organisaties en/of mensen in het buitenland) en huisvesting, niet meer voor rekening van de betreffende academie. Deze financiering is nu centraal geregeld.

Internationale uitwisseling

Over de hele linie nam het aantal buitenlandse studenten op onze hogeschool in 2011 toe. Het totaal inkomende uitwisselingsstudenten steeg van 418 in 2010 naar 485 in 2011. Bij European Studies (ES) was nog steeds het merendeel van de uitwisselingsstudenten te vinden. En bij de opleiding International Business and Management Studies (IBMS) was een duidelijke stijging te zien.

In 2011 gingen 286 studenten met een beurs op uitwisseling. Dit is een lichte daling ten opzichte van het jaar ervoor. Dat komt deels door de strakkere eisen die sommige opleidingen aan uitwisseling stelden. Ook was uitwisseling in 2011 bij IBMS niet meer verplicht voor studenten met niet-Nederlandse nationaliteit. Het aantal studenten dat met een beurs in het buitenland op stage ging, was met 139 nagenoeg gelijk aan 2010. Het gemiddelde studieverblijf in het buitenland was vierenhalve maand.

Het complete overzicht van onze Erasmus-uitwisselingspartners is opgenomen in bijlage 2.4.

Het beursbedrag dat beschikbaar is gesteld vanuit het Hogeschoolfonds werd in 2011 verhoogd. In de eerste helft van het jaar ontving een student € 400 en in de tweede helft van het jaar € 500. Dit heeft te maken met het totale budget en het aantal aanvragen dat binnenkwam. In 2011 kwamen ongeveer 89 aanvragen voor studie en 62 voor stage in het buitenland binnen.

Huisvesting buitenlandse studenten

De Haagse maakte, binnen de bestaande overeenkomst met Duwo, nieuwe afspraken ten behoeve van betere accommodatie voor buitenlandse studenten. De kwaliteit van de kamers is verbeterd en buitenlandse studenten kunnen via de site van Duwo van tevoren zelf een keuze maken voor een bepaalde kamer. Daarnaast is overeengekomen dat de huurinningen en borgbetaling vanaf augustus 2011 niet meer via ons, maar rechtstreeks via Duwo verlopen.

› Innovaties in het onderwijs

E-merge

In 2002 richtten de Universiteit Leiden, de TU Delft, de Hogeschool Leiden en wij het consortium E-merge op. Al bijna tien jaar werken de E-merge-partners samen om IT-innovaties in het onderwijs door te voeren. In het verslagjaar bleek die samenwerking constructief in een aantal projecten:

- Eind maart 2011 ging de Realitycheck online. Deze digitale keuzeomgeving geeft aankomende studenten de gelegenheid om hun motivatie voor en hun verwachtingen van een studie te toetsen aan de realiteit. De Realitycheck werd ontwikkeld voor de Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER) en voor Accountancy.
- Het project Digitaal toetsen kreeg in het verslagjaar een succesvolle doorstart. Het stelt studenten in staat om digitaal een toets te maken. Niet *anytime, anyplace, anywhere*: in alle gevallen blijft een beveiligde omgeving noodzakelijk. Wij zetten deze applicatie, die in 2011 haar betrouwbaarheid heeft bewezen, alleen in voor diagnostische toetsen. Verwacht wordt dat het gebruik ervan in 2012 zal toenemen.
- In E-merge-verband namen we samen met tien partnerinstellingen in Groot-Brittannië en Australië deel aan een project waarin Learning Technologies Online ontwikkeld zijn voor docenten. Deze materialen, inmiddels ontsloten via Blackboard, geven docenten ondersteuning wanneer zij e-learning willen incorporeren in hun onderwijsaanbod. Tijdens de pedagogisch-didactische vorming, een verplicht gestelde cursus voor beginnende docenten, komt dit programma aan de orde. Vooral de *early adaptors* op de hogeschool maakten er in het verslagjaar gebruik van.
- Voor het digitale studentvolgsysteem Osiris werd in 2011 een extra tab ontwikkeld: de E-coach. Bij tegenvallende studieresultaten waarschuwt de E-coach de betreffende studieloopbaanbegeleider en de student. In 2012 moeten pilots aantonen of de E-coach ook werkelijk een meerwaarde heeft.

› Aandacht voor studiesucces

De hoofdlijnen

Wij zijn een Randstedelijke hogeschool met een brede instroom. De studenten moeten op onze hogeschool hun talenten zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen. Om het studiesucces te verbeteren, nam het College van Bestuur in het verslagjaar een aantal belangrijke besluiten die decentraal moeten worden uitgevoerd. Omdat deze beleidsbesluiten veelal een langetermijneffect hebben, resulteerden zij – ondanks een grote inzet van velen – aan het einde van het verslagjaar nog niet in een verbetering van de prestatie-indicatoren.

Met een systematische aanpak van analyseren, interveniëren, monitoren en bijstellen werken wij aan verbetering van het studiesucces. Daarbij betrekken we alle factoren die van invloed zijn: de studiemotivatie en -verwachtingen, gerichte ondersteuning bij studieprestaties, het versterken van de academische leeromgeving, verbeteren van de kwaliteit van de docenten etc. Tevens ligt onze focus voor de poort en in de propedeuse. Wanneer daar de zaken goed op orde zijn, zullen de studenten met minder problemen ook de hoofdfase van de studie doorlopen.

Uitwerking van beleid in 2011

Deze beleidsvorming op hoofdlijnen leidde in het verslagjaar tot de volgende maatregelen.

Pilot intakearrangement

Met de pilot intakearrangement willen we in 2011 het profiel van een propedeusestudent scherper in beeld krijgen, nog voordat deze bij ons binnenwandelt. Met een beter inzicht in diens succesfactoren en belemmerende factoren kunnen de student en zijn studieloopbaanbegeleider gericht kijken welke inzet nodig is om succesvol te zijn in het hbo. Uit de pilot bleek de noodzaak om na de intakegesprekken een adequate ondersteuningsroute voor studenten te ontwerpen die aansluit op opleidings specifieke elementen. Ook dienen we de kwaliteit van de studieloopbaanbegeleiders te verbeteren. In 2012 zal op basis van de evaluatie een hogeschoolbreed systeem van intakegesprekken worden uitgezet.

Betere ondersteuning studiekeuzeproces

Om studenten beter te ondersteunen bij de lastige keuze van een hbo-studie, hebben we in het verslagjaar verkend wat we in dat kader al doen, waarom we dit doen en wat we aanvullend nog zouden moeten doen om te komen tot een samenhangend pakket van maatregelen. Deze eerste verkenning moet resulteren in een aantal maatregelen. Als mogelijkheid is genoemd de inrichting van een studiekeuzecentrum waar studenten terecht kunnen voor ondersteuning bij hun studiekeuze.

Tutoring van propedeusestudenten

De opzet van de tutoring binnen onze hogeschool is dat ouderejaars propedeusestudenten helpen bij problemen met hun studie. De doelstelling daarvan: verminderen en voorkomen van uitval. De tutoring bleek in 2011 effectief te zijn. Wij zullen dit proces blijven monitoren. Waar nodig wordt het beleid op dit punt aanpassen.

Taaltoets

Voor een deel van de studentenpopulatie blijkt gebrek aan taalvaardigheid een belemmerende factor te zijn in het studiesucces. Daarom ontwikkelden we een taaltoets die in het verslagjaar als pilot werd afgenomen bij een aantal opleidingen in het propedeusejaar. Wij waren tevreden over de organisatie van en de deelname aan de taaltoets. Inhoudelijk moet deze nog bijgesteld worden. Besloten is de taaltoets hogeschoolbreed in te voeren als een scan van de taalvaardigheid. Het is vervolgens aan de opleidingen om waar nodig flankerend taalbeleid vorm te geven.

Aanscherping bindend studieadvies

Wij streven er in ons beleid naar dat studenten op onze hogeschool binnen de daartoe gestelde tijd hun studie met succes afronden. Dat het studietempo omhoog gaat, zonder dat dit tot een grotere studie-uitval leidt. In dat kader hielden we in 2011 een aantal pilots waarbij het te behalen aantal studiepunten voor een bindend studieadvies werd verhoogd van 40 naar 50. Het effect van deze maatregel bleek positief te zijn. Het studietempo ging inderdaad omhoog en het aantal behaalde propedeuses in het eerste jaar steeg. De uitval nam niet significant toe. Op basis van deze resultaten is besloten om in 2012 de verhoging van het te behalen aantal studiepunten voor een bindend studieadvies hogeschoolbreed te implementeren.

Werkgroep Teaching & Learning

In onze aandacht voor studiesucces kijken we ook naar het verbeteren van de kwaliteit van de docenten. We beschouwen de kwaliteit van onze docenten als sleutelfactor voor onderwijskwaliteit. In dat kader werd in het verslagjaar de werkgroep Teaching & Learning opgezet. Het doel van deze werkgroep was:

- het ontwerpen van een kwalificatiesysteem voor de pedagogisch-didactische kwaliteiten van de docent;
- het formuleren van een hogeschoolaanpak.

Inmiddels zijn de pedagogisch-didactische kwalificaties geformuleerd op basis- en seniorniveau. We hebben de ambitie om een 'The Hague Center for Teaching and Learning' in te richten. De werkgroep ontwikkelde voorstellen daartoe. Het bedoelde centrum moet uitvoering geven aan het professionaliserings-aanbod binnen onze hogeschool.

Kwalitatief onderzoek naar studiesucces

In de interactie tussen docent en student gebeuren veel zaken die het studiesucces kunnen bevorderen of belemmeren. Met deze hypothese is de Universiteit van Tilburg in 2011 een onderzoek gestart bij vier academies om de verschillen in doorstroom en studietempo bij studenten in kaart te brengen. De doelstelling is om zicht te krijgen op de bottlenecks en the best practices in de manier van onderwijs geven, de organisatie van het werk en de manier van aansturen. In april 2012 verwachten we de eerste resultaten van dit onderzoek.

Monitor Informatie Teams

In de aandacht voor studiesucces speelt het monitoren een belangrijke rol. Op centraal niveau is een centraal Monitor Informatie Team (MIT) gevormd. Middels het Onderzoekshuis Studiesucces kan het centrale MIT sinds 2009 de studenten volgen die gebruikmaken van de interventies om hun studiesucces te bevorderen en dit vervolgens koppelen aan de behaalde studiepunten. Dankzij deze koppeling is het mogelijk om het effect van een interventie te beoordelen. Om zoveel mogelijk oog te hebben voor de effecten van specifieke interventies op opleidingsniveau, zijn ook decentrale MIT's opgezet. Zij hebben als taak gekregen om monitorplannen te maken, daarbij ondersteund door de centrale MIT.

Conclusies

In een heterogene gemeenschap als een hbo-instelling kan geen algemeen recept voor studiesucces gegeven worden. Op basis van een analyse van de specifieke omstandigheden binnen een academie en een opleiding moet gezocht worden naar een mix van maatregelen en interventies. Daarbij is van belang dat de activiteiten ter verbetering van studiesucces verbonden worden met activiteiten ter verbetering van een krachtige leeromgeving en de kwaliteit van docenten. Zoals in de profileringsnotitie ook al gesteld, blijkt de realiteit echter weerbarstig en zijn de resultaten, ondanks alle inspanningen, niet zoals verwacht. Verbeterde scores op de prestatie-indicatoren zijn pas na enkele jaren zichtbaar.

3. Onze studenten

Wie studeren er bij De Haagse? Wat doen we om zoveel mogelijk de juiste student op de juiste plek te krijgen? Wat doen we om zo min mogelijk uitval te krijgen, om dus zoveel mogelijk studenten met succes af te laten studeren? En hoe bevorderen we hun tevredenheid met datgene wat wij hen op onze hogeschool bieden? In dit hoofdstuk geven wij antwoord op bovengenoemde vragen.

› Wie studeren er op De Haagse?

In deze paragraaf geven we een algemeen beeld van de populatie studenten op onze hogeschool en hoe die zich in de loop van de studie ontwikkelt. Hoe is het gesteld met de samenstelling van de instroompopulatie? Wat is het 2-jarig propedeuserendement? Wat is er te zeggen over afgestudeerden enerzijds en studiestakers anderzijds?

Omvang studentenpopulatie

In 2011 zijn we opnieuw flink gegroeid qua studentenaantallen. Het totale aantal studenten bedroeg circa 22.700, een stijging van meer dan 6 procent ten opzichte van 2010 toen in totaal ruim 21.300 studenten waren ingeschreven. Zowel bij de voltijd (+ 8 procent) als de duale opleidingen (+ 5 %) was er sprake van groei, terwijl het aantal ingeschreven studenten bij de deeltijdopleidingen (- 5 %) juist opnieuw afnam. Ruim de helft van de studenten studeerde in 2011 bij een opleiding in het economisch domein. Iets minder dan een kwart van de studenten volgde een technische opleiding. De gebieden gezondheidszorg en onderwijs waren bij De Haagse minder groot (respectievelijk 8 en 6 procent), bij gedrag en maatschappij studeerde circa 13 procent van onze studenten. HBO-Rechten was in 2011 opnieuw de grootste opleiding, met meer dan 1.500 studenten. European Studies bezette met meer dan 1.200 studenten de tweede plaats. Voor de nieuwe opleiding Mechatronica schreven 46 studenten zich in. In 2011 volgden ongeveer 2.900 (bijna 13 procent) van onze studenten een Engelstalige opleiding.

Gegevens over de studentenpopulatie zijn opgenomen in bijlagen 3.1.1 tot en met 3.1.5.

De groei van onze studentenpopulatie in 2011 was vooral te danken aan een groter aantal instromers. De instroom steeg met ruim 12 procent ten opzichte van 2010, met een groeipercentage van 11 procent bij de Nederlandstalige opleidingen en 22 procent bij de Engelstalige opleidingen. Bij de recent gestarte Ad Bedrijfseconomie stroomden 20 nieuwe studenten in. De nieuwe Engelstalige variant Industrial Design trok bijna 50 instromers.

De stijging van de instroom deed zich vooral voor bij de voltijdse (+ 1%) en bij de duale opleidingen (+ 21%). De instroom bij de deeltijdopleidingen in 2011 was bijna vergelijkbaar met die in 2010. De groei van de instroom kwam in belangrijke mate voor rekening van de economische opleidingen (+ 21%). De instroom in de gebieden gezondheidszorg en gedrag & maatschappij groeide met 9 procent. De technische opleidingen lieten een beperkte stijging van de instroom zien van 1 procent, terwijl de instroom in het gebied onderwijs daalde met 2 procent. Een opvallende absolute en relatieve groei deed zich voor bij de opleidingen Bedrijfseconomie (55%), Communicatie (28%) en Facility Management (30%).

Samenstelling instroom populatie: geslacht, etniciteit en vooropleiding

Geslacht

In 2011 stroomden bij ons opnieuw meer mannen in dan vrouwen, respectievelijk 53 en 47 procent. Landelijk liggen deze percentages omgekeerd: 48 procent mannen en 52 procent vrouwen. Een oorzaak hiervan is het relatief grote aandeel techniekopleidingen in het assortiment van onze hogeschool. De instroom bij onze technische opleidingen bestaat voor 83 procent uit mannen. Bij Mechatronica en Installatietechniek schreven zich in het geheel geen vrouwen in.

Bij onze gezondheidszorgopleidingen stromen daarentegen voornamelijk vrouwen in (87 procent), met als uitschieter Huidtherapie, waar in 2011 geen enkele man startte. Ook de PABO-instroom bestaat voornamelijk uit vrouwen (85 procent). Bij onze andere onderwijsopleiding de HALO is het aandeel vrouwen in de instroom de afgelopen jaren juist gedaald, van 40 procent in 2008 naar 33 procent in 2009 en 27 procent in 2010 en 2011.

Etniciteit

Wat betreft etniciteit kennen we een zeer gevarieerde populatie. Onze instroom van 2011 bestond voor 55 procent uit autochtonen, voor 32 procent uit niet-westerse allochtonen en voor 13 procent uit westerse allochtonen. Landelijk zijn de percentages respectievelijk 72 procent autochtonen, 16 procent niet-westerse allochtonen en 12 procent westerse allochtonen. De onderwijsopleidingen, en in het bijzonder de HALO, hadden relatief weinig instromers van niet-westerse achtergrond. Ook bij de technische opleidingen is het aandeel niet-westerse allochtonen in de instroom relatief laag.

Van de westerse allochtonen waren er relatief veel studenten met een Bulgaarse, Duitse of Roemeense achtergrond. Bij de niet-westerse allochtonen ging het vooral om landen als China, de Nederlandse Antillen, Marokko, Turkije en Suriname.

Vooropleiding

Het overgrote deel van onze instromers in 2011 had een havovooropleiding (47 procent). Na de lichte daling van de afgelopen jaren is het aandeel havisten in de instroom van 2011 weer iets gestegen. Een omgekeerde trend is te zien bij de mbo'ers: voorgaande jaren liep het aandeel mbo'ers in de instroom steeds iets op; in 2011 daalde het percentage studenten met een mbo-vooropleiding enigszins (naar 29 procent). De opleidingen in het gebied gedrag en maatschappij hebben relatief het grootste percentage mbo'ers (45 procent). In 2011 stroomde 7 procent van onze studenten in met een vwo-diploma: een daling van 1 procentpunt na een kortstondige stijging in 2010. Het gebied techniek heeft een relatief groot aandeel studenten met een vwo-achtergrond: zo'n 15 procent. Bij de economische opleidingen stroomden relatief zeer weinig vwo'ers in: 4 procent. Het aandeel studenten met een buitenlandse vooropleiding is de afgelopen jaren gestegen van 5 procent in 2005 naar 11 procent in 2011.

Gegevens over instroom zijn opgenomen in bijlagen 3.2.1 tot en met 3.2.6.

Propedeuserendement

Op hogeschoolniveau is het 2-jarig propedeuserendement opnieuw gedaald, van 58 procent in 2010 naar 55 procent in 2011. Daarbij is sprake van behoorlijke verschillen tussen opleidingen. Bij sommige opleidingen is het propedeuserendement flink gestegen, bij veel andere juist aanzienlijk gedaald. Bij het gebied gezondheidszorg is het 2-jarig propedeuserendement gemiddeld het hoogst (60 procent). Bij het gebied onderwijs het laagst (44 procent).

De enige opleiding bij De Haagse met een numerus fixus, Huidtherapie, scoort in 2011 relatief goed met een propedeuserendement (na 2 jaar) van 80 procent. Bij deze opleiding kreeg 19 procent van de studenten een bindend studieadvies (BSA) na 1 jaar. De gemiddelde uitvalduur was hier 1,2 jaar.

Gegevens over propedeuserendement zijn opgenomen in bijlagen 3.3.1 tot en met 3.3.4.

Afgestudeerden

Het aantal afgestudeerden in 2011 is lager dan in 2010. Voor een deel viel dit te verklaren doordat twee opleidingen in de vestigingsplaats Leiden (Communicatie en Commerciële Economie) zijn overgedragen aan de Hogeschool Leiden. De Leidse afgestudeerden telden in 2009 nog wel bij ons mee, maar vanaf 2010 niet meer. Voor een ander deel is het een weerspiegeling van de afnemende afstudeerrendementen. Nadat in 2010 de gemiddelde studieduur van de afgestudeerden was gedaald naar 4,5 jaar, nam deze in 2011 weer toe tot 4,6 jaar. De stijging van de gemiddelde studieduur deed zich in alle sectoren voor met uitzondering van het gebied onderwijs. Bij de economische opleidingen is de gemiddelde studieduur van de afgestudeerden het hoogst: 4,7 jaar. Bij de gezondheidszorgopleidingen studeren de studenten het snelst af, met een gemiddelde studieduur van 4,2 jaar.

Gegevens over afgestudeerden zijn opgenomen in bijlagen 3.4.1 tot en met 3.4.5.

Studiestakers

Het aantal uitvallers aan de instelling lag in 2011 aanzienlijk hoger dan in 2010 (+ 16 procent). Wellicht is de groei van de uitval in 2011 een gevolg van de aanzienlijke groei van de instroom in 2009 en de ongeveer even grote instroom in 2010, in combinatie met een stijging van het percentage bindende studieadviezen en een daling van de propedeuserendementen.

Nadat in 2010 de gemiddelde studieduur van de studiestakers was gedaald naar 1,9 jaar, nam deze in 2011 weer toe tot 2,1 jaar. De gemiddelde studieduur van de uitvallers varieert aanzienlijk tussen opleidingen/gebieden: bij het gebied gezondheidszorg is de gemiddelde uitvalduur 1,6 jaar, terwijl de gemiddelde uitvalduur bij de economische en technische opleidingen 2,2 jaar bedraagt.

Gegevens over studiestakers zijn opgenomen in bijlagen 3.5.1 tot en met 3.5.4.

Bindende studieadviezen

In 2011 bedroeg het aantal bindende studieadviezen (BSA's) na 1 jaar ruim 2.200, een stijging ten opzichte van 2010 toen minder dan 2.100 BSA's na 1 jaar werden verstrekt. Daarmee zijn de BSA's na 1 jaar percentageel gestegen van 34 procent in 2010 tot 36 procent in 2011. Deze stijging deed zich vooral voor in de gebieden economie en gedrag & maatschappij. Bij de technische opleidingen daalde het percentage juist. Bij de economische opleidingen kregen in 2011 gemiddeld 4 op de 10 studenten een BSA na 1 jaar.

Gegevens over bindende studieadviezen zijn opgenomen in bijlagen 3.6.1 tot en met 3.6.4.

➤ Hoe krijgen we studenten binnen?

In deze paragraaf beschrijven wij wat we doen om aankomende studenten zich goed te laten oriënteren op het vervolgonderwijs (OVO), verantwoorden wij ons doelgroepen- en wervingsbeleid en kijken we hoe ons hoger beroepsonderwijs aansluit op zowel voortgezet als middelbaar beroepsonderwijs. Ons beleid richt zich met name op 'voor de poort', omdat studenten die een weloverwogen keuze maken en daarmee een succesvolle start hebben, ook tijdens het verdere verloop van hun studie succesvoller zijn.

Oriëntatie op Vervolgonderwijs (OVO)

Wij organiseren activiteiten en stellen verschillende middelen beschikbaar die aankomende studenten helpen bij een goede oriëntatie op vervolgonderwijs. Denk daarbij aan de Open Dagen, uitgebreide informatie op de website, ons studiemagazine, de mogelijkheid tot proefstuderen, chatsessies met studenten en – nieuw in 2011– de Realitycheck. Daarnaast richtten we ons meer op het betrekken van ouders en decanen van middelbare scholen in het studiekeuzeprocess. Zo stelden we onder andere een decanenpanel op om te kijken hoe we beter kunnen samenwerken. Beide partijen waren positief over de vier bijeenkomsten en de eerste plannen zijn hier al uit voortgevloeid.

Hieronder geven we een kort overzicht van de belangrijkste activiteiten in 2011.

Open Dagen

Op de Open Dag kunnen aankomende studenten een kijkje nemen en sfeer proeven op onze hogeschool. We geven veel informatie over de opleidingen en aankomende studenten kunnen vragen stellen aan studenten en docenten van de verschillende academies. In het verslagjaar bezochten ongeveer 21.500 mensen onze Open Dagen.

Gegevens over de Open Dag zijn opgenomen in bijlage 3.7.

Student Guide

Nieuw in 2011 was de inzet van Student Guides voor elk interessegebied. Een Student Guide is een student van De Haagse die de aankomende student meeneemt en rondleidt op de Open Dagen. Hij of zij geeft informatie over het interessegebied, beantwoordt vragen en stelt de bezoeker voor aan docenten en studenten van een specifieke opleiding en/of academie. 60 bezoekers, het maximaal aantal deelnemers, maakten gebruik van deze nieuwe mogelijkheid.

Keuzecoach

In 2011 was tijdens de Open Dagen ook veel belangstelling voor de Keuzecoach. Bezoekers die nog niet goed wisten welke vervolgstudie ze wilden gaan volgen, konden terecht bij getrainde loopbaanbegeleiders. Deze begeleiders hielpen met het maken van een keuze. Bezoekers konden testen invullen en bespraken de uitkomsten met de Keuzecoach.

Voorlichtingsmarkten

In 2011 bezochten wij net als in 2010 37 voorlichtingsmarkten in de regio.

Chatsessies

Iedere woensdag tussen 13.00 en 17.00 uur kunnen potentiële studenten chatten met studenten van de hogeschool.

Schoolbezoek

Vierde klassen havo en vwo kunnen ons bezoeken en zo kennismaken met de hogeschool. In 2011 bleek echter dat noch wij noch de deelnemende middelbare scholen tevreden waren over het programma tijdens en rondom een schoolbezoek. Halverwege het jaar zijn deze bezoeken voorlopig stopgezet. Samen met de decanen van de middelbare scholen bekeken we hoe we het programma kunnen aanpassen.

Realitycheck

Om aankomende studenten nog beter voor te bereiden op hun vervolgopleiding, introduceerden we een nieuw middel: de Realitycheck. In 2011 draaide hiervoor een pilot bij vier opleidingen. De Realitycheck achterhaalt met digitale vragenlijsten en testen of de student een realistisch beeld heeft van de gekozen studie. De uitkomsten besprak de student tijdens de intake. Op de pilots kwamen veel positieve reacties en op basis daarvan besloten we tot verdere uitwerking van dit middel.

Doelgroepen- en wervingsbeleid

Een groot deel van onze studenten komt uit de eigen regio. Ons beleid richt zich daarom vooral op havisten, vwo'ers en mbo'ers uit de regio Haaglanden. Studenten van buiten de regio komen vooral naar onze hogeschool voor landelijk unieke opleidingen. In 2011 lag de focus op meer instroom. Vooral het aantal havisten groeide. Daarnaast was het aantrekken van meer internationale studenten in 2011 een belangrijk speerpunt.

Maximale participatie en diversiteit

In 2011 lag net als in 2010 veel nadruk op maximale participatie en diversiteit. Concreet betekent dit, dat in het wervingsbeleid specifieke aandacht uitgaat naar 'eerstegeneratiestudenten' (studenten die als eerste in de familie naar het hoger onderwijs gaan). Wij proberen deze groep zo veel mogelijk te stimuleren de stap naar het hoger onderwijs te zetten, onder andere door het programma Talentontwikkeling. Andere belangrijke groepen in het kader van maximale participatie en/of diversiteit zijn de professionals (werkenden en werkzoekenden), internationale studenten en studenten met een functiebeperking. Professionals blijken vooral geïnteresseerd in de deeltijdopleidingen en de Associate degrees.

Toelating

De Centrale Studenten Inschrijving beoordeelt de toelating van alle instromende studenten. Het merendeel van onze studenten is zonder meer toelaatbaar op basis van een regulier havo-, vwo- of mbo 4-diploma. Heeft een student een ander (buitenlands) diploma of een diploma zonder juist profiel of vakkenpakket, dan beoordeelt de afdeling Centrale Studenten Inschrijving dit apart.

Studenten van 21 jaar of ouder zonder diploma kunnen instromen na deelname aan een 21⁺-toelatingsonderzoek. Dit onderzoek bestaat voor de Nederlandstalige opleidingen uit de onderdelen Nederlands, Engels en één of twee opleidingsspecifieke examenvakken. Voor de Engelstalige opleidingen bestaat het 21⁺-onderzoek uit de onderdelen Engels en één of twee opleidingsspecifieke examenvakken die uiteraard in het Engels worden getoetst.

Het hogeschoolexamen Nederlands is voor aankomende studenten met een niet-Nederlands diploma van een niveau dat gelijkstaat aan een Nederlands diploma dat toelating geeft. Studenten die wel een havo- of vwo-diploma hebben behaald, maar niet het juiste profiel of vakkenpakket hebben, kunnen deelnemen aan een of meer deficiëntietoetsen. In 2011 vonden er examenrondes plaats in januari, juni en augustus.

Tabel: ontwikkeling instroom zonder regulier diploma vooropleiding

	2010	2011
Totaal aantal deelnemers	545	625
van wie toelatingsonderzoek 21+	396	444
van wie hogeschoolexamen Nederlands	42	38
van wie deficiëntietoetsen	58	72
van wie voor Engelstalige opleidingen	49	71
Totaal aantal geslaagden	216	236

Onder verantwoordelijkheid van de Commissie Toelating hebben we in 2011 gewerkt aan een verdere verbetering van de kwaliteit van de examens. Zo zijn in het kader van de operationalisering van het havoniveau voor de examens workshops georganiseerd voor de docenten van onze hogeschool die betrokken waren bij het ontwikkelen van deze examens.

Instroom en aansluiting

De Haagse werkt samen met het voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) om de instroom van en aansluiting voor aankomende studenten goed te laten verlopen. In het verslagjaar verzorgde de hogeschool de reguliere instroomactiviteiten. Hieronder beschrijven we de activiteiten voor aansluiting vo-hbo en aansluiting mbo-hbo.

Nieuwe koers in aansluiting

Ter vergroting van de instroom en ter verbetering van het studiesucces brachten we in 2011 de activiteiten van de hogeschool in het kader van de doorstroom en aansluiting in kaart. We inventariseerden wat studenten nodig hebben om succesvol een vervolgstudie te doen. Deze uitkomsten zijn richtinggevend geweest voor het uitgangspunt dat de activiteiten en faciliteiten die de hogeschool aanbiedt optimaal bijdragen aan een goed verloop van het oriëntatieproces van aanstaande studenten. Dat proces wordt eerder gezien als een leerproces, waarin de student uitvindt welk soort loopbaan en welke opleiding het best bij hem past, dan als een zakelijk, slechts op informatie gebaseerd keuzeprocess. Aanvullend op goede digitale en schriftelijke informatie over het aanbod van de hogeschool - die onmisbaar blijft - moet de hogeschool mogelijkheden bieden om te reflecteren en ervaringen op te doen. Persoonlijke contacten en individuele benadering zien we daarbij als belangrijker dan massacommunicatie.

De hogeschool richt zich behalve op de individuele aanstaande studenten met voorlichting en instroombegeleiding ook op ondersteuning van de toeleverende scholen. Deze scholen hebben een formele taak in het begeleiden van hun leerlingen bij het 'loopbaanleren' en zijn eerstverantwoordelijk. We streven ernaar hierover op bestuurlijk niveau afspraken met de verschillende met vo- en mbo-scholen te maken.

Startmonitor: aansluitonderzoek voortgezet onderwijs en mbo

Sinds het studiejaar 2008-2009 participeert De Haagse met al zijn eerstejaarsstudenten in de Startmonitor. De Startmonitor gaat uitgebreid in op de verwachtingen die de studenten hebben van hun opleiding. Daarnaast is er ruime aandacht voor hun achtergrond, hun aansluitingservaringen en hun ambities. De metingen vinden plaats in september, december en juni. De respons in september was 48 procent (het jaar ervoor 50 procent); in december en juni loopt de respons terug.

In een bijeenkomst met medewerkers en docenten van de hogeschool zijn de resultaten over het derde onderzoeksjaar van de Startmonitor gepresenteerd. Opvallend resultaat is dat de studenten aangeven 'niet/nauwelijks' of 'enigszins' te zijn begeleid in de vooropleiding bij de studie- en beroepskeuze. Havisten zijn gebaat bij een vroege oriëntatie op de opleidingskeuze en mbo'ers moeten meer gestimuleerd worden tot deelname aan oriëntatieactiviteiten.

Eerdere studie-ervaringen in het vooronderwijs duiden erop een voorbode te zijn voor het studiesucces in het hbo. Zo vergroot zittenblijven in het vooronderwijs de kans op uitval in het hbo. Maar ook het minder gedisciplineerd zijn in het vooronderwijs duidt op een negatief effect op het studiesucces. Opmerkelijk is het resultaat dat maar de helft van de studenten de aansluiting met het vooronderwijs als '(zeer) goed' ervaart. Vooral de mbo'ers zijn hierover minder tevreden (31% van de mbo'ers tegen slechts 11% van de havisten). Zwakke schakel blijft de integratie met de leeromgeving. Studenten komen onvoldoende uit eigen beweging tot integratie en geven aan meer stimulans en begeleiding nodig te hebben. Ondanks de vele voorlichtingsactiviteiten gericht op studie- en beroepskeuze duiden de resultaten op een beperkt beeld bij studenten over wat voor werk en carrière zij na hun opleiding willen. In het eerste jaar is er geen ontwikkeling in dit beeld te zien. Mogelijk draagt dit bij aan het feit dat veel studenten zich niet uitgedaagd en/of geïnspireerd voelen.

Voorts zijn de resultaten van de Startmonitor in het Onderzoekshuis gekoppeld aan de studievoorgangsgegevens van de respondenten. Hierdoor kunnen de resultaten geplaatst worden in de context van studiesucces (doorstuderen of uitvallen) en studievoortgang. De resultaten hiervan zijn samen met de resultaten van De Reflector opgenomen in een aparte publicatie.

Intakearrangement

Een ander belangrijk aandachtspunt in 2011 op het gebied van instroom en aansluiting is de pilot voor een hogeschoolbreed intakearrangement. Met het intakearrangement willen we uitval zo veel mogelijk voorkomen. We richten ons op:

- bevorderen van sociale binding van student met hogeschool en opleiding;
- in kaart brengen potentieprofiel met kwaliteiten, talenten en belemmeringen;
- extra check op de studiekeuze;
- begeleiding bij de start van de studieloopbaan.

Bij zes opleidingen introduceerden we het intakearrangement. Dit arrangement is opgebouwd uit een digitaal assessment waarin onder andere motivatie, leerstijlen en hbo-competenties aan bod komen en een diepgaand persoonlijk gesprek met bij voorkeur de studieloopbaanbegeleider. We namen in totaal 300 intakes af bij aankomende studenten. De reacties op het intakearrangement waren positief en de hogeschool ziet zeker de meerwaarde van dit instrument.

Aansluiting vo-hbo

In samenwerking met het voortgezet onderwijs startte en actualiseerde De Haagse in 2011 meerdere activiteiten om de kwaliteit van de kennis van scholieren te verbeteren.

Terugkoppelingsbezoeken

Vertegenwoordigers van De Haagse hebben in 2011 ruim vijftig scholen voor voortgezet onderwijs bezocht. Tijdens die bezoeken spraken zij over de aansluiting tussen de toeleverende scholen en De Haagse. De studieresultaten van de oud-leerlingen waren de aanleiding om met de scholen in gesprek te gaan. Op de agenda stonden naast de terugkoppeling van de studieresultaten ook samenwerkingsmogelijkheden. Scholen voor voortgezet onderwijs gaven aan de bezoeken zeer te waarderen, omdat de informatie richting geeft aan vernieuwingen op hun school.

Twee scholen hebben na het bezoek een afspraak gemaakt om in 2012 met hun mentoren op De Haagse te komen. Samen met de mentoren van de betreffende school, oud-leerlingen (nu student op De Haagse) en docenten van De Haagse zal verder gesproken worden over de aansluiting, waarbij de ervaringen van de oud-leerlingen centraal zullen staan.

Profielwerkstuk

Veertig studenten van De Haagse ondersteunden in 2011 ruim 287 havo 5-leerlingen bij het maken van het profielwerkstuk. Deze aantallen zijn gedaald ten opzichte van de aantallen uit voorgaande jaren (een daling van 18% t.o.v. 2010).

In 2011 hebben we, na een kritische evaluatie, met minder scholen samen gewerkt. Er is een webpagina ingericht op de website van De Haagse, waar leerlingen hulp bij hun profielwerkstuk kunnen aanvragen. Deze aanvragen worden op onderwerp direct gekoppeld aan een opleiding van De Haagse.

H/Technology

Voor H/Technology (activiteiten om extra aandacht voor techniek en bijbehorende technische opleidingen te genereren) hebben we verschillende activiteiten ondernomen. In 2011 besteedden we extra aandacht aan de verbetering van de reguliere processen rondom instroom, waaronder de ketenaanpak met het voortgezet onderwijs. We hebben duidelijk gekozen voor het werken met studenten als rolmodel: de ambassadeurs voor techniek.

Met tien scholen voor voortgezet onderwijs hebben we een pilot opgezet voor de intensivering van de samenwerking.

Daarnaast hebben we de volgende activiteiten georganiseerd in 2011:

- Haags Techniek Festival (Junior Lego League en FIRST Lego League);
- First Tech Challenge;
- Careerday;
- Schoolbezoeken voor leerlingen uit 3, 4 en 5 havo;
- Girlsday;
- Ondersteuning bij de Technasium-ontwikkeling.

Docentcontacten

Docenten en mentoren uit het voortgezet onderwijs en het hbo zijn op verschillende manieren met elkaar in contact gebracht om kennis uit te wisselen (op verzoek van de opleidingen). Daarnaast is in 2011 samen met Hogeschool InHolland en Hogeschool Leiden de jaarlijkse decanendag georganiseerd. De editie 2011 vond plaats op De Haagse. Er waren op deze dag 43 decanen van verschillende vo- en mbo-scholen aanwezig. Het thema van de decanendag was:

'nieuwe media, hoe kunnen we die inzetten bij LOB'. De beoordeling van deze dag lag op een 7.8 (in 2010 was dat 7.5).

Aansluiting mbo - hbo

Bij de doorstroom van het mbo richtte de hogeschool zich met zijn activiteiten op het vergroten van het studiesucces van mbo-studenten in het hbo en het terugdringen van uitval. Deze activiteiten richtten zich in 2011 op vier prioriteitslijnen:

Terugkoppelingsbezoeken

In 2011 is de lijn van de afgelopen jaren voortgezet met de terugkoppelgesprekken binnen de gebieden Economie, Zorg en Welzijn, Techniek en ICT van het ROC Mondriaan. Ook koppelden we instroomgegevens en studieresultaten van oud-studenten van de economie- en techniekopleidingen van het ROC Leiden terug;

Kwalificatiewinst

In samenwerking met de ROC's biedt de hogeschool verkorte of versnelde doorstroomprogramma's (met bijvoorbeeld als doel om studenten met een mbo-diploma in staat te stellen de studie af te ronden in drie of drieënhalf jaar, in plaats van vier jaar). Daardoor kunnen studenten kwalificatiewinst behalen van een half tot een heel jaar. Hierin staat de vakinhoudelijke afstemming van de onderwijsprogramma's (bijvoorbeeld het programma Stepping Stones) centraal.

Succesvol doorstuderen

Met steun vanuit de Educatieve Agenda van de gemeente Den Haag werken ROC Mondriaan en de hogeschool samen in het pilotproject 'Succesvol doorstuderen'. Door de deelname aan dit project bereiden mbo-studenten zich beter voor op studeren in het hbo. De ervaring leert namelijk dat er door de enorme overgang van het mbo naar het hbo veel uitval is en na het eerste hbo-jaar is onder mbo-studenten. In tien weken kunnen de mbo-studenten ervaringen opdoen met het onderwijs in het hbo. Zo kregen ze onder andere les in snellezen, tips om colleges voor te bereiden, hoorcolleges en hulp bij het maken van een studiekeuze.

(Landelijke) doorstroomcijfers mbo - hbo

Cijfers van de HBO-raad geven aan dat in de doorstroom van mbo'ers naar het hbo ten opzichte van vorig jaar het aandeel vanuit het mbo niet gewijzigd is (28 procent). Voor de hogeschool geldt min of meer eenzelfde ontwikkeling met een aandeel van rond 28 procent.

Voor de doorstroom vanuit de mbo-sectoren Zorg en Welzijn en Techniek is een daling te zien van 3 procent ten opzichte van 2010 (van 31% naar 28% respectievelijk 17% naar 14%). De doorstroom vanuit de sector Economie vertoont een stijging van 4 procent (van 51% naar 55%).

➤ Onderzoek naar studenttevredenheid

In deze paragraaf beschrijven wij hoe het gesteld is met de studenttevredenheid. Om die te meten, gebruiken we twee instrumenten:

- de Nationale Studentenenquête (NSE);
- De Reflector (het eigen onderzoek).

Nationale Studentenenquête

We doen graag mee met de NSE, omdat deze ons de gelegenheid biedt om de studenttevredenheid aan onze hogeschool te vergelijken met die aan andere hogescholen. In het verslagjaar is de NSE niet afgenomen. Over de studenttevredenheid aan De Haagse in het verslagjaar geeft dus alleen De Reflector empirische informatie. In 2011 werd dit onderzoek voor de tiende keer afgenomen. Er deden in totaal 4.959 studenten aan mee (24,5 procent van de studentenpopulatie).

De Reflector

Studenttevredenheidsonderzoek De Reflector geeft ons van oudsher informatie over studiesucces en de motivatie van studenten. De Reflector richtte zich ook in 2011 op thema's als: de inhoud van de opleiding, de toetsing, de studieloopbaanbegeleiding, de docenten, de studiehouding, de motivatie etc. Een nieuw thema was de integratie van de student in de leeromgeving. Deze werd voorheen alleen gemeten in de Startmonitor, gericht op eerstejaarsstudenten. Vanwege het belang van dit thema werd het in 2011 ook in De Reflector bevraagd. Hiermee werd het vermoeden gestaafd dat studenten die hoger scoren op integratie met de leeromgeving meer tevreden zijn en ook betere resultaten behalen.

Net als in 2010 kreeg de sfeer aan onze hogeschool de hoogste score: 7,54 (tegenover 7,44 in 2010). Studenten konden de studieloopbaanbegeleiding het minst waarderen. Ook dat was niet anders dan in 2010.

De belangrijkste stijgers in De Reflector 2011 waren:

- de algemene tevredenheid over de hogeschool: 7,21* (7,08 in 2010);
- de juistheid van de studieresultaatoverzichten in Osiris: 3,78** (3,50 in 2010).

In de tien studenttevredenheidsonderzoeken tot op heden liet De Reflector geen significante dalers zien. Een nadere terugblik op het afgelopen decennium leert verder, dat de antwoorden op de vragen die er al tien jaar in zitten redelijk constant zijn gebleven en dat de resultaten op een aantal punten zijn gestegen.

De belangrijkste stijgers in de tien afnames van De Reflector waren:

- Ik voel me veilig in de directe omgeving van het schoolgebouw: 4,5** (+1,2 in 10 jaar).
- De overzichten van mijn studieresultaten in Osiris zijn over het algemeen juist: 3,8** (+0,8 in 10 jaar).
- Ik word in het algemeen uiterlijk 15 werkdagen na afloop van een toetsing geïnformeerd over de studieresultaten die ik heb behaald: 3,2** (+0,8 in 10 jaar).

De scores van De Reflector en de NSE gebruiken we als een beleidsinstrument. Om dat beleid goed te kunnen monitoren, is een aantal vragen uit De Reflector opgenomen als prestatie-indicator in de planning & control-cyclus. Daarnaast bestaat sinds 2009 het (digitale) Onderzoekshuis Studiesucces. Dat koppelt de resultaten van onderwijsinterventies, studenttevredenheidsonderzoek, de Startmonitor en de studievoortganggegevens aan elkaar. Het Onderzoekshuis Studiesucces maakt het mogelijk om beleid te staven op onderzoeksgegevens in plaats van op onderbuikevoelens.

* gemeten op een schaal van 1 – 10.

** gemeten op een schaal van 1 – 5.

4. Onze medewerkers

Het bieden van kwalitatief hoogwaardig en innovatief onderwijs begint bij professionele medewerkers. Medewerkers die hun capaciteiten ten volle inzetten voor de hogeschool. In dit hoofdstuk laten we zien wie werkzaam zijn binnen de hogeschool en hoe we met elkaar omgaan. We gaan in op wat we doen om de kwaliteitsontwikkeling van in het bijzonder de onderwijsgeevenden te stimuleren. En dan niet alleen door scholing, maar ook door het aanbieden van onder meer verschillende netwerken, loopbaanontwikkeling en talentenprogramma's. Aan het einde van het hoofdstuk vindt u ten slotte nog informatie over ons arbeidsomstandighedenbeleid, hoe we ziekteverzuim willen voorkomen en belangrijke veranderingen in de arbeidsvoorwaarden.

› Wie werken er op De Haagse?

Algemene ontwikkelingen in fte's en aantallen

Op 31 december 2011 waren bij De Haagse 1.869 medewerkers op arbeidsovereenkomst werkzaam in een omvang van 1.461,80 fulltime-equivalents (fte's). Ten opzichte van het jaar 2010 is dit een toename van 54 medewerkers (3 procent) en 48,28 fte's (3,4 procent). De toename is te verklaren uit de groei van het aantal studenten.

De verhouding onderwijzend-ondersteunend personeel was in het verslagjaar bijna gelijk aan die in 2010: 65 procent onderwijzend personeel tegen 35 procent ondersteunend personeel. In fte's uitgedrukt maakte eind 2011 64 procent deel uit van het onderwijzend personeel tegen 36 procent ondersteunend personeel. Deze percentages waren in 2010 62 procent onderwijzend personeel tegen 38 procent ondersteunend personeel.

De verhouding in het aantal mannen en vrouwen over het totale personeelsbestand is nagenoeg gelijk gebleven.

	2010 in %	2011 in %
Mannen	49	48
Vrouwen	51	52
Fte's mannen	50,6	50
Fte's vrouwen	49,4	50

De Haagse telde op 31 december 2011 20 ex-medewerkers die aanspraak maakten op een WW-uitkering (voorheen benoemd als wachtgelders).

In 2011 had 38 procent een fulltime dienstverband en 62 procent een parttime dienstverband.

Min-max contracten en arbeidsmarkttoelagen

De hogeschool maakt geen gebruik van zogenoemde min-max contracten. In 2011 werden geen arbeidsmarkttoelagen verstrekt.

Leeftijdsopbouw

De Haagse streeft naar een evenwichtig personeelsbestand. Vooral bij het onderwijzend personeel is de leeftijdsverdeling onevenwichtig. In 2011 was 45 procent van het onderwijzend personeel 50 jaar of ouder. Bij het onderwijsbeheerpersoneel is dit percentage 35 procent.

We nemen maatregelen om jonge medewerkers aan te trekken, met name bij het onderwijzend personeel.

Verdeling naar schaalniveau

Vooraf bij de academies werken in het verslagjaar veel medewerkers in de functieschalen 11 en 12, hoofdzakelijk in onderwijsgevende functies. In de Strategische Personeelsplannen wordt rekening gehouden met de streefcijfers uit het Actieplan LeerKracht. Daarnaast heeft ieder organisatieonderdeel een formatieplan.

Gegevens over de algemene ontwikkelingen in fte's en aantallen zijn opgenomen in bijlagen 4.1.1 tot en met 4.1.7.

➤ **Professionele ontwikkeling**

Evaluatie Resultaat- en Ontwikkelcyclus

De hogeschool ziet graag dat alle medewerkers goed functioneren in hun functie. Met de Resultaat- en Ontwikkelingscyclus (R&O-cyclus) krijgen zowel de medewerker als de leidinggevende goed inzicht in de kwaliteiten en de persoonlijke ontwikkeling van de medewerker. Dat gebeurt op basis van drie gesprekken per jaar, te weten een planningsgesprek, voortgangsgesprek (betreft het functioneringsgesprek in de Cao-hbo) en beoordelingsgesprek.

In het verslagjaar heeft 66% van de medewerkers een beoordelingsgesprek gehad waarvan het verslag is geregistreerd. Een totaalregistratie op hogeschoolniveau van de uitkomsten van de beoordelingsgesprekken is nog in ontwikkeling.

In 2011 werkten we de uitkomsten uit het evaluatieonderzoek van 2010 verder uit. Zoals gerichte voorlichting aan leidinggevendenden en het beschikbaar stellen van een ingevuld R&O-voorbeeldformulier. Ook stelden we een klankbordgroep samen uit leidinggevendenden van verschillende diensten en academies. Deze groep ontwerpt een verbetervoorstel op basis van de uitkomsten van de evaluatie en van de huidige wensen en ontwikkelingen.

Inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers

In 2011 hebben we het inwerkprogramma 'Inwerken op maat' voortgezet. Dit programma voor nieuwe medewerkers omvat één jaar en behelst de introductie, begeleiding en ondersteuning op de werkplek. Het doel van het programma is medewerkers voor langere termijn te binden en te laten ervaren dat de hogeschool een boeiende werkgever is.

Introductie nieuwe medewerkers

De Haagse organiseerde in het verslagjaar vier keer een introductiedag. Op zo'n dag krijgen nieuwe medewerkers een rondleiding door en allerlei informatie over de hogeschool. Ook kunnen zij zich opgeven voor diverse workshops. In 2011 hebben 103 medewerkers deelgenomen aan de introductiedag. Een onderdeel betreft de 'introductie Pedagogisch Didactische Vaardigheden' welk speciaal gericht is op docenten. Hieraan hebben in het verslagjaar 52 docenten deelgenomen.

Begeleiding en ondersteuning op de werkplek

Voor begeleiding en ondersteuning op de werkplek kregen nieuwe docenten in 2011 een mentor toegewezen via het organisatieonderdeel waarbij zij werkzaam zijn. De mentor begeleidt de docent gedurende een jaar.

Scholing en ontwikkeling

Kwaliteit van het onderwijs staat bij De Haagse hoog aangeschreven. De hogeschool streeft naar een bezetting van 90 procent masters bij het onderwijzend personeel in 2012. Om het volgen van mastertrajecten te stimuleren, konden docenten ook in 2011 gebruikmaken van het Fonds Professionele Ontwikkeling. Het College stelt met dit fonds geld ter beschikking voor de financiering van mastertrajecten. In het verslagjaar maakten 75 medewerkers gebruik van het fonds. Daarnaast konden docenten in 2011 een beroep doen op gelden die de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap beschikbaar heeft gesteld voor de 'Lerarenbeurs voor scholing'.

Verder is in de R&O-cyclus is veel aandacht voor scholing en ontwikkeling van de medewerker. In totaal investeerde de hogeschool in het verslagjaar 2,8 miljoen in scholingsactiviteiten. Dit bedrag betreft 2,7% van de totale gerealiseerde loonkosten van de hogeschool.

Initiële opleiding

In het verslagjaar volgden acht medewerkers van De Haagse Hogeschool een initiële opleiding aan De Haagse. De kosten hiervan komen ten laste van de dienst of academie waarbij de medewerker werkzaam is.

Beleid inzake beheersing uitkeringen na ontslag

Namens de hogescholen sloot Zestor, het arbeidsmarkt- en opleidingsfonds van hogescholen, in 2011 een collectieve overeenkomst af met Margolin (voorheen Loyalis Mens en Werk) voor de re-integratie van werknemers die werkloos zijn of worden. Margolin begeleidt hogeschoolmedewerkers die werkloos worden bij de oriëntatie op hun verdere loopbaan en bij het vinden van een nieuwe baan.

Doelgroepen- en diversiteitsbeleid

In 2011 waren de volgende doelen belangrijk voor het doelgroepen- en diversiteitbeleid:

- het bevorderen en in stand houden van een evenwichtige verhouding man/vrouw;
- het bevorderen van de instroom en het behoud van niet-westerse medewerkers, vooral onder docenten;
- het bevorderen van de instroom van docenten met een opleiding op masterniveau.

Een evenwichtige verhouding man/vrouw

De hogeschool streeft naar een evenwichtig personeelsbestand. Eind 2011 waren bij De Haagse 48 procent mannen in dienst en 52 procent vrouwen. De komende jaren blijft de hogeschool zich inspannen om deze verhouding te handhaven.

Bevorderen van de instroom en het behoud van niet-westerse medewerkers *

Bij de werving van docenten streefden we in 2011 evenals voorgaande jaren ernaar om vacatures te laten vervullen door onderwijsgeevenden met een niet-westerse achtergrond.

Uit de gegevens blijkt dat het percentage medewerkers met een niet-westerse achtergrond per 31 december 2011 11 procent bedroeg. De komende jaren investeren we verder in activiteiten en maatregelen om de instroom van niet-westerse medewerkers te bevorderen en te behouden.

- * Voor het bepalen van de etniciteit wordt sinds 2011 de definitie van het CBS gehanteerd; voorheen was de definitie gebaseerd op de "Wet Samen". Een vergelijking van het vermelde percentage medewerkers met een niet-westerse achtergrond in 2011 met het percentage in 2010 levert een onjuist beeld op en is daarom niet vermeld.

Gegevens over de diversiteit in afkomst is opgenomen in bijlage 4.2.

Bevorderen van de instroom van docenten met een opleiding op masterniveau

Om de kwaliteit van het onderwijs en de continuïteit ervan te waarborgen, verwachten we van alle potentiële docenten dat zij beschikken over minimaal een opleiding op wetenschappelijk of professioneel masterniveau. Op 31 december 2011 was het totale percentage onderwijsgeevenden dat over een masterdiploma beschikt 74 procent. In 2010 was dat percentage 70 procent.

Charter Talent naar de Top

In het voorjaar 2009 heeft De Haagse het Charter Talent naar de Top ondertekend. Het Charter wil een hogere toestroom, doorstroom en behoud van vooral vrouwelijk talent in topfuncties bereiken.

De Haagse hanteert een streefpercentage van 40 procent vrouwen in de top in 2014.

De top bestaat uit het College van Bestuur, de lectoren, de directeuren en de concern controller. In 2010 bedroeg het percentage vrouwen in de top 45 procent; eind 2011 was het percentage 46 procent.

Daarnaast hanteert De Haagse een streefpercentage van 50 procent vrouwen in de subtop in 2014. De subtop bestaat uit docentteamleiders, unithoofden en hogeschoolhoofddocenten. In 2010 bedroeg het percentage vrouwen in de subtop 49 procent; eind 2011 was dit percentage 45 procent. Het percentage vrouwen in de subtop is licht gedaald ten opzichte van 2010. Deze daling heeft te maken de grote toestroom van (mannelijke) hogeschoolhoofddocenten in 2011. In 2012 zal de hogeschool bekijken welke acties nodig zijn om een meer evenwichtige verdeling in de subtop te realiseren.

Ten aanzien van de top richt de hogeschool zich de komende jaren vooral op het behoud van het percentage.

Programma Diversiteit en Anti Discriminatie

Diversiteit is een onderwerp dat voortdurend aandacht verdient. Maar ook het voorkomen en bestrijden van discriminatie blijft voor De Haagse een belangrijk speerpunt. In 2011 hebben we de activiteiten uit het Programma Diversiteit en Anti Discriminatie (PDAD) van 2009/2010 geëvalueerd en de successen gecontinueerd. De komst van een intern netwerk is daarbij een goede manier om het onderwerp levend te houden. Ook is in 2011 gestart met de ontwikkeling van een vervolgprogramma.

Verschillende programmaonderdelen van het PDAD zijn binnen Human Resources Management (HRM) ingebed en voortgezet. De nadruk lag vooral op deskundigheidsbevordering en het effectief gebruikmaken en opzetten van netwerken voor diversiteit. Op individueel niveau voerden we verschillende adviesgesprekken op het gebied van diversiteit. De doelstellingen zoals geformuleerd in het PDAD vormden de

uitgangspunten voor alle georganiseerde activiteiten. Die doelstellingen zijn:

- vergroten van de bewustwording, weerbaarheid en deskundigheid van de medewerkers van de hogeschool op het gebied van (etnische) diversiteit en discriminatie;
- hanteren van gemeenschappelijke kaders en uitgangspunten in de omgang met elkaar;
- betere bescherming tegen discriminatie-ervaringen.

Deskundigheidsbevordering

In het kader van deskundigheidsbevordering werden in 2011 een aantal trainingen uit het PDAD voortgezet en/of aangepast. Zo volgden alle nieuwe leidinggevendenden de training 'Hanteren van verschil'. Daarnaast organiseerden we in samenwerking met het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT) een leergang over culturele diversiteit. Verder namen nieuwe medewerkers deel aan de workshop 'Diversiteit en De Haagse Hogeschool'. En tijdens de Pedagogisch Didactische Vorming stond één dagdeel in het teken van diversiteit.

Nieuw was de training 'Bewust Selecteren' voor leidinggevendenden. Deze training richtte zich onder meer op het aanreiken van handvatten om tijdens het selectieproces vooroordelen zoveel mogelijk uit te sluiten.

Vanuit de hogeschool kwamen in 2011 veel losse scholingsaanvragen voor diversiteitstrainingen. Medewerkers wilden weten hoe ze om kunnen gaan met bepaalde voorvallen. Eind 2011 begonnen we daarom met de ontwikkeling van een werkbaar referentiekader voor het omgaan met etnische en religieuze diversiteit binnen de hogeschool: het handelingskader Diversiteit. In samenwerking met het Koninklijk Instituut voor de Tropen en Edwin Hoffman geven we in het handelingskader een denkkader voor de omgang met deze verschillen.

Verder heeft De Haagse vanuit de doelstelling 'betere bescherming tegen discriminatie-ervaringen' in het verslagjaar een speciaal opleidingstraject voor vertrouwenspersonen uitgezet over transformatieve mediation. Door de inzet van transformatieve mediation beoogen we dat onze vertrouwenspersonen beter toegerust zijn om met mensen om tafel te zitten en conflicten of problemen uit de wereld te helpen.

Netwerken

In 2011 startten we een intern netwerk voor diversiteit. Een kerngroep van medewerkers bekeek hoe we het beste invulling kunnen geven aan het netwerk. Ze bespraken welke activiteiten en onderwerpen (eventuele) leden aanspreken en welke behoeften er zijn. Bij de eerste bijeenkomst in april was er een ruime opkomst van ongeveer 40 medewerkers.

Naast dit interne netwerk is de hogeschool ook betrokken bij externe netwerken op het gebied van diversiteit. Behalve in het landelijke netwerk van Zestor deelt de hogeschool ook haar kennis in een extern netwerk met de gemeente, het ROC Mondriaan en de politie Haaglanden.

Jongerennetwerk

Het Jongerennetwerk brengt jonge(re) medewerkers van De Haagse met elkaar in contact. Op een informele manier kunnen de medewerkers informatie en ervaringen uitwisselen en/of eventuele problemen waar ze tegenaan lopen bespreken. In 2011 organiseerde het netwerk onder andere verschillende (thema) borrels en culturele activiteiten.

Hoewel het netwerk openstaat voor alle medewerkers van de verschillende academies en diensten, is in 2011 vooral geprobeerd meer docenten te interesseren voor het netwerk. Leden van het Jongerennetwerk informeerden de docenten persoonlijk. Ook organiseerden ze een breder scala aan activiteiten om een groter deel van het netwerk aan te spreken.

In 2011 groeide het netwerk flink: van 35 naar 100 leden. Dit kwam mede door de intensivering van activiteiten. Zo konden de jonge(re) medewerkers elke twee maanden genieten van een laagdrempelige bijeenkomst.

Vrouwennetwerk

Het Vrouwennetwerk biedt medewerksters de mogelijkheid vrouwelijke collega's te ontmoeten tijdens informele (thema)bijeenkomsten, workshops en/of lezingen. Doel van het netwerk is om kennis te delen, organisatie-ervaringen uit te wisselen en onderwerpen te bespreken waarvoor gemeenschappelijke belangstelling bestaat.

In 2011 telde het Vrouwennetwerk 235 leden. De leden bezochten workshops met onderwerpen als non-verbale invloeden, stemexpressie en meditatief tekenen. Ook informele lunches en de nieuwjaarsborrel konden rekenen op veel aandacht. In 2011 zijn alle workshops, vijf in totaal, georganiseerd tijdens de week rondom Internationale Vrouwendag.

Opvallend in 2011 was de trend dat steeds meer vrouwen uit het eigen netwerk zich inzetten voor het Vrouwennetwerk. Zo gaven leden zelf workshops voor de overige leden. Activiteiten kregen steeds vaker invulling vanuit de eigen (vrijwillige) leden.

H/Olive Award

Elk jaar reikt De Haagse tijdens de Onderwijsdag de H/Olive Award uit aan een docent die op uitzonderlijke wijze heeft bijgedragen aan het thema dat centraal staat tijdens de Onderwijsdag. Voor 2011 was dat thema 'Teaching & Learning'.

Nieuw in 2011 was de manier waarop de docent voor de award in aanmerking kon komen. De eerste stap werd in mei gezet bij de verkiezing van de academiedocent van het jaar. Studenten van de betreffende academie konden door een scoreformulier in te vullen stemmen op hun favoriete docent. Ongeveer 1.100 studenten brachten een stem uit. Elke academie koos haar eigen academiedocent 2011. In totaal dus 13 winnaars!

Tijdens de Onderwijsdag werden vijf van deze kandidaten genomineerd voor de H/Olive Award 2011. Zij presenteerden zich tijdens de Onderwijsdag met een filmpje en een 'elevator pitch'. Een vooraf samengestelde jury en de deelnemers aan de Onderwijsdag bepaalden uiteindelijk samen de winnaar. Jan Bats, docent aan de Academie voor Marketing & Commerce, won de H/Olive Award.

De nieuwe insteek zorgde voor meer betrokkenheid van studenten bij de verkiezing. Ook kwamen meer voordrachten voor docenten vanuit de hogeschool. De nieuwe aanpak was daarmee een succes.

> Loopbaan en mobiliteit

Professional Development Center

Bij het Professional Development Center (PDC), een onderdeel van HRM, kunnen leidinggevenden en medewerkers terecht voor vragen op het gebied van professionele ontwikkeling, opleiding, loopbaan en mobiliteit.

In oktober 2011 is het aanbod van het PDC gebundeld in een Producten- en Dienstencatalogus en verspreidde die onder alle leidinggevenden van de hogeschool.

Daarnaast informeerde het PDC medewerkers en leidinggevenden actief over actuele informatie en activiteiten.

Sinds het derde kwartaal van 2011 rapporteert het PDC over zijn activiteiten aan de hand van door HRM gekozen kengetallen. Het doel van deze rapportage is beter zicht te krijgen op de bijdrage van het PDC aan de professionele ontwikkeling van medewerkers.

Talentenplatform

Het Talentenplatform, op 27 april 2011 gestart en op 25 november van het verslagjaar afgesloten, heeft vijftien medewerkers uit negen academies de ruimte gegeven om zelf aan de slag te gaan met vraagstukken die vragen om vernieuwing en actie. Bij de selectie en formering van het platform is gekeken naar

een evenwichtige verhouding tussen mannen en vrouwen en tussen onderwijzend- en ondersteunend personeel.

Het programma bestond uit drie bijeenkomsten van elk twee dagen en een slotbijeenkomst op 25 november. De deelnemers hebben aan hun persoonlijke ontwikkeling kunnen werken en een groepsonderzoek moeten uitvoeren. Een vast duo van academiectoren begeleidde hen hierin. Op de slotbijeenkomst zijn de uitkomsten van het onderzoek gepresenteerd aan alle deelnemers, de directeur-begeleiders, de eigen leidinggevenden en de platformbegeleiders.

Opleidingen

In het derde en vierde kwartaal van 2011 werden in totaal 43 trainingen gestart en afgerond. 501 medewerkers namen aan deze trainingen deel. De gemiddelde score van de trainingen was 7,6 (op een 10-puntsschaal). Waar mogelijk geven eigen medewerkers deze opleidingen. Anders schakelt De Haagse externe partners in zoals de British School, Gerritsen Adviesgroep, VDHC Human Performance en het Instituut voor Psycho-trauma. Het PDC biedt trainingen aan:

- *leidinggevenden* (R&O-training, HRM-informatiebijeenkomst);
- *docenten* (Leergang Examencommissie, Carrousel 'Studeren met functiebeperking');
- *alle medewerkers* ('Effectief functioneren', leren presenteren, Prezi, 'ICT': Officepakketten, 'Bibliotheek', 'Talen': Nederlands en diverse Cambridge Certificates).

Loopbaanontwikkeling

In het kader van de loopbaanontwikkeling werden in het verslagjaar sinds het begin van het derde kwartaal tien oriënterende gesprekken en twee korte loopbaanoriëntaties gehouden. Een loopbaantraject is afgerond. Daarnaast zijn vijf lange loopbaantrajecten opgestart.

Tegelijkertijd liepen er vijftien preventieve coachingstrajecten die al eerder in het jaar waren gestart en werden er zes afgerond. De gemiddelde score van deze trajecten was een 4 (op een 4-puntsschaal).

Mobiliteit

In het verslagjaar heeft het PDC negen herplaatsingskandidaten begeleid: één in het kader van boventaligheid, één als gevolg van de reorganisatie van ICT en zeven als gevolg van de reorganisatie van FEZ.

De resultaten van deze begeleiding waren als volgt:

- Eén herplaatsingskandidaat heeft alsnog gebruikgemaakt van de vertrekregeling ICT.
- Twee herplaatsingskandidaten zijn geplaatst op een proefplaatsing.
- Drie herplaatsingskandidaten zijn succesvol geplaatst in een nieuwe functie.
- Drie herplaatsingskandidaten worden nog begeleid.

Vacatures

Er zijn in 2011 175 enkel- of meervoudige vacaturemeldingen gesteld (onderwijzend personeel en onderwijsondersteunend personeel). Daarvan zijn 156 vacatures succesvol afgehandeld; van de vacatures zijn er 24 intern vervuld en 132 extern. 31 vacatures zijn niet ingevuld en 2 vacatures lopen door in 2012.

› Arbeidsomstandighedenbeleid

Ontwikkelingen ziekteverzuim

De Haagse draagt graag bij aan het welzijn en de gezondheid van zijn medewerkers. Met verschillende acties, het Sociaal Medisch Overleg en het nieuwe Vitaliteitsbeleid willen we het ziekteverzuim zo veel mogelijk terugdringen. In 2011 steeg echter het verzuimpercentage licht: van 3,92% in 2010 naar 4,11% in 2011. Een stijging van 0,19%. Het hoger verzuim per onderdeel wordt in veel gevallen veroorzaakt door langdurige verzuimgevallen. De gemiddelde ziekte duur nam in 2011 wel af. In 2010 was dit nog 20,40 dagen en in 2011 was dit 19,25 dagen.

Gegevens over de ontwikkelingen van het ziekteverzuim zijn opgenomen in bijlagen 4.3.1 en 4.3.2.

Ongevallen

In 2011 deden zich geen ernstige ongevallen voor die aan de Arbeidsinspectie gemeld moesten worden.

Acties om ziekteverzuim te verlagen

Sociaal Medisch Overleg

Ook in 2011 werd op decentraal niveau Sociaal Medisch Overleg georganiseerd. De bedrijfsarts en HRM waren intensief betrokken bij deze vergaderingen.

Omgaan met agressie

Met de training 'Omgaan met agressie' helpen we medewerkers om te gaan met moeilijke situaties en personen. In 2011 werd de training 11 keer georganiseerd. Hoewel alle medewerkers van de hogeschool kunnen deelnemen, is deze training vooral gericht op conciërges, baliemedewerkers en medewerkers van academiebureaus. In totaal volgden in het verslagjaar 110 medewerkers de training.

Livvit

Livvit (onderdeel van Achmea) bestaat uit diensten die de hogeschool (preventief) kan inzetten om ziekteverzuim te helpen voorkomen. Het gaat om diensten die de gezondheid bevorderen of die kunnen helpen bij re-integratie van zieke medewerkers.

Terwijl in 2010 60 keer gebruik werd gemaakt van deze diensten, groeide dat aantal in 2011 naar 95 keer. Deze groei laat zich verklaren door een grotere bekendheid van de diensten, door gerichte adviezen van de bedrijfsarts en door meer interventies. De volgende diensten werden in het verslagjaar het meest ingezet: coaching (37 keer), vervoerskosten (23 keer) en psychologische hulp (19 keer).

Werkplekadvisering

Uit preventief oogpunt krijgt iedere nieuwe medewerker bij de hogeschool de folder 'Bij De Haagse zit je goed'. Deze folder biedt ondersteuning om de werkplek in te stellen volgens de arbonormen. In 2011 werden ongeveer zestig werkplekonderzoeken uitgevoerd. Los daarvan voerde een ergonoom van Achmea Vitale drie werkplekonderzoeken uit.

Verzuimtraining

Verzuimtraining is vanaf 2011 ingebed in de HRM-workshop voor leidinggevenden.

Vitaliteitsbeleid

De Haagse stimuleert medewerkers om op hun eigen manier te werken aan een gezonde leefstijl. In 2011 ontwikkelde de hogeschool daarvoor het Vitaliteitsbeleid. Hiermee hopen we positief bij te dragen aan de conditie, zowel fysiek als psychisch, van de medewerker, om zo zijn werkzaamheden op en voor de hogeschool zo goed mogelijk te kunnen verrichten.

Onderdeel van het Vitaliteitsbeleid is de introductie van De Haagse Vitaal Fitpas. Medewerkers ontvingen in september 2011 een fitpas met een tegoed van € 50. Dit bedrag kunnen ze besteden aan diverse sport- en ontspanningsactiviteiten. Ook geeft de fitpas korting bij onder meer verschillende sportinstellingen. Voor een overzicht van alle activiteiten melden de medewerkers zich aan op een speciaal daarvoor bestemde website. De pas werd geïntroduceerd in september. In het laatste kwartaal van het verslagjaar meldde 25 procent van de medewerkers zich aan.

Risico-inventarisatie en -evaluatie

In 2010 hebben we rapportages opgesteld van de risico-inventarisatie en -evaluatie op zowel hogeschoolniveau als het niveau van academies en diensten. Op basis daarvan hebben we plannen van aanpak gemaakt voor elke academie en dienst. De acties die uit deze plannen voortvloeiden, heeft de hogeschool in 2011 verder uitgevoerd.

Nieuwe overeenkomst arbodienst

Na een in 2010 gestart Europees aanbestedingstraject voor de arbodienstverlening, konden De Haagse en arbodienst Achmea Vitale in 2011 een nieuwe overeenkomst opstellen. De looptijd van de overeenkomst is twee jaar met uitzicht op verlenging.

Het Kompas

In het najaar 2011 werd het medewerkerstevredenheidsonderzoek Het Kompas uitgevoerd.

Dit onderzoek vindt één keer in de twee jaar plaats. De respons daalde in het verslagjaar iets ten opzichte van 2009: 52 procent in 2011 tegenover 54 procent in 2009). Aan de orde kwamen thema's als werkebeleving, interne communicatie binnen de hogeschool, interne communicatie binnen de organisatie-eenheid, discriminatie, faciliteiten, professionele ontwikkeling en arbeidsomstandigheden. Op alle thema's werd in 2011 gelijk of beter gescoord dan in 2009.

Voor een beperkt aantal vragen, waaronder het algemene oordeel over de mogelijkheden tot deskundigheidsbevordering, was de score significant hoger dan in 2009. Hogere scores hebben niet in alle gevallen geleid tot 'voldoende' tevredenheid. Dit geldt bijvoorbeeld voor de R&O-cyclus. In 2012 worden de uitkomsten van Het Kompas verder uitgewerkt met als doel de medewerkerstevredenheid verder te verbeteren.

› Landelijke ontwikkelingen en arbeidsvoorwaarden

Actieplan LeerKracht

Het 'Convenant LeerKracht van Nederland' beoogt de kwaliteit en positie van onderwijsgevenden te versterken. In het hbo is afgesproken dat elke hogeschool hiertoe een actieplan maakt. De Haagse heeft daarbij ingezet op het realiseren van een verbeterde functiemix door middel van meer hogere functies en loopbaanmogelijkheden voor onderwijzend personeel. Ruim voor de daartoe gestelde datum van 1 augustus 2011 heeft de hogeschool het ministerie van OCW een voortgangsrapportage aangeboden over de periode november 2008 – november 2010, met daarbij een positief oordeel van de vakbonden. In deze voortgangsrapportage vallen vooral twee ontwikkelingen op:

- Een van de doelen die De Haagse zich in het kader van het Actieplan LeerKracht heeft gesteld, is om voor het einde van 2012 16,32 fte door te laten stromen van functieschaal 12 naar functieschaal 13. In de laatstgenoemde functieschaal – formeel: hogeschoolhoofddocent – zitten onderwijsgevenden die uitblinken in hun vakgebied. Reeds bij het opstellen van de voortgangsrapportage had de hogeschool deze doelstelling gehaald met een netto doorstroming van 17,3 fte. Dit is het resultaat van een onomkeerbare ontwikkeling in het functiegebouw van De Haagse.
- Een tweede belangrijke doelstelling van het Actieplan LeerKracht voor De Haagse is het verminderen van het aantal fte's in functieschaal 11 ten gunste van meer functieschaal 12. Deze doelstelling is nog niet gerealiseerd. Veeleer is er sprake geweest van een relatieve achteruitgang. Deze achteruitgang laat zich eenvoudig verklaren. In functieschaal 12 zitten alleen onderwijsgevenden met een mastergraad. Het beleid van De Haagse is erop gericht om zoveel mogelijk onderwijsgevenden een masteropleiding te laten volgen. Maar gezien de studieduur kan de hogeschool daarvan niet direct de resultaten plukken. Daar komt bij dat De Haagse in 2011 relatief veel extra onderwijsgevenden heeft aangesteld. Deze groei en het uitgestelde effect vanwege de studieduur hebben geresulteerd in de relatieve achteruitgang in doorstroming van functieschaal 11 naar functieschaal 12. De verwachting is dat in 2012 een groot aantal onderwijsgevenden hun mastergraad halen en dat de hogeschool aan het einde van dat jaar zal voldoen aan de afgesproken norm voor functieschaal 12.

Scholingsgelden Actieplan LeerKracht

Het met het College van Bestuur overeengekomen deel van de scholingsgelden is in het verslagjaar toegevoegd aan het Fonds Professionele Ontwikkeling van de hogeschool. Deze gelden zijn in 2011 volledig benut.

Cao-hbo

De Cao-hbo heeft een looptijd tot 1 februari 2012. In het verslagjaar waren tussentijdse wijzigingen in de zin van aanpassing of afschaffing van regelingen niet aan de orde.

Jaarlijkse salarisverhoging (toekenning normpercentage)

In de Cao-hbo is vastgelegd dat een salarisverhoging afhankelijk is van een beoordeling. In 2011 had iets meer dan de helft van de medewerkers het maximum van de salarisschaal nog niet bereikt. Hiervan heeft 95% een salarisverhoging gekregen op basis van één normpercentage. 4% heeft een salarisverhoging gekregen op basis van twee normpercentages en 1% heeft geen normpercentage ontvangen.

Inkomensontwikkelingen 2011

In januari 2011 werden de salarissen structureel verhoogd met 0,4 procent. In oktober 2011 is aan werknemers die op 1 oktober 2011 in dienst waren van de hogeschool een eenmalige uitkering toegekend van € 460, naar rato van het dienstverband. Daarnaast keerde de hogeschool in december 2011 de gebruikelijke eindejaaruitkering uit van 8,3 procent.

Keuzemenu Arbeidsvoorwaarden

In 2002 is het Keuzemenu Arbeidsvoorwaarden in werking getreden. Hiermee kregen medewerkers van de hogeschool de mogelijkheid een persoonlijk pakket flexibele arbeidsvoorwaarden samen te stellen dat op hun behoeften en omstandigheden is afgestemd. In 2011 konden medewerkers hun keuze kenbaar maken voor het jaar 2012. Hiervan hebben 90 personen gebruikgemaakt, 20 meer dan in 2010. De meeste keuzes betroffen extra salaris en de aanschaf van een fiets.

Fietsplan

Medewerkers van De Haagse kunnen onder bepaalde voorwaarden ook buiten het Keuzemenu Arbeidsvoorwaarden om deelnemen aan het Fietsplan. In 2011 maakten 86 personen van deze mogelijkheid gebruik, 11 meer dan in 2010.

Reiskostenregeling en openbaarvervoerplan

De hogeschool heeft de regeling 'Tegemoetkoming Reiskosten Woon-werkverkeer' voor alle medewerkers met een arbeidsovereenkomst. De vergoeding bedraagt 19 cent per kilometer van de enkele reisafstand, tot maximaal 30 kilometer. Bij meer dan 30 kilometer vergoedt de hogeschool het maximum van 30 kilometer. Een medewerker met een parttime-aanstelling krijgt een vergoeding naar evenredigheid.

De hogeschool maakt gebruik van de mogelijkheid die de Nederlandse Spoorwegen (NS) biedt om op contractbasis de voorziening 'businesscard' te hanteren bij dienstreizen door medewerkers. De Haagse heeft ook in 2011 met de NS een kortingsregeling afgesproken, waarvan onze medewerkers in het verslagjaar gebruik konden maken. De Haagse heeft geen openbaarvervoerplan.

» Decentrale arbeidsvoorwaarden

Inleiding

In de Cao-hbo 2010-2012 is bepaald dat elke hogeschool 1,15 procent van de brutoloon som besteedt aan decentrale arbeidsvoorwaarden. Met de vakorganisaties in het Georganiseerd Overleg hebben we afspraken gemaakt over de besteding van de middelen voor het Leeftijdsgroepenbeleid, Kwaliteits- en Doelgroepenbeleid (LKD-beleid).

Gegevens over het Leeftijdsgroepenbeleid, Kwaliteits- en Doelgroepenbeleid is opgenomen in bijlage 4.4.

Stimulering ouderschapsverlof

De regeling ‘Stimulering ouderschapsverlof’ compenseert deels de ongunstige effecten op het netto inkomen bij het opnemen van onbetaald ouderschapsverlof. Daardoor wordt het aantrekkelijker om ouderschapsverlof op te nemen. In 2011 maakten 40 personen gebruik van de regeling. Het gaat hierbij om zowel eerder gestart als om in 2011 nieuw gestart gebruik.

Regeling ‘Kraamverlof voor partners’

Medewerkers van wie de echtgenote of partner is bevallen, kunnen gebruikmaken van de regeling ‘Kraamverlof voor partners’. Dankzij deze regeling kunnen zij het bestaande kraamverlof voor partners verlengen tot maximaal tien werkdagen binnen de eerste maand na de bevalling. Acht medewerkers maakten in 2011 hiervan gebruik tegenover drie in 2010.

Regeling ‘Stimulering vrijwilligerswerk’

De regeling ‘Stimulering vrijwilligerswerk’ is bedoeld voor medewerkers die zich belangeloos willen inzetten voor jongeren en/of maatschappelijk zwakkeren. In 2011 is incidenteel een beroep gedaan op de vervangingskosten die onderdeel uitmaken van de regeling.

5. Ons onderzoek

Onze snel veranderende samenleving vraagt om nieuwe kennis en innovatie. De snelheid waarmee de veranderingen plaatsvinden, heeft een herstructurering van de kennisinfrastructuur tot gevolg. Er is vraag naar onderzoekspartners die flexibel zijn en dicht bij de samenleving en de markt staan. Hier ligt de rol van het hbo. Wij richtten ons in het verslagjaar in ons onderzoek op vragen vanuit de beroepspraktijk. Dat waren per definitie multidisciplinaire, maatschappelijk relevante vragen, waarbij de context van het vraagstuk mede onderwerp van onderzoek was. Ons onderzoek ontwerpt daarmee oplossingen die direct getoetst kunnen worden aan en toepasbaar zijn in de praktijk. De resultaten van dit onderzoek vonden in 2011 hun weg naar het onderwijs aan onze hogeschool, waardoor dit onderwijs up-to-date is gebleven.

› Lectoraten

Aan het begin van het verslagjaar telde onze hogeschool twintig lectoraten, inclusief vijf bijzondere lectoraten. Bijzondere lectoraten vestigen we altijd samen met externe partners. Twee lectoraten, te weten Pedagogiek van de Beroepsvorming en Informatie, Technologie en Samenleving, werden elk bezet door twee lectoren. Daarnaast bestond voor een tweetal lectoraten – Public Management en Internationale Vrede, Recht en Veiligheid – een vacature. Het lectoraat Kennisinfrastructuur in Wetenschap en Techniek en het lectoraat Duurzame Talentontwikkeling zijn in 2011 door dezelfde lector vervuld.

Aan het einde van het verslagjaar telde onze hogeschool 21 lectoraten waarvan zes bijzondere lectoraten. De twee vacatures waren opgevuld.

Gegevens over lectoren en kenniskringen zijn opgenomen in bijlage 5.1.

In maart 2011 besloot het College van Bestuur om het lectoraat Informatiebeveiliging voor vier jaar te verlengen, zij het met een bijgestelde focus. Hoewel informatiebeveiliging nog volop actueel is, vragen nieuwe inzichten, actualiteiten en onze profilering om een herpositionering. Het borgen van de veiligheid van de digitale maatschappij zal voor de komende vier jaar de nieuwe focus van dit lectoraat zijn. Door de vlucht van onder meer interactieve en mobiele media, sociale netwerken, Het Nieuwe Werken en cloud computing verandert de digitale maatschappij. In dat proces is zowel het belang als de kwetsbaarheid ervan verder

toegenomen. Het nieuwe lectoraat dat de naam Cyber security & safety kreeg, speelt zich af in een context van enerzijds snel veranderende technologie en anderzijds snel veranderende toepassingen ervan.

In 2010 zijn de lectoraten in een vijftal clusters gegroepeerd. Deze clusters sluiten aan bij onze profilering en bij de ontwikkelingen in het beroepenveld waarvoor wij onze studenten opleiden. In het verslagjaar hebben we aandacht besteed aan deze clustering mede in het licht van de profileringsdiscussie.

➤ **Nieuwe lectoraten en intreederen**

Duurzame Talentontwikkeling

Per 1 januari 2011 is het nieuwe lectoraat Duurzame Talentontwikkeling van start gegaan onder leiding van lector dr. Ellen Sjoer. Dit bouwt deels voort op het lectoraat Kennisinfrastructuur voor Wetenschap en Techniek (KWT) dat met het bijbehorende kenniscentrum KWT-West onderzoek heeft gedaan naar de professionalisering van pabostudenten en basisschoolleraren op het gebied van wetenschap en techniek. Het lectoraat Duurzame Talentontwikkeling onderzoekt welke factoren een rol spelen bij het ter hand nemen van de eigen professionele ontwikkeling en hoe een school dat effectief in kan zetten om het onderwijs voortdurend te verbeteren en vernieuwen.

Internationale Vrede, Recht en Veiligheid

In januari 2011 is het lectoraat Internationale Vrede, Recht en Veiligheid van start gegaan met als lector prof.dr. Joris Voorhoeve. Dit lectoraat doet multidisciplinair onderzoek naar langetermijntoewijkingen in een wereld die enerzijds door globalisering wordt beheerst, maar die anderzijds nog zeer zwakke structuren heeft om tot mondiale afstemming en besluitvorming te komen. Het lectoraat ontwikkelt ook onderwijs voor mondiale burgers die de spil zijn van een democratische rechtsorde.

Voorhoeve hield op 8 september 2011 zijn intrede onder de titel 'Den Haag als Mondiale Stad'. Hij wees daarin op de rol van deze stad in het internationale recht en op de mogelijkheid en wenselijkheid om samen – regering, gemeentebestuur, bedrijfsleven en instellingen voor onderwijs en wetenschap – dit 'merk' verder te ontwikkelen vanuit parallel lopende idealen en belangen. De intrede was gekoppeld aan de opening van het hogeschooljaar.

Public Management

In april 2011 trad dr. Gerrit Dijkstra aan als lector Public Management. Het lectoraat richt zich in zijn onderzoek vooral op prestatie meting in de publieke sector, zowel op het niveau van de individuele medewerker als op het niveau van de (politieke) organisatie als geheel. Daarbij dient de term 'publieke sector' in ruime zin te worden verstaan. Dijkstra is ook verbonden aan het Instituut Bestuurskunde van de Universiteit Leiden. Deze dubbelfunctie kan de samenwerking tussen onze hogeschool en de Universiteit Leiden (met name de campus Den Haag) verder versterken.

Mantelzorg

Per 1 juni 2011 werd het lectoraat Mantelzorg gerealiseerd met de benoeming van dr. Deirdre Beneken genaamd Kolmer. Het lectoraat is tot stand gekomen door de ambitie van de gemeente Den Haag en twaalf zorgorganisaties. Hun 'mantelzorgakkoord' is uniek in Nederland en biedt mogelijkheden om onderzoek, beleid en praktijk te verbinden. Nederland telt meer dan drie miljoen mantelzorgers. De economische waarde van deze onmisbare groep wordt geschat op € 4 tot 7 miljard. In zorgsituaties ontmoeten zorgvragers, mantelzorgers en beroepskrachten elkaar. Onderzoek in het lectoraat draagt direct en indirect bij aan afstemming binnen deze zorgtriade. Het lectoraat wil niet alleen onderzoek doen, kennis delen en onderwijs vernieuwen vanuit het perspectief van de mantelzorg, maar ook vanuit de context ervan. Op 10 november 2011, de Dag van de Mantelzorg, hield Deirdre Beneken genaamd Kolmer haar intrede. Daarin vroeg zij zich af hoe begrippen als 'economische waarde' en 'onmisbare groep' zich verhouden tot de dagelijkse zorgsituaties waarin familieleden elkaar ontmoeten.

› Kwaliteitszorg onderzoek

Wij borgen borgt de kwaliteit van het onderzoek door:

- een interne monitoring (jaarlijks);
- een evaluatie van elke onderzoekseenheid door een externe onafhankelijke evaluatiecommissie (eens in de vier tot zes jaar).

Eerder in dit hoofdstuk is de clustering van lectoraten genoemd. In dat kader wordt vanaf dit verslagjaar een cluster van lectoraten als een onderzoekseenheid gezien en niet meer elk lectoraat afzonderlijk.

Op 23 juni 2011 vond voor het eerst een externe evaluatie plaats van een tweetal lectoraten tegelijk. Dit als de opmaat naar een externe evaluatie van een compleet cluster in 2012. De twee lectoraten die een externe commissie in het verslagjaar evalueerde, waren:

- Pedagogiek van de Beroepsvorming, lectoren: dr. Marinka Kuijpers, dr. Frans Meijers.
De commissie was bijzonder lovend over het onderzoek en de vele publicaties van dit lectoraat. Deze activiteiten dragen in belangrijke mate bij aan de uitstraling en de impact binnen en buiten onze hogeschool.
- Human Resources Management, lector: dr. Ton Korver.
De commissie constateerde dat vanuit dit lectoraat veel activiteiten plaatsvonden, maar dat desondanks meer interactie tussen lectoraat en opleidingen wenselijk was. De commissie stelde ook vast dat de externe partners van dit lectoraat bijzonder lovend waren over de rol van de lector in samenwerkingsprojecten.

Omdat de clustervorming aan het begin van het verslagjaar nog in een pril stadium verkeerde, hebben beide lectoraten een eigen zelfevaluatie opgesteld.

Lectoraten hebben een meerledige opdracht waarbij onderzoek de kerntaak is van elk lectoraat. Zij proberen deze meervoudige opdracht zoveel mogelijk samen met de opleidingen en hun docenten uit te voeren. Door het doen van *onderzoek* leveren lectoren en hun kenniskringleden een bijdrage aan de vernieuwing en ontwikkeling van het *onderwijs* en de *professionalisering* van onze docenten, medewerkers, bestuur en management en de organisatie als geheel. Ze leveren tevens door het doen van onderzoek een bijdrage aan de ontwikkeling, innovatie en transformatie van de beroepspraktijk en de samenleving in het bijzonder in de Haagse regio.

Hierna volgen per kerntaak kort de belangrijkste ontwikkelingen in 2011 en een enkel voorbeeld ter illustratie.

Uitgebreide overzichten van de in 2011 bereikte resultaten zijn te vinden in de jaarverslagen van elk afzonderlijk lectoraat. Deze jaarverslagen zijn vanaf april 2012 op de website van de hogeschool te vinden.

› Lectoraten en onderzoek

Voor al het onderzoek van onze hogeschool geldt dat de onderzoeksvragen uit de samenleving komen en dat de context waarbinnen de vraag zich voordoet eveneens onderwerp van onderzoek is. Wij voeren het onderzoek dan ook altijd uit samen met externe partners. Het moet de brug vormen tussen kennis en toepasbaarheid in de maatschappij. Ook ons onderwijs profiteert van de resultaten van dit onderzoek. De docenten benutten de opgedane kennis om het onderwijs up-to-date te houden.

Lectoraten hebben zowel omvangrijke meerjarige onderzoeksprojecten als kortlopende trajecten. Steeds meer onderzoekstrajecten van verschillende lectoraten worden geheel of gedeeltelijk extern gefinancierd. Grotere subsidiestromen zijn afkomstig van de Europese Unie of uit RAAK-gelden (RAAK = Regionale Aandacht voor Actie en Kenniscirculatie). Maar ook andere subsidiebronnen weten we met succes aan te boren. In het verslagjaar was ongeveer een derde van het budget van het Centrum voor Lectoraten en Onderzoek (CLO) afkomstig van externe geldstromen. In totaal liepen in 2011 bij het CLO circa dertig

onderzoeksprojecten met een looptijd van twee jaar of meer. Hiervan werden vijf projecten uit RAAK-gelden gefinancierd. Drie RAAK-projecten zijn in 2011 afgerond.

De lectoren en hun kenniskringleden hebben in het verslagjaar meer dan tweehonderd publicaties op hun naam gezet: boeken en artikelen in wetenschappelijke, professionele en populaire tijdschriften. Zij waren daarbij eerste auteur of coauteur. Opvallend is dat kenniskringleden steeds meer gaan publiceren.

Enkele voorbeelden

- Binnen het lectoraat Kennistransfer in Productinnovatie loopt een onderzoek, waarvoor het ministerie van Economische Zaken subsidie heeft toegekend in het kader van Innovatiegerichte Onderzoeksprogramma's (IOP's). Het lectoraat was in 2009 initiator en medeaanvrager van dit project. Wij werkten hierin samen met universiteiten in binnen- en buitenland. Ook negen bedrijven, waarvan een aantal internationaal opereert, zijn bij het onderzoek betrokken.

Het project heeft zich ten doel gesteld meer kennis over innovatieprojecten in netwerkverband te ontwikkelen. De afgelopen twee jaar zijn de vragen, de kennis en de ervaring bij de negen aangesloten bedrijven in beeld gebracht. Deze inzichten zijn verwerkt in verschillende presentaties en artikelen. Een van de taken van het lectoraat in dit onderzoek is het vertalen van de resultaten naar bruikbare oplossingen voor de bedrijven. Het lectoraat ontwikkelde en leidde in het verslagjaar workshops voor bedrijven die vooral gericht waren op de toekomstbestendigheid van bedrijfsactiviteiten en de opbouw van een duurzaam partnernetwerk.

- Het lectoraat Jeugd en Opvoeding voltooide in 2011 met een evaluatieonderzoek de ontwikkeling van de vierde versie van het lesprogramma Levensvaardigheden voor het voortgezet onderwijs. Dit sociaal-emotioneel vaardigheidsprogramma is gesubsidieerd door ZonMw, die in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) gezondheidsonderzoek financiert en het gebruik van de ontwikkelde kennis stimuleert. Het lectoraat heeft dit project samen met TNO en het Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie (NIGZ) uitgevoerd, voltooid en gerapporteerd. De resultaten zijn gepubliceerd in een nationaal en een internationaal artikel en gepresenteerd op bijeenkomsten binnen en buiten de hogeschool. ZonMw heeft dit langjarige onderzoek aangemerkt als een 'goed voorbeeld' en als zodanig op haar website geplaatst. 'Goede voorbeelden' zijn volgens ZonMw: 'projecten die met overtuiging laten zien dat wetenschap en praktijk samen kunnen gaan. Zij zijn inspirerend en illustreren hoe wetenschappelijk onderzoek op korte termijn kan leiden tot oplossingen of innovaties in de gezondheidszorg'.

- Ook het lectoraat Revalidatie kon gebruikmaken van financiering door ZonMw. Het betrof hier het onderzoek TherapWii. De onderzoekers ontwikkelden een instructieprogramma dat therapeuten moet ondersteunen bij het inzetten van games in revalidatie en onderwijs voor jongeren met niet aangeboren hersenletsel (NAH). TherapWii is professioneel ontworpen, digitaal en tweetalig uitgevoerd en uniek in de wereld.

Het instructieprogramma is gebouwd op basis van een inventariserend onderzoek naar de mogelijkheden en het gebruik van de Wii in de revalidatie en het speciaal onderwijs. Het is uitgevoerd met en door therapeuten en patiënten in alle leeftijds- en diagnosegroepen, op basis van een effectstudie met vijftig jongeren met NAH.

› Lectoraten en onderwijs

Het groeiende belang van hbo-onderzoek en van de hbo-afgestudeerden heeft consequenties voor ons onderwijs. Daarom hebben ook in het verslagjaar lectoren, docent-onderzoekers en het management gediscussieerd over de vraag hoe onderzoek in het onderwijs eruit ziet, hoe het ingebed kan worden in het onderwijs en over welk type onderzoek we dan spreken. Geconcludeerd is dat onderwijs in onderzoek dan wel onderzoek in onderwijs moet resulteren in een 'onderzoekende professional': open, intelligent, betrokken en verantwoordelijk. *Open* in het vermogen essentiële bronnen te ontsluiten en vraagstukken vanuit verschillende gezichtspunten te bekijken; *intelligent* in zelfstandige en oorspronkelijke reflectie en in het combineren en evalueren van inzichten en gegevens; *betrokken* op vak en samenleving en *verantwoordelijk* in het streven naar een betere kwaliteit van werken en leven. Een kritische onderzoekende professional onderscheidt zich eerst door een actief onderzoekende houding en daarna door kennis van onderzoeksmethoden en -technieken. In 2011 werkte een aantal lectoren aan de ontwikkeling en implementatie van onderwijsmodulen, minors etc. op grond van bovengenoemde uitgangspunten.

Activiteiten binnen de opleidingen

Het Centrum voor Lectoraten en Onderzoek bood in het verslagjaar een twaalfstal minors aan, waaraan in totaal ongeveer 270 studenten hebben deelgenomen. De activiteiten van lectoren ten behoeve van het onderwijs beperkten zich uiteraard in het verslagjaar niet tot de minors. Samen hebben de lectoren meer dan zestig gastcolleges en masterclasses verzorgd, aan groepen van twintig tot vijfentwintig studenten, in totaal meer dan vijftienhonderd studenten. De activiteiten van de lectoren binnen de opleidingen waren een veelvoud hiervan en omvatten bijdragen aan (nieuwe) bacheloropleidingen, het up-to-date brengen van het onderwijs, het begeleiden van afstudeer- en stagetrajecten, maar ook het leveren van ondersteuning en begeleiding bij de visieontwikkeling ten aanzien van onderwijs en onderzoek van academies.

Voorbeelden interactie onderwijs en onderzoek

- Het lectoraat Filosofie en Beroepspraktijk heeft in 2011 de minor 'De slimme professional' ontwikkeld en uitgevoerd. Centraal daarin stonden vragen als: wat brengt studenten tot excellentie? Wat prikkelt hen om tot een hoger niveau van spreken, denken en schrijven te komen en om zo meer uit zichzelf te halen? De minor is opgezet vanuit de hiervoor aangegeven gedachtelijn en maakt gebruik van primaire filosofische teksten. Deze zijn in de les behandeld in de vorm van close reading en gegroepeerd rond een achttal thema's waaronder excellentie, zingeving, macht, mens en techniek. Door het bestuderen van deze thema's aan de hand van de methode van close reading leert de student niet alleen goed en zorgvuldig te lezen, maar ook om vanuit de filosofie kritisch over zijn beroep na te denken. Daarnaast krijgt de student lessen over spreken en optreden in het openbaar van een regisseur en over toegankelijk schrijven van een journalist. Er kunnen telkens maximaal vijftien studenten deelnemen aan deze minor. Zij gaven de minor een zeer positieve beoordeling.
- Meerdere lectoren spelen al jaren een belangrijke rol bij de ontwikkeling van (nieuwe) bacheloropleidingen. Zo heeft het lectoraat Cyber Security & Safety (voorheen Informatiebeveiliging) een belangrijke inbreng (gehad) in de ontwikkeling van nieuw onderwijs vooral bij de IT & Media-opleidingen en de technische opleidingen. De lector en zijn kenniskring zijn nauw betrokken bij de ontwikkeling van de bacheloropleiding Information Security Management, bij diverse onderwijsmodulen voor de opleidingen Technische Informatica, Elektrotechniek en Bedrijfskunde en bij de voorbereidingen voor de variant Public Information Management van de bachelor Bedrijfskundige Informatica.
- Het lectoraat Kennistransfer in Productinnovatie werkt sinds het voorjaar van 2010 mee aan de ontwikkeling en uitvoering van de nieuwe opleiding Open Innovator/Industrial Design Engineering, die in september 2011 van start is gegaan met bijna zeventig studenten uit binnen- en buitenland.

› Lectoraten en professionalisering

Door het doen van onderzoek samen met kenniskringleden, docenten en medewerkers hebben de lectoraten een belangrijke inbreng in de professionalisering van de docenten en medewerkers. In totaal hebben in 2011 ongeveer 160 docenten en medewerkers (in totaal 40 tot 45 fte) deelgenomen in kenniskringen en (onderzoeks)projecten van lectoraten. De kenniskringen van alle lectoraten zijn multidisciplinair samengesteld uit docenten uit vier tot zes verschillende opleidingen. Op die wijze participeren uit alle academies docenten in kenniskringen en onderzoekstrajecten van de lectoraten. De aantallen variëren van vier tot achttien docent-onderzoekers. Alle kenniskringleden participeren in de onderzoeken en overige activiteiten van het lectoraat.

De lectoraten ontplooiën ook buiten de kenniskring vele activiteiten gericht op de professionalisering van docenten, medewerkers en management van onze hogeschool. Los van de seminars, congressen etc. die openstonden voor zowel internen als externen, zijn in totaal zo'n veertig bijeenkomsten gehouden specifiek gericht op de professionalisering van docenten in de verschillende academies. Zo organiseerde het lectoraat Burgerschap en Diversiteit een hogeschoolbrede seminarreeks rond het thema 'Het Leven van alledag; omgangsvormen in een diverse samenleving'. Daarmee zorgde het lectoraat voor de continuering van een traditie die door het Programma Diversiteit en Anti Discriminatie is ingezet. Er waren drie bijeenkomsten die door twintig tot vijftig personen werden bijgewoond.

Daarnaast organiseerde het Centrum voor Lectoraten en Onderzoek in april van het verslagjaar de onderzoeksdagen.

Een aantal voorbeelden van evenementen van de lectoraten is opgenomen in bijlage 5.2.

De hogeschool faciliteert promotieonderzoek door het verstrekken van promotie vouchers. Ze wil hiermee de professionalisering van de medewerkers en de ontwikkeling van nieuwe kennis ten behoeve van onderwijs en samenleving stimuleren. In 2011 is de Regeling facilitering promoties geëvalueerd en bijgesteld en op 6 september 2011 door het College van Bestuur vastgesteld en openbaar gemaakt. Docenten die willen promoveren doorlopen in de regel eerst een pre-promotietraject. Tijdens dit traject kijken we of de betreffende docent voldoende is toegerust om een promotietraject naar verwachting met succes te af te ronden. Het Centrum voor Lectoraten en Onderzoek begeleidt alle (pre-)promotietrajecten. Per 31 december 2011 liepen er 16 promotietrajecten, waarvan er 3 in 2011 van start zijn gegaan. Er zijn 6 trajecten ondergebracht bij het Centrum Regionale Kennisontwikkeling, onderdeel promoties, Campus Den Haag van de Universiteit Leiden, waar de hogeschool een samenwerkingsovereenkomst mee heeft. Daarnaast liepen er 4 pre-promotietrajecten. In 2011 werd een promotiebeurs verworven in het kader van de door NWO verstrekte promotiebeurzen voor leraren. Dit traject start effectief in 2012. In 2011 is een promovendus gestopt. Geen van de promovendi rondde in 2011 zijn promotie af. Van de lopende promotietrajecten zullen in 2012 naar verwachting 4 en in 2013 5 trajecten met een promotie worden afgerond. Voor de overige geldt als planning: 1 in 2014, 3 in 2015 en 3 in 2016.

› Lectoraten en kenniscirculatie

De lectoren en onderzoekers van het Centrum voor Lectoraten en Onderzoek hebben een uitgebreid netwerk, zowel in de Haagse regio als binnen en buiten Nederland. Door hun onderzoek en andere activiteiten vormen lectoren de brug tussen het onderwijs van de hogeschool en de ontwikkelingen in de samenleving. Lectoren zijn daarbij vooral gericht op het onderhouden van structurele samenwerkingsverbanden. Vanuit deze structurele verbanden worden samen met docenten en opleidingen onderzoeken verricht en activiteiten uitgevoerd. De bijzondere lectoraten, die gevestigd zijn in samenwerking met een of meerdere externe partners, verdienen hier een aparte vermelding. Onze hogeschool kende in 2011 zes bijzondere lectoraten.

In het verslagjaar realiseerde het centrum meer dan driehonderd lezingen, seminars, conferenties etc. voor zowel internen als externen. De meeste lezingen trokken zo'n vijftig tot honderd deelnemers. Een aantal conferenties trok zelfs een paar honderd bezoekers.

Daarnaast waren lectoren en hun kenniskringleden in het verslagjaar veelvuldig in het nieuws, gaven zij interviews en traden zij op in panels en als dagvoorzitter voor evenementen. Zo trad Marli Huijter, lector Filosofie van de Beroepspraktijk, in december 2011 op op TEDxWomen-Amsterdam. Zij besteedde daar aandacht aan de betekenis van gezamenlijke leefritmes naar aanleiding van haar nieuwe boek *Ritme*.

Het lectoraat Psychogeriatric van Frans Hoogeveen organiseerde op 28 maart 2011 het symposium 'Zorg om dementie'. Het trok zo'n vierhonderd bezoekers. Tijdens dit symposium stond de vraag centraal met welke middelen en aanpak en tegen welke kosten wij een acceptabele kwaliteit van leven kunnen blijven garanderen voor het toenemende aantal patiënten met dementie en hun naasten. Wat kenmerkt goede ouderenzorg? Hoe bewaak en verbeter je de kwaliteit van zorg in Nederland in de wetenschap dat in 2030 een half miljoen Nederlanders zal leiden aan dementie?

Het lectoraat Ondernemen en Innoveren heeft in het kader van Kansen voor West (EFRO-subsidie) een meerjarige subsidie toegekend gekregen ter uitvoering van het programma Kennis, Innovatie en Ondernemerschap (KIO), dat inmiddels omgedoopt is tot KITE 120. KITE staat voor Knowledge and Innovation Towards Entrepreneurship en 120 staat voor het aantal bedrijven dat in totaal deelneemt aan de activiteiten. Het project startte in januari 2009 en loopt tot eind 2012. Het richt zich op mkb-bedrijven uit vier sectoren: food & flowers, het juridische cluster, zakelijke dienstverlening en IT en telecom. In het kader van het KITE 120-programma werkt het lectoraat aan de ontwikkeling van duurzame netwerken met mkb'ers, brancheorganisaties en overheidsorganisaties zoals Syntens, Agentschap NL, ministeries, Kamer van Koophandel etc. Het lectoraat boekte in het verslagjaar op de vier uitgezette lijnen vorderingen en verstevigde het externe netwerk verder.

6. Onze hogeschool in de samenleving

Wij hechten veel waarde aan de verbinding met de samenleving. Omdat wij midden in de maatschappij staan – lokaal, regionaal, nationaal en internationaal – ambiëren wij dat de samenleving een direct effect ziet van ons onderwijs en onderzoek. In dat kader organiseerden wij in 2011 activiteiten die ofwel organisch zijn gegroeid of op het conto zijn te schrijven van de RegioRegisseur of voortvloeiden uit de horizontale dialoog met de externe stakeholders. In dit hoofdstuk geven wij voorbeelden van hoe die interactie tussen de samenleving en onze hogeschool in het verslagjaar concreet gestalte heeft gekregen. Ook worden voorbeelden genoemd van de wijze waarop we bijdragen aan de versterking van de beroepspraktijk door middel van kennisvalorisatie.

➤ 10 jaar RegioRegisseur

In 2011 vierden wij het 10-jarige bestaan van de RegioRegisseur. In samenwerking met MKB-Nederland richtte De Haagse de RegioRegisseur in 2001 op om een brug te slaan tussen onderwijs en praktijk, een concept dat navolging heeft gekregen. Inmiddels heeft de RegioRegisseur zich voor ons ontwikkeld tot een belangrijke makelaar die vragen vanuit het beroepenveld vertaalt naar de context van het onderwijs, die daarmee innovatie binnen de regio stimuleert en ons onderwijs verrijkt.

Tegenwoordig werken wij in het kader van de RegioRegisseur intensief samen met VNO-NCW West, ROC Mondriaan, TU Delft, de Kamer van Koophandel, de gemeente Den Haag, de provincie Zuid-Holland en het RPA Haaglanden. Studenten voeren opdrachten uit bij of voor bedrijven en doen zo de nodige praktijkervaring op. En het bedrijfsleven kan op deze manier gebruikmaken van de kennis die de studenten de organisatie in brengen.

Zo'n 120 genodigden uit bedrijfsleven, onderwijs, overheid en andere samenwerkingspartners vierden met ons de verjaardag van de RegioRegisseur. Velen van hen spraken hun waardering uit voor onze inspanningen.

› Horizontale dialoog

In het Hogeschoolontwikkelingsplan 7 (HOP-7) gaven wij aan te willen bijdragen aan de vernieuwing van het onderwijs en de beroepspraktijk. Om de daartoe noodzakelijke verbindingen te leggen, hebben onze opleidingen regelmatig contact met hun beroepenveldcommissies en externe partijen. Beroepenveldcommissies informeren de opleiding over belangrijke actuele ontwikkelingen en innovaties in het werkveld. Zij adviseren ons over de verwerking daarvan in het curriculum. Daarnaast nemen opleidingen ook deel aan landelijke overlegorganen op hun kennisdomein. Onderwerpen als toegepast onderzoek, kenniscirculatie en internationalisering kwamen daarbij in het verslagjaar aan de orde.

Hoe de interactie tussen verschillende geledingen van de samenleving en onze hogeschool in het verslagjaar gestalte kreeg, beschrijven wij u in de rest van dit hoofdstuk.

› De Haagse en de samenleving

De HuBa

Bewoners in de regio konden ook in 2011 in het gebouw van De Haagse terecht voor het invullen van hun belastingaangifte. De Hulp bij Aangifte (HuBa) is een jaarlijks terugkerend fenomeen geworden. Studenten van twee academies - de Academie voor Management & Human Resources en de Academie voor Accounting & Financial Management - zetten zich onder leiding en verantwoordelijkheid van de Belastingdienst een week lang in om mensen die door de Belastingdienst daarvoor worden doorverwezen, te helpen bij het invullen van het aangifteformulier. Daarmee sluiten de studenten het vak Belastingrecht af. Met specifieke vragen kunnen zij altijd terugvallen op de aanwezige medewerkers van de Belastingdienst.

Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB)

Wij leiden studenten op voor een volwaardige plaats in de samenleving. Een belangrijke voorwaarde daarbij is dat studenten een goed beeld hebben van de opleiding die zij hebben gekozen en hun latere werkveld. In dat kader was ook de RegioRegisseur in het verslagjaar actief in het programma Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB). Omdat de RegioRegisseur een goed zicht heeft op de verschillende aangeboden opleidingen en het bedrijfsleven, kan LOB uitval en problemen tijdens de studie voorkomen.

Student&Zaak

Ondernemers uit de krachtwijken in Den Haag kunnen zowel bij ROC Mondriaan als bij onze hogeschool terecht voor ondersteuning en begeleiding. Bij De Haagse voorziet de RegioRegisseur daarin in het onderdeel Student&Zaak. In het verslagjaar werden achttien bedrijven in de krachtwijken geaccrediteerd. Zij mogen nu stagiaires van De Haagse en ROC Mondriaan aannemen.

'Mismatches' op de Haagse arbeidsmarkt

Veel Haagse organisaties op het gebied van arbeid en arbeidsbemiddeling werden in het verslagjaar geconsulteerd door het lectoraat Grootstedelijke Ontwikkeling. Dit deed onderzoek naar de arbeidsmarkt en onderwijskwalificatie in Den Haag. De consultaties gaven een beeld van 'mismatches' op de Haagse arbeidsmarkt. Het lectoraat presenteerde op 31 januari 2011 het onderzoeksrapport met de titel *Meedoen in Den Haag, werkt het? Zeven mismatches op de Haagse arbeidsmarkt*.⁵ De resultaten van dit onderzoek vormden de basis voor een hogeschoolbrede keuzemodule die in 2011 voor het eerst aan studenten is aangeboden.

'Diners pensant' voor stakeholders

Externe stakeholders van onze hogeschool discussieerden in het verslagjaar mee over een profiel van De Haagse. Zij deden dat op uitnodiging van het College van Bestuur tijdens 'diners pensant'. Aan deze

⁵ Geschreven door W. Vreeburg.

sessies namen deel: wethouders uit Den Haag, Delft en Zoetermeer, bestuurders van het vo en mbo, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen en samenwerkingspartners uit de academische wereld. Wij verzamelden tijdens deze ‘dinners pensant’ inzichten, input en inspiratie voor het vast te stellen profiel. Daarnaast gebruikten we de sessies om reeds ontwikkelde ideeën voor die profilering te toetsten aan de buitenwereld.

De Haagse Taalprijs

Dertig scholieren uit de regio Den Haag, zestig studenten van De Haagse en zestig docenten van De Haagse en van regionale scholen streden op dinsdag 17 mei om De Haagse Taalprijs 2011. Deze competitie is erop gericht de taalkennis van scholieren en hbo-studenten te testen en uit te breiden. Daarmee onderschreept De Haagse het belang van een goede beheersing van de Nederlandse taal. Een scholierenteam van het Haags Montessori Lyceum (HML) won de vijfde editie van De Haagse Taalprijs.

Minors Public Information Management

In het kader van de horizontale dialoog sprak Het Expertise Centrum (HEC) in het verslagjaar met de Academie voor ICT & Media over de ontwikkeling van minors op het gebied van Public Information Management. Dit leidde tot een samenwerking waarbij HEC minors ontwikkelde voor de opleiding Bedrijfskundige Informatica. De docenten die deze minors verzorgen, worden door de academie ingehuurd van HEC.

Ernst & Young verzorgt ‘Online Boekhouden’

Medewerkers van het accountantskantoor Ernst & Young verzorgden in het kader van de horizontale dialoog in het verslagjaar voor tweedejaars studenten de onderwijsmodule ‘Online Boekhouden’ in opdracht van de Academie voor Accounting & Financial Management. De academie had in het voorgaande jaar een succesvolle pilot gehouden. Het doel van de module is de verbinding te maken tussen theorie en de praktijk. Studenten waren enthousiast over dit project. Zij gaven aan het motiverend te vinden om de theorie toe te kunnen passen in de praktijk.

In december ondertekenden Ernst & Young en de Academie voor Accounting & Financial Management een officiële samenwerkingsovereenkomst. Daarin is afgesproken dat medewerkers van het accountantskantoor in elk geval tot het schooljaar 2013-2014 de onderwijsmodule verzorgen.

Samenwerking binnen de onderwijskolom in Delft

Gemeente Delft heeft in 2011 een ambitieus TIC (technologische innovatiecampus) ontwikkeld met alle campuspartners. Op Europees niveau heeft de campus de ambitie om één van de beste te worden. Een belangrijk ingrediënt voor succes is het compleet hebben van de samenwerking binnen de onderwijskolom. Met een sleutelproject uit het TIC-programma wordt ROC Mondriaan aan de kolom toegevoegd. ROC Mondriaan ontwikkelt hiervoor nieuwe opleidingen die aansluiten bij het regioprofiel, namelijk medical en cleantech. Deze aansluiting past ook bij de ambitie van alle Delftse onderwijspartijen om op deze opleidingsthema’s doorlopende leerlijnen te ontwikkelen die al starten bij het voortgezet onderwijs. Op het gebied van medical is binnen het TIC-programma ook een sleutelproject proeftuinen, waarin wij actief participeren.

Verbeteren van relaties

Met projecten voor onder meer Rijkswaterstaat, Flora Holland en vervoer en werkgelegenheid in het Westland streefde De Haagse in 2011 via de RegioRegisseur naar een verbetering van de relatie tussen het bedrijfsleven en het onderwijs en van de relatie tussen de verschillende onderwijsinstellingen onderling.

MKB-portal

Een aantal complexe problemen in de economische clusters Water en Delta en Greenport in Zuid-Holland stonden in het verslagjaar centraal in het project dat MKB-Nederland samen met het lectoraat Human Resources Management heeft opgepakt. Dit project – MKB-portal – wordt betaald door de provincie Zuid-Holland vanuit de Subsidieregeling Arbeidsmarkt en Onderwijs. In het kader van de RegioRegisseur starten het lectoraat en MKB-Nederland in 2011 met de ontwikkeling van de portal die een vaste plek krijgt in de samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Netwerken

Om de brugfunctie tussen het bedrijfsleven en onze hogeschool te kunnen vervullen, moeten wij samen met de RegioRegisseur een goed zicht houden op wat er speelt in bedrijvend Nederland. In dat kader bezochten medewerkers van de RegioRegisseur in het verslagjaar ongeveer zeventig netwerkbijeenkomsten van onder andere VNO-NCW, MKB-Nederland, ondernemersvereniging ZKD, Kennisalliantie en de Kamer van Koophandel. Zij vertelden daar over de mogelijkheden die de RegioRegisseur het bedrijfsleven biedt.

Brain Awareness Week 2011

Van 14 tot en met 19 maart 2011 vond wereldwijd voor de zestiende keer de Brain Awareness Week plaats. Deze week richt jaarlijks de aandacht op hersenen, hersenletsel en hersenonderzoek. Voor het derde achtereenvolgende jaar organiseerde het lectoraat Revalidatie van lector Arend de Kloet de week op onze hogeschool. Dit lectoraat is een samenwerkingsverband tussen Sophia Revalidatie, de Hersenstichting Nederland en De Haagse.

Er werden twee symposia georganiseerd:

- 'Br@ins & G@mes; over hersenen en IT: toepassingen van IT en gamen in zorg en onderwijs'
Ruim 150 enthousiaste deelnemers dachten na over de vraag wat de huidige en te verwachten toepassingen van en trends in IT en gamen betekenen voor processen en aanbod in zorg en onderwijs.
- 'Geluk bij een ongeluk'
Bijna 220 deelnemers dachten na over het landelijke plan van aanpak in het aanbod van zorg en onderwijs aan kinderen, jongeren en jongvolwassenen met Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH).

➤ De Haagse en kennisvalorisatie

Samenwerking met het Trimbos Instituut

Het Trimbos Instituut en de Academie voor Sociale Professies namen in 2011 het initiatief voor een onderzoek naar de relatie tussen middelengebruik, psychosociale gezondheid en studiesucces. Dit gebeurde in het kader van de horizontale dialoog.

Onderzoeksproject RAAK Grafimedia 3.0

In 2010 richtten het Dienstencentrum Grafimedia en Syntens zich tot het lectoraat Kennistransfer in Productinnovatie om hulp. Veel bedrijven in de grafmediabranche maken moeilijke tijden door. De onzekerheid bij de ondernemers over de toekomst is groot. De grafmediamarkt is sterk in beweging en bedrijven zoeken naar nieuwe mogelijkheden om hun voortbestaan veilig te stellen. Het lectoraat Kennistransfer in Productinnovatie heeft in nauwe samenspraak met de ondernemers en in samenwerking met bovengenoemde organisaties een meerjarig onderzoeksproject opgezet, dat de ondernemers kan helpen kansrijke businessmodellen te ontwikkelen.

Dit onderzoeksproject werd door de Stichting Innovatie Alliantie gehonoreerd met een RAAK-subsidie. In het project Grafimedia 3.0 zullen in twee jaar tijd veertig bedrijven in de grafmediabranche begeleid worden om inzicht te krijgen in de ontwikkelingen in de branche. Vervolgens worden met en voor hen nieuwe businessmodellen ontwikkeld.

In 2011 startte het eerste cluster van bedrijven. Studenten van De Haagse werden nauw betrokken bij het onderzoeksproject:

- Studenten van de opleiding Communicatiemanagement werkten aan de opzet en realisatie van het communicatieplan voor het gehele project.
- Studenten van de opleiding Commerciële Economie schreven voor een aantal bedrijven een marketingvisie en -plan.

Studenten van de opleiding Multimedia Design zijn gevraagd de toekomstscenario's te verbeelden in moodfilms.

Innovatiefabriek

De lokale overheid en ondernemers van Zoetermeer hebben in het verslagjaar de besprekingen met de vestiging Zoetermeer van onze hogeschool geïntensiveerd om te komen tot de zogenoemde Innovatiefabriek. Het idee is om binnen één gebouw zowel het onderwijs, het onderzoek en de studentincubator Enter-priZe van de vestiging te huisvesten als ook een aantal innovatieve ICT- en mediabedrijven met bijpassende voorzieningen. De beoogde locatie is de voormalige margarinefabriek van Brinkers. Binnen het concept van de Innovatiefabriek kunnen de deelnemende partijen een intensieve onderlinge samenwerking realiseren die grote synergievoordelen zal opleveren. De overgang van onze vestiging Zoetermeer naar de Innovatiefabriek is voorzien in de zomer van 2013.

Academische Werkplaats Jeugd

Vijftien organisaties in Zuid-Holland werken samen in de Academische Werkplaats Jeugd. Behalve ons lectoraat Jeugd en Opvoeding – een van de oprichters – zijn dat onder meer kennisinstellingen als TNO en de Universiteit Leiden, jeugdzorgorganisaties en een aantal gemeenten, waaronder de gemeenten Den Haag en Leiden.

Het door ZonMw gesubsidieerde centrum is met name gericht op inhoudelijke en technologische innovaties binnen de zorg voor de jeugd en de opleidingen daartoe. De inzet en effecten van social media zijn daar voorbeelden van. De vijftien organisaties pakten in het verslagjaar dit project op met de opdracht om 'samen voor de jeugd kennis uit de praktijk, beleid, onderzoek en onderwijs te bundelen en om zo de zorg voor de jeugd te versterken'.

Binnen de Academische Werkplaats Jeugd is het lectoraat Jeugd en Opvoeding in het bijzonder verantwoordelijk voor het deelprogramma 'Samen opleiden': het implementatie-, innovatie- en onderwijsnetwerk. Het doel van het netwerk is velerlei:

- uitwisseling van kennis over het succesvol gebruik van wetenschappelijk onderbouwde interventies;
- ondersteuning door die succesvolle en wetenschappelijk onderbouwde interventies;
- het stimuleren van innovaties, in het bijzonder in de participatie van doelgroepen bij vormgeving, uitvoering en evaluatie;
- het ontwikkelen van methodieken voor programma-evaluatie.

In 2011 is door het lectoraat een ontwikkel- en onderzoekagenda geformuleerd en opgestart.

Versterken techniekaccount

De sectoren Techniek, Zorg en Tuinbouw in de regio Haaglanden kennen de nodige knelpunten. Zo is het voor deze sectoren moeilijk om personeel op mbo- en hbo-niveau te krijgen. Om het techniekaccount te versterken, startte de RegioRegisseur verschillende nieuwe activiteiten en initiatieven. Zo boden we ondersteuning en advies en gingen we nauwer samenwerken met techniekopleidingen.

'Opleiden in de School'

De basisscholen die hun stagiaires betrekken van onze Pedagogische Academie voor Basisonderwijs (PABO) konden in het verslagjaar meepraten over de hernieuwing van de convenanten 'Opleiden in de School'. In het kader van de horizontale dialoog werden afspraken gemaakt ten behoeve van de professionalisering van mentoren (leerkrachten) die vanuit de aangesloten basisscholen zijn belast met de begeleiding van studenten. De academie ontwikkelde daartoe scholings- en trainingsactiviteiten. Zij worden jaarlijks aangepast op basis van de ontwikkelingen in het primair en het hoger pedagogisch onderwijs.

Bedrijfsleven aan loket van RegioRegisseur

Het bedrijfsleven in de regio Den Haag wist ons ook in het verslagjaar via de RegioRegisseur te vinden voor stages, afstudeeropdrachten, studentprojecten en opdrachten op het gebied van projectontwikkeling en kennisadvies. In 2011 kwamen 920 aanvragen/opdrachten binnen bij het loket van de RegioRegisseur. Deze aanvragen werden doorgespeeld naar de verschillende opleidingen van De Haagse. Ongeveer twintig aanvragen pasten niet binnen het hbo en kwamen terecht bij onze partner ROC Mondriaan.

Technische innovaties in de zorg

Saffier De Residentiegroep en de Academie voor Sociale Professions hebben eveneens in het kader van de horizontale dialoog in 2011 gesproken over een onderzoek naar technische innovaties in de zorg. De gesprekken resulteerden in de ontwikkeling van een onderzoeksopzet die in 2012 wordt uitgevoerd.

Politie Haaglanden 'leert van buiten'

Leidinggevenden van Politie Haaglanden volgden in 2011 bij ons de collegereeks 'Van buiten leren', door zeven lectoraten gezamenlijk ontwikkeld. De collegereeks vormde de afsluiting van het programma Leiderschapontwikkeling van Politie Haaglanden. Het programma bestond uit zeven colleges en een afsluitende bijeenkomst en werd gevolgd door ongeveer 120 politiemedewerkers voornamelijk van het tactisch niveau. De collegereeks besteedde aandacht aan het mensgerichte leiderschap en het omgevingsgerichte leiderschap. Lectors bekeken met de aanwezigen de beide vormen van leiderschap vanuit verschillende gezichtspunten. De bijeenkomsten waren deels interactief. De vertaling naar en de betekenis voor de praktijk van de politie was steeds een belangrijk aandachtspunt. In juni 2011 is de collegereeks gebundeld in een boekje waarin alle lectoren, sprekers en ook een aantal deelnemers terugblikken op de collegereeks.

Muziek en dementie

Acht zorginstellingen in de regio Den Haag kregen in het verslagjaar bezoek van tweedejaars studenten van onze hogeschool. Zij namen interviews af in het kader van een meerjarig onderzoek van het lectoraat Psychogeriatric. Dit heeft binnen zijn onderzoeksprogramma onder meer gekozen voor het thema 'effecten van muziek op gedrag en beleving van mensen met dementie'.

Het lectoraat is ontstaan uit een samenwerkingsverband van onze hogeschool met WoonZorgcentra Haaglanden en Florence Zorggroep. Aan het onderzoek deden behalve de acht zorginstellingen ook 45 tweedejaars studenten in zeven projectgroepen mee. Als intermediairs tussen de hogeschool en de regionale zorginstellingen fungeerden praktijkopleiders en psychologen. Zij gaven in de zorginstellingen bekendheid aan de activiteiten van het lectoraat. Ook docent-onderzoekers van de Academie voor Gezondheid werkten aan dit onderzoek mee.

Het eindproduct was een stappenplan waarmee individuele voorkeursmuziek kan worden achterhaald en vervolgens therapeutisch kan worden gebruikt in de dagelijkse begeleiding en verzorging van demente bewoners van de zorginstellingen. Studenten van de opleiding Verpleegkunde zullen dit stappenplan gebruiken in de stages in alle studiejaar.

Ons gebouw proeftuin voor internationaal onderzoek

Onder aanvoering van het lectoraat Energie en de Gebouwde Omgeving van dr. Laure Itard zijn we in 2011 begonnen aan het met Europese gelden gesubsidieerd onderzoek Knowledge based Holistic Energy

Management (knolholEM). Daarin participeren veel instellingen in Europa: universiteiten, hogescholen en bedrijven. Ons gebouw in Delft is in dit onderzoek een proeftuin die data genereert. Deze data versturen we naar het Karlsruhe Institute of Technology in Duitsland en naar het Trinity College in Dublin. Daar worden zij ingevoerd in rekenmodellen om als input te dienen voor de validatie van nieuwe types gebouw-beheerssoftware die beter rekening houden met comfortbeleving op kamerniveau en energiebesparing. Binnen de hogeschool gebruiken ook docenten binnen het lectoraat en studenten die gebouwbeheer- en installatiemodellen valideren deze data.

Studentendesk Rode Kruis

De Nederlandse radiozender 3FM organiseerde in het verslagjaar voor de achtste keer de 'Serious Request'-actie, dit keer onder het thema 'This One is for Mama'. De omroep die zo jaarlijks zoveel mogelijk geld wil verzamelen voor projecten van het Rode Kruis, vroeg met het thema van 2011 aandacht voor moeders die geraakt zijn door oorlog- of conflictsituaties. De Studentendesk Rode Kruis binnen onze hogeschool heeft in het verslagjaar onder meer deze actie met veel enthousiasme gepromoot. De Studentendesk Rode Kruis wil zo het belang onderstrepen van de principes van het Rode Kruis.

Internationale conferentie over Ghana in De Haagse

Vertegenwoordigers van het Ghanese ministerie van Onderwijs en van de Ghanese vakbonden kwamen in september op uitnodiging van het lectoraat Internationale Samenwerking naar onze hogeschool. Het lectoraat organiseerde een congres over de relatie tussen beroepsgericht hoger onderwijs en de arbeidsmarkt in Ghana. Aan dit congres werkte ook de Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het hoger onderwijs (Nuffic) mee. De banden met Ghana dateren van 2007. Toen sloot het lectoraat Internationale Samenwerking een samenwerkingsverdrag met verschillende hogescholen in het Afrikaanse land. Voor de minor Development Cooperation liepen studenten van De Haagse daar stage.

7. Onze organisatie in ontwikkeling

Het hoger beroepsonderwijs is voortdurend in beweging. Dat vergt een organisatie die bereid is om steeds weer het supportsysteem aan te passen indien de wenselijkheid daarvoor zich aandient. Die bereidheid uitte zich in aanpassingen op het gebied van IT en in de reorganisatie van de vroegere dienst ICT (nu IT). In dit hoofdstuk beschrijven we waartoe dit heeft geleid in het verslagjaar.

Programma Vizier

Ontwikkelingen op het gebied van IT gaan ontzettend snel. De Haagse liet in 2008 en 2009 een groot onderzoek uitvoeren naar de IT binnen de hogeschool. Het programma Vizier resulteerde in een serie aanbevelingen over organisatieveranderingen, technische ontwikkelingen (de nieuwe digitale werplek) en E-governance.

Technische ontwikkelingen

In 2011 bracht IT de basisfaciliteiten op orde. De dienst kon alle werkzaamheden rond de nieuwe e-mailomgeving van medewerkers afronden. Verder zette IT vrijwel alle pc's om naar Windows 7 en Office 2010. Het vervangen van de studentenmail stond ook op het programma. Alleen gaan de technische ontwikkelingen zo snel, dat IT hiervoor eerst de plannen uit 2009 moet aanpassen.

Reorganisatie ICT

Voor ICT stond 2011 vooral in het teken van veranderingen. Op basis van de aanbevelingen in het programma Vizier besloot het College van Bestuur tot een herinrichting van de dienst. Deze vergaande reorganisatie leidde tot een nieuwe dienst IT met andere taakstellingen. Hoewel de veranderingen uiteraard heel ingrijpend zijn geweest voor onze medewerkers, kunnen we uiteindelijk terugkijken op een goed verlopen reorganisatie.

Reorganisatietraject

Begin 2011 verkreeg De Haagse de benodigde formele instemming voor de reorganisatie. De Dienstenraad en de vakbonden stemden in met de plannen. De daadwerkelijke reorganisatie vond plaats in de eerste helft van het jaar.

Nadat de unithoofden selectiegesprekken hadden gevoerd, volgde de selectie en de plaatsing van de medewerkers. De plaatsing van medewerkers vond plaats aan de hand van kwalitatieve criteria. In de vrijwillige fase hebben 13 medewerkers gebruik gemaakt van een vertrekpremie. Dit heeft circa 1,2 miljoen gekost. 36 medewerkers zijn geplaatst binnen de nieuwe dienst IT en 1 medewerker is aangemerkt als herplaatser; deze medewerker is tijdelijk geplaatst in een functie tot 1 januari 2012.

ICT wordt IT

Op 1 juli 2011 is de nieuwe dienst IT van start gedaan. De dag ervoor nam De Haagse op ludieke wijze afscheid van de oude dienst ICT. Tijdens een heuse 'oudejaarsavond' compleet met oliebollen en vuurwerk werd om klokslag twaalf uur de nieuwe dienst figuurlijk geopend.

Invulling nieuwe vacatures

Door de reorganisatie ontstonden veertien vacatures binnen IT. Deze vacatures kon de dienst in 2011 op twee na allemaal invullen. Vanaf 1 juli kwamen voortdurend nieuwe medewerkers het team versterken.

Reorganisatie dienst Financieel Economische Zaken

De vakorganisaties in het Georganiseerd Overleg hebben in mei 2011 ingestemd met het sociaal plan. Toen is gestart met de vrijwillige fase. Het plaatsingsproces geschiedt aan de hand van kwalitatieve criteria. Vier medewerkers hebben gebruik gemaakt van een vertrekpremie in de vrijwillige fase. Dit heeft circa 272.000 euro gekost. Eind 2011 waren 19 medewerkers geplaatst in een functie binnen de dienst FEZ.

Het reorganisatieproces is wegens tijdsdruk op een aantal punten niet even soepel verlopen. De reorganisatie wordt naar verwachting afgerond in maart 2012.

Invoering SAP-systeem

De temporisering van de invoering van het SAP-systeem in december 2010 is begin 2011 geëvalueerd. Op basis daarvan is het applicatielandschap inzichtelijker gemaakt. Parallel daaraan is de projectorganisatie vereenvoudigd en zijn de doelstellingen en de scope van het project bijgesteld. Met het SAP-systeem beoogt de organisatie een bijdrage te leveren aan de integriteit van de personele en financiële data. Alle inspanningen zijn erop gericht om in het voorjaar van 2012 gebruik te maken van het SAP-systeem.

8. Onze financiën

Een gezonde financiële basis is van groot belang om onze missie uit te kunnen voeren. In dit hoofdstuk geven we kort een overzicht van onze financiële positie. Uitgebreide informatie vindt u in onze jaarrekening.

› Financieel beleid

De financiële positie van onze hogeschool is net als in voorgaande jaren te typeren als zeer gezond. Het saldo van baten en lasten was in het verslagjaar € 13,4 miljoen positief. We noemen enkele belangrijke oorzaken van dit positief saldo.

De voor 2011 begrote reorganisatielasten zijn reeds in het resultaat van 2010 verwerkt en in de jaarrekening van 2010 verantwoord. We zullen ons bedrijfsvoerend vermogen moeten versterken. Projecten hebben vaak een langere doorlooptijd en activiteiten lopen vertraging op. Het kost vaak meer tijd dan begroot om plannen te implementeren.

De afgelopen jaren is het aantal studenten aan onze hogeschool gegroeid. Wij hebben daarom een grotere rijksbijdrage toegekend gekregen. Maar deze gelden kunnen we niet onmiddellijk omzetten in investeringen. We hebben in het verslagjaar reserves opgebouwd. Daarvan kunnen we de komende jaren gebruikmaken indien de studentengroei stabiliseert en de lasten gelijk blijven.

De hierboven beschreven situatie vertaalt zich in een stijgende weerstandsratio: van 25,3 procent in 2010 naar 30,2 procent in 2011. Onze gezonde financiële situatie is een belangrijke uitdaging om met goede investeringen onze onderwijsdoelstellingen te realiseren.

› Financieel resultaat

Het positief exploitatieresultaat van € 13,4 miljoen waarmee wij het verslagjaar hebben afgesloten, kunnen we als volgt verklaren:

Dankzij de groei aan studenten hadden wij in 2011 – conform de begroting – hogere baten dan in 2010. De personele lasten daarentegen bleven achter op de begroting, omdat de kosten van de reorganisaties bij FEZ en IT op de balans van 2010 drukten, terwijl ze voor 2011 waren begroot. Per saldo waren de lasten in 2011 ongeveer gelijk aan die in 2010.

Omdat De Haagse het SAP-systeem in 2011 volgens planning nog niet kon implementeren, zijn de afschrijvingen lager uitgevallen dan begroot.

Door een traag verloop van de benoeming van lectoren en een lange doorlooptijd voor het opzetten van kenniskringen zijn de beschikbare middelen bij het centrum voor lectoraten en onderzoek niet volledig uitgeput. Hierdoor is een overschot ontstaan van ruim € 1 miljoen.

Grote overschotten zijn tevens ontstaan doordat in het verslagjaar het tempo en de kwaliteit van de projectvoering niet voldoende op orde was. De organisatie is niet in staat gebleken tijdig bij te sturen waardoor middelen zijn doorgeschoven naar het volgende verslagjaar.

Gegevens over de baten en lasten 2011 en de begroting 2012 zijn opgenomen in bijlage 8.1.

› Resultaatbestemming

Jaarlijks besluit het College van Bestuur over de verdeling van het resultaat. Het positieve exploitatieresultaat van 2011 zal grotendeels ten goede komen aan de algemene reserve.

Een overzicht van de resultaatsbestemming is opgenomen in de Jaarrekening 2011 van De Haagse.

› Huisvesting

Optimale benutting ruimte

Bij een groeiend aantal studenten stonden wij voor de uitdaging om de bestaande ruimte optimaal te benutten. Vanwege de schaarste aan college- en studiezalen in relatie tot de groeiende studentenpopulatie moesten wij in september tijdelijk extra ruimte bijhuren. Ook lieten we een aantal vergaderruimtes ombouwen tot studieruimtes.

Roostering

Het woekeren met de ruimte leidde tevens tot problemen rond de roostering. De verwachting is dat die problematiek in 2012 tot het verleden zal behoren mede door de uitvoering van het project Excellent Roosteren. Daarnaast is op basis van metingen en onderzoeken in het verslagjaar in het kader van het concept Activiteitgebonden werken en leren een meerjarenplanning gemaakt. In 2012 moet deze aanpak de eerste vruchten afwerpen.

Sportcampus Zuiderpark

Samen met de gemeente Den Haag en woningbouwcorporatie Vestia werkten wij in het verslagjaar verder aan de ontwikkeling van Sportcampus Zuiderpark. Dit in- en outdoor sportcomplex in het Zuiderpark moet de Academie voor Sportstudies een hoogwaardige praktijkruimte bieden. De realisatie van de sportcampus biedt ons de mogelijkheid prima onderwijs op sportgebied te geven.

Zoals eerder in het jaarverslag aangegeven, worden de ontwikkelingen ten aanzien van de financiële problematiek bij Vestia nauwlettend gevolgd.

› Vermogenspositie

Het positieve exploitatieresultaat van € 13,4 miljoen heeft onze liquiditeitspositie doen toenemen. Net als in voorgaande jaren zijn de liquiditeit, solvabiliteit en rentabiliteit van onze hogeschool solide te noemen.

Er zijn signaleringsgrenzen bepaald naar aanleiding van een onderzoek naar het vermogensbeheer van de onderwijsinstellingen in Nederland. Deze signaleringsgrenzen en de ratio's van de hogeschool zijn opgenomen in onderstaande tabel.

	Minimum	Maximum	HHS ultimo 2011	HHS ultimo 2010
Rentabiliteit in % totale baten	0	5	+8,0%	+3,6%
Current ratio	0,5	1,5	1,3	1,1
Solvabiliteit	20%	-	59,4%	57,0%

De hoge rentabiliteit wordt veroorzaakt door het positieve resultaat over het jaar 2011.

De hogeschool blijft investeren in de bedrijfsvoering om deze in evenwicht te brengen met de investeringen in het onderwijs. Daarnaast is er continue aandacht voor het verder verbeteren van de planning en control-cyclus, zodat de organisatie beter in staat is om tussentijds bij te sturen indien afwijkingen van de begrotingen worden verwacht. Voor 2012 wordt een exploitatiesaldo begroot van € 277.000. Dit exploitatiesaldo zorgt voor een rentabiliteitspercentage dat ligt binnen de vastgestelde signaleringsgrenzen.

Conform wet- en regelgeving hebben wij in onze administratie een duidelijke scheiding aangebracht tussen publiek en privaat vermogen. Er worden geen publieke middelen in private activiteiten geïnvesteerd. De vermogenspositie van onze hogeschool is gezond.

› Treasurymanagement en liquide middelen

Het beheer van liquide middelen, deposito's en spaarrekeningen hebben wij geformaliseerd in ons treasurystatuut, dat in 2012 is aangescherpt. Dit beheer moet borgen dat te allen tijde voldoende liquiditeiten aanwezig zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Om renteopbrengsten te optimaliseren, mogen beschikbare liquide middelen worden uitgezet op call-gelden, in deposito's en op spaarrekeningen.

› Jaarrekening 2011

Onze financiële verantwoording over het verslagjaar hebben wij opgenomen in de Jaarrekening 2011, die we als onderdeel van de jaarverantwoording van De Haagse afzonderlijk uitbrengen.

9. Onze faciliteiten en voorzieningen

Wij beschikken als hogeschool over veel voorzieningen waarvan onze medewerkers en studenten gebruik kunnen maken. Daarbij staan zorg, rechtsbescherming en duurzaamheid bij ons hoog in het vaandel. Wij willen in onze huisvesting hun een zo goed mogelijk decor geven voor hun werkzaamheden. Omdat wij waarde hechten aan een 'mens sana in corpore sano' (een heldere geest in een gezond lichaam), bieden wij als hogeschool onze medewerkers en studenten ook graag een prima geoutilleerde bibliotheek en een sportcentrum. In dit hoofdstuk gaan we kort in op onze faciliteiten en voorzieningen.

➤ Hogeschoolbibliotheek

De hogeschoolbibliotheek is voor studenten een belangrijke ondersteuning tijdens de studie. De bibliotheek staat vooral bekend om een actuele collectie studieboeken en de ruimte om te studeren. Daarnaast biedt de bieb toegang tot een sterk groeiende hoeveelheid digitale bronnen. En ze verzamelt, in uitsluitend digitale vorm, afstudeerverslagen en publicaties van lectoren en docenten. Met name de digitale collecties zijn van belang voor docenten en onderzoekers.

Herinrichting

Ook in 2011 kwam uit het tevredenheidsonderzoek dat de waardering van studenten voor de bibliotheek en haar dienstverlening onveranderd hoog is. Verbetermogelijkheden liggen met name in de studieruimte. In 2011 zijn de voorbereidingen voor een totale herinrichting gestart. Bij de herinrichting houden we vooral rekening met betere benutting van de capaciteit van de studieruimte en het tegengaan van geluidsoverlast.

Workshops en instructies

Al enkele jaren zien we in de bibliotheek een toenemende interesse voor digitale media. En daarmee stijgt ook de vraag naar goede instructies voor het gebruik van deze digitale bronnen. In 2011 organiseerde de bibliotheek daarom workshops met basisinstructies, vervolgcursussen met gerichte zoektechnieken en speciale workshops voor afstudeerders. Docenten en onderzoekers vormen belangrijke doelgroepen voor voorlichting en zo nodig instructie inzake de digitale media.

› Studeren met een functiebeperking

Wij vinden het belangrijk dat ook studenten met een functiebeperking succesvol hun studie kunnen doorlopen en afronden. Voor deze studenten stellen we extra voorzieningen ter beschikking. We zien dat mede door het groeiend aantal mogelijkheden steeds meer studenten met een functiebeperking een vervolgstudie op onze hogeschool goed kunnen doorlopen.

Deskundigheidsbevordering

Een belangrijk punt op de agenda in 2011 was deskundigheidsbevordering van docenten en studieloopbaanbegeleiders. Deze medewerkers konden verschillende trainingen en workshops volgen over functiebeperkingen, bijvoorbeeld ADHD of dyslexie. Zo krijgen ze beter inzicht in de wereld van studenten met functiebeperkingen.

Werkgroepen

Om te zorgen dat studeren met een functiebeperking onder de aandacht blijft binnen de hogeschool zijn er twee werkgroepen actief. Eén keer in de twee maanden komt de werkgroep 'Haagse Bachelor op maat' samen. Deze werkgroep bespreekt wat er nodig is binnen onze hogeschool voor studenten met een functiebeperking. De werkgroep signaleert mogelijke problemen en bedenkt oplossingen hiervoor. De andere werkgroep 'Serviceteam' bekijkt welke (nieuwe) voorzieningen nodig zijn voor het faciliteren van het onderwijs van studenten met een functiebeperking.

Studeren op maat

De studentenwerkgroep 'Studeren op maat' wil vooral de beeldvorming rond het onderwerp studeren met een functiebeperking positief beïnvloeden. De werkgroep organiseerde in 2011 regelmatig bijeenkomsten waar zowel geïnteresseerde medestudenten als medewerkers op afkwamen. Zo was er onder andere een informatieve bijeenkomst over 'Stagelopen of vervullen van een Leerarbeidsplaats met een functiebeperking'. Daarnaast is de studentenwerkgroep actief op onze Open Dagen om voorlichting te geven over de mogelijkheden aan aankomende studenten. Hierin werken zij nauw samen met de studentendecanen.

› Loopbaancentrum

Het Loopbaancentrum ondersteunt studenten bij studiekeuze- en loopbaanvragen. Het centrum geeft onafhankelijk advies over keuzemogelijkheden, zowel binnen als buiten onze hogeschool. Studenten kunnen met hun vragen en problemen elke dag terecht bij de inloopbalie. Daarnaast begeleidt het centrum veel studenten die door de decaan verwezen zijn. Het Loopbaancentrum biedt verschillende begeleidingstrajecten zoals coaching, beroepskeuzetesten of een heroriëntatiecursus.

Feiten en cijfers: vragen van studenten

In 2011 behandelde het centrum 1.681 vragen van studenten, een lichte daling ten opzichte van de 1.837 vragen in 2010. In 304 gevallen leidde de vraag tot een begeleidingstraject. Het Loopbaancentrum organiseerde tien keer een heroriëntatiecursus waaraan in totaal 76 studenten deelnamen. We namen in het verslagjaar 697 maal de Icares-beroepentest af onder zittende studenten. Het aantal internationale studenten dat in 2011 het Loopbaancentrum bezocht, bleef met 77 min of meer gelijk (72 in 2010). Wel was vaker sprake van individuele trajecten in de Engelse taal.

Beroepentest tijdens Open Dagen

Tijdens de Open Dagen namen we bij 181 aankomende studenten de beroepentest af. Medewerkers van het Loopbaancentrum hielpen daarnaast aankomende studenten met (soms complexe) keuzevragen. Sinds 2011 heten zij voor die gelegenheid 'Keuzecoach'. Het centrum werkt daarbij samen met Communicatie & Marketing en het Instroomteam.

› Decanaat

Het decanaat van De Haagse - bestaande uit negen decanen - voorziet studenten van begeleiding, informatie en advies op materieel en immaterieel gebied zodat ze hun studie zonder noemenswaardige vertraging kunnen voortzetten. Studenten komen vaak met vragen over hoe ze hun studie kunnen volhouden ondanks een functiebeperking, persoonlijke omstandigheden of andere medische en financiële problemen. Studenten kunnen zowel persoonlijk tijdens inloopsprekuren, telefonisch of per mail op werkdagen contact opnemen en/of een afspraak maken.

Daarnaast is het belangrijk dat relevante informatie bij de studenten terecht komt. Dat doet het decanaat via onder andere de studentenportal en door voorlichting voor en overleg met studiebegeleiders.

Ook in 2011 waren studenten erg tevreden over de bereikbaarheid en de kwaliteit van het decanaat. De studenten gaven hiervoor respectievelijk waarderingcijfers 7,3 en 7,7 (Reflectoronderzoek 2011).

In 2011 kregen met name onderstaande onderwerpen en activiteiten extra aandacht.

Intake studenten met een functiebeperking

In 2011 zagen de decanen een stijging van het aantal studenten met een functiebeperking. Alle studenten, die zich melden met een officiële functiebeperking krijgen binnen de hogeschool een intake en ondersteuning van een decaan. De decaan bespreekt welke extra voorzieningen de student nodig heeft tijdens zijn studie en legt deze aanvragen voor aan de examencommissie. In het verslagjaar voerden de decanen 460 intakegesprekken hiervoor.

Leven en studeren in meerdere culturen

De studiedag voor de decanen stond in 2011 in het teken van 'Jongeren in de knel met tradities'. Als Randstadhogeschool heeft de hogeschool te maken met studenten met een allochtone achtergrond die in de knel komen met tradities. Maar ook de komst van steeds meer internationale studenten leidt tot andere problematiek. Decanen krijgen steeds vaker internationale studenten met eigensoortige zaken als thuisomstandigheden, heimwee, spanningen of die kortweg niet goed hun draai kunnen vinden. Alle decanen volgden onder andere een training om goed om te kunnen gaan met studenten die problemen hebben met het leven in minstens twee culturen.

› Studentpsycholoog

Wij willen onze studenten helpen de studie goed te doorlopen. Uitval willen we het liefst voorkomen en studievertraging zoveel mogelijk beperken. Onze studentpsychologen zetten zich in voor studenten met studiegerelateerde, psychische en sociaal-emotionele problemen. Er zijn twee studentpsychologen (omvang 0,75 fte) bij ons werkzaam.

Spreekuren en begeleidingsgesprekken

Studenten kunnen op eigen initiatief of op basis van doorverwijzing van bijvoorbeeld de decaan terecht op de spreekuren van de studentpsychologen. In 2011 voerden de studentpsychologen in totaal 814 gesprekken met 297 verschillende studenten. Dit waren zowel gesprekken tijdens spreekuren als begeleidingsgesprekken. Het aantal studenten dat hulp zocht, steeg significant. En hoewel de resultaten uit het tevredenheidsonderzoek over het algemeen goed waren, was de wachttijd voor de spreekuren erg lang. In 2011 besloten we dat uitbreiding van het aantal fte's nodig is.

Trainingen

De studentpsychologen organiseerden in 2011 verschillende preventieactiviteiten. Zo verzorgde de externe partner Context drie keer in het verslagjaar workshops en de trainingen Zelfvertrouwen, Stoppen met Piekeren en Assertiviteit. In totaal bezochten 128 studenten de workshops en 88 studenten volgden een training. Ook verzorgden de studentpsychologen zelf de training Uitstelgedrag, waaraan 10 studenten deelnamen.

➤ Rechtsbescherming studenten

Loket Rechtsbescherming

Het loket Rechtsbescherming heeft als doelstelling om de uitvoering van de procedures bij het College van Beroep voor de Examens en bij de Geschillenadviescommissie te ondersteunen. Tevens ondersteunt het loket de behandeling van klachten.

Bij klachten – van studenten en medewerkers – over ongewenst gedrag fungeert het alleen als postbus voor de Klachtencommissie Ongewenst Gedrag.

In de praktijk kunnen studenten met al hun klachten en bezwaren bij dit loket terecht. In eerste instantie verwijst het de studenten door naar teamleiders en directeuren om met hen de zaak op te lossen. Bij een formeel beroep, geschil of klacht stuurt het loket het klaag-, bezwaar- of beroepschrift voor verdere afhandeling door naar het juiste orgaan en bewaakt het de tijdige afhandeling.

Beroepszaken

Het College van Beroep voor de examens en de Geschillenadviescommissie ontvingen in het verslagjaar in totaal 332 beroepschriften, 137 meer dan in 2010.

Voor de 332 beroepszaken gold dat:

- 35 zaken niet-ontvankelijk werden verklaard;
- 158 zaken werden ingetrokken op basis van een schikkingsvoorstel;
- 39 zaken werden ingetrokken als reactie op het verweerschrift van de opleiding;
- 78 zaken tot een zitting en een uitspraak van het College van Beroep leidden;
- 22 zaken die pas eind 2011 werden ingediend op 2 januari 2012 nog in behandeling waren.

Tegen de volgende beslissingen werd beroep aangetekend:

• bindend studieadvies	179
• inhoud van tentamens	13
• maatregel in verband met examenfraude	11
• beoordeling van een toets	9
• stage/afstuderen	8
• fraude bij tentamens/examens	21
• inschrijving	49
• toelating	5
• overig	37

Klachten (anders dan over ongewenst gedrag)

De hogeschool kent voor studenten een klachtenreglement voor klachten anders dan over ongewenst gedrag of over zaken waarvoor een beroepsprocedure bij het College van Beroep voor de examens van toepassing is.

In totaal werden in het verslagjaar 27 formele klachten ingediend over onze medewerkers of organen. De klachten zijn behandeld door de verantwoordelijke directeur. Daarnaast waren er 11 inofficiële klachten die uiteindelijk niet zijn geformaliseerd.

De klachten van studenten hadden onder andere betrekking op de hoogte of de restitutie van collegegeld en op de afwikkeling van een toelatingsexamen. Ook waren er meer klachten dan in 2010 over conflicten met docenten en over de samenstelling van de examencommissie. Een aantal klachten was gericht op onder meer het niet (tijdig) invoeren van cijfers, het niet tijdig verstrekken van een diploma/getuigschrift, de begeleiding van studenten en de communicatie bij lesuitval.

Van de 27 klachten waren er aan het einde van het verslagjaar nog twee in behandeling. Van de overige 25 klachten werden

- 11 klagers in het gelijk gesteld;
- 13 klagers in het ongelijk gesteld;
- 1 klacht niet ontvankelijk verklaard.

➤ Rechtsbescherming medewerkers

Bezwarencommissie

De Haagse kent één bezwarencommissie voor het personeel. Deze heeft tot doel het College van Bestuur te adviseren indien medewerkers van de hogeschool bezwaar aantekenen tegen een rechtspositionele dan wel arbeidsvoorwaardelijke beslissing. De commissie bestaat uit een onafhankelijke voorzitter en twee leden: één op voordracht van de hogeschool en één op voordracht van het Georganiseerd Overleg. De commissie verricht haar werkzaamheden op basis van het reglement dat is overeengekomen tussen het college en de vakorganisaties in het Georganiseerd Overleg.

In het verslagjaar ontving de bezwarencommissie elf bezwaarschriften. Hiervan werden er negen ontvankelijk verklaard en één niet. De commissie behandelde één bezwaarschrift niet in 2011, omdat de bezwaarde uitstel had verzocht wegens verblijf in het buitenland. Dit laatste bezwaarschrift wordt in 2012 behandeld.

Klachtencommissie

De Hogeschool heeft een Klachtencommissie Ongewenst Gedrag. Medewerkers en studenten van de hogeschool die in het werk of in de studietoestand ongewenst gedrag ondervinden, kunnen zich wenden tot de vertrouwenspersoon of een klacht indienen bij de klachtencommissie. In 2011 heeft de klachtencommissie één klacht behandeld. Deze klacht is ongegrond verklaard.

Ombudsman personeel

Binnen de hogeschool kunnen medewerkers met problemen en klachten over gedragingen van andere medewerkers of (bestuurs)organen terecht bij de onafhankelijke Ombudsfunctionaris. Meestal komt het niet zo ver dat men een officiële klacht indient. De Ombudsfunctionaris adviseert of bemiddelt vaak informeel in de kwestie. In 2011 nam de Ombudsfunctionaris 37 dossiers in behandeling. In 2010 waren dit er 29. De stijging is deels toe te schrijven aan een tweetal reorganisaties binnen de hogeschool. Bij ongeveer de helft van de dossiers volstond een advies aan de medewerker. Bij de overige dossiers vond een informele bemiddeling plaats. In 2011 werd één officiële klacht ingediend, maar de medewerker trok zijn klacht later weer in.

Klokkenluideregeling

Sinds 2007 beschikt de hogeschool over een klokkenluideregeling. Evenals in voorgaande jaren zijn ook in 2011 op basis hiervan geen vermoedens van misstanden gemeld.

Functionaris gegevensbescherming

In een organisatie als onze hogeschool dienen we persoonlijke gegevens van medewerkers en studenten goed te beschermen. De functionaris gegevensbescherming treedt op als toezichthouder en zorgt ervoor dat de hogeschool verantwoord omgaat met deze gegevens. Ook kunnen studenten en medewerkers bij de functionaris terecht met klachten en vragen rondom gegevensbescherming.

In 2011 bekeek de functionaris gegevensbescherming verschillende contracten met derden of deze rekening hielden met alle privacyaspecten. Het ging hierbij onder andere om contracten over e-mailvoorzieningen en De Haagse Vitaal Fitpas.

➤ Bureau Hogeschoolsport

Wij bieden onze studenten en medewerkers een scala aan sportieve mogelijkheden tegen een gunstig tarief. In het sportcentrum kunnen zij terecht voor een gevarieerd wekelijks sportprogramma, groepslessen, kennismakingscursussen, interne competities, een uitgebreide fitnesszaal en verschillende sportieve evenementen. Studenten en medewerkers zijn tevreden over de kwaliteit, faciliteiten, service, aanbod en bereikbaarheid. Dat blijkt uit de positieve resultaten van het tevredenheidsonderzoek.

Alle hbo- en wo-studenten in Den Haag kunnen de Haagse Studentenpas aanvragen. Op vertoon van deze pas krijgen ze 50 procent korting op de aanschaf van een sportpas en 10 procent korting op een fitnesspas. In 2011 maakten veel van onze studenten gebruik van deze kortingsregeling.

Stijging deelname groepslessen

In 2011 steeg vooral de belangstelling voor de groepslessen. Die stijgende lijn is deels te danken aan het groeiend aantal (internationale) studenten. Ook paste het sportcentrum de programmering op verschillende punten aan. Nieuw op het programma waren de groepslessen hip hop, Pilates en kickboksen.

Evenementen

In het verslagjaar organiseerden we weer verschillende sportieve evenementen. De populaire jaarlijks terugkerende wintersportreis kon rekenen op zestig deelnemers die mee gingen naar de Franse Alpen. En ook voor het loopevenement Ctiy Pier City Loop Den Haag meldden veel studenten en medewerkers zich aan.

➤ Studentenactiviteiten

Bureau Studentenzaken en studentenorganisaties

Bureau Studentenzaken en studentenorganisaties onderhoudt contacten met, faciliteert en adviseert studentenorganisaties en studieverenigingen. Het bureau ondersteunt bijvoorbeeld studentenorganisaties bij het organiseren van projecten en activiteiten en helpt met opzetten van nieuwe initiatieven. Ook de introductie van De Haagse staat elk jaar op het programma.

Een belangrijk speerpunt van het Bureau Studentenzaken is het zichtbaar maken van Den Haag als studentenstad. In 2011 nam het bureau deel aan een nieuw stedelijk overleg. Alle Haagse scholen en de gemeente zaten samen om de tafel om goede afspraken en plannen te maken om Den Haag daadwerkelijk als studentenstad op de kaart te zetten. Ook de succesvolle organisatie van Oh Oh Intro, het Haagse introductiefestival voor alle studenten, droeg in 2011 bij aan dit speerpunt.

Profileringsfonds voor financiële ondersteuning van studenten

Studenten die studievertraging oplopen door bijzondere omstandigheden of door bestuurs- en medezeggenschapsactiviteiten bieden wij de mogelijkheid voor financiële ondersteuning. Studenten kunnen bij studievertraging via de decaan een aanvraag doen voor financiering vanuit het Profileringsfonds voor financiële ondersteuning van studenten.

In 2011 kwamen 156 aanvragen bij het fonds binnen, waarvan 93 aanvragen met betrekking tot bestuurlijke activiteiten. Dat was nagenoeg gelijk aan 2010; toen waren het in totaal 155 aanvragen. Eén niet EER-student heeft een aanvraag gedaan met betrekking tot bestuurlijke activiteiten. Deze aanvraag is gehonoreerd. Het profileringsfonds beoordeelde in 2011 140 aanvragen positief: 81 aanvragen met betrekking tot bestuurlijke activiteiten en 59 om niet-bestuursgerelateerde redenen zoals ziekte, bijzondere familieomstandigheden, zwangerschap of topsport. Het fonds wees 8 aanvragen af en hield 7 aanvragen aan in afwachting van aanvullende gegevens. Er is 1 aanvraag ingetrokken.

Gemiddeld kende het fonds 6,5 maanden toe aan niet-bestuursgerelateerde afstudeersteun (2010: 5,8 maanden) en 4,9 maanden aan bestuursgerelateerde afstudeersteun (2010: 5,8 maanden). In totaal heeft het profileringsfonds in 2011 een bedrag van ruim € 285.000 uitgekeerd aan studenten die afstudeersteun kregen. Dat is € 20.000 minder dan in 2010.

Gegevens over het profileringsfonds zijn opgenomen in bijlagen 9.1.1 en 9.1.2.

Students in Free Enterprise

In 2011 formeerde De Haagse een studententeam voor Students in Free Enterprise (SIFE). Dit is een organisatie die zich inzet voor het ontwikkelen van vaardigheden op het gebied van sociaal ondernemerschap bij studenten. Landelijk is er al een groot aantal studententeams, voornamelijk van universiteiten, die op termijn als zelfstandige organisaties functioneren en zelf de financiële middelen genereren voor verschillende projecten. Er worden hoge eisen aan de studenten gesteld. Ze moeten sociale vraagstukken identificeren, zowel nationaal als internationaal, er zelf een project van maken en dit uitvoeren. De organisatie heeft een brede steun van vele toonaangevende bedrijven en organisaties in Nederland. Hun belang hierin is dat zij zicht hebben op nationaal talent. Naast financiële ondersteuning, kunnen studenten van het SIFE-team rekenen op ondersteuning van deze organisaties bij hun professionele ontwikkeling, in de vorm van trainingen en intervisie.

We zien in SIFE een mooie kans en uitdaging voor onze excellente studenten om in een multidisciplinair team aan sociale projecten te werken op een ondernemende en zakelijke wijze.

In 2011 waren wij gastheer van de nationale competitie. Alle universiteiten hadden een team afgevaardigd en ons aankomende team kon zich presenteren. Het was een indrukwekkende dag, met een groot aantal enthousiaste, zeer betrokken en professioneel presterende studenten in huis. En de top van het Nederlandse bedrijfsleven.

Cultuurbureau ACKU

ACKU is het cultuurbureau voor hbo-studenten in Den Haag. Het bureau communiceert het cultuuraanbod en biedt studenten de mogelijkheid kennis te maken met alle soorten kunst en cultuur in de stad. Daarnaast kunnen studenten vanuit het loket in onze hogeschool begeleiding en ondersteuning krijgen bij het opzetten en organiseren van eigen initiatieven.

In 2011 organiseerde ACKU verschillende evenementen en projecten. Enkele bijzondere activiteiten:

- Oh Oh Intro, de centrale introductie voor alle nieuwe studenten in Den Haag. In 2011 organiseerde ACKU op een nieuwe wijze de introductie. Ongeveer veertig studenten werkten vrijwillig aan de organisatie van het feest op de Lange Voorhout in Den Haag. Het evenement trok zo'n vijfhonderd bezoekers. In 2011 was een van de speerpunten het vergroten van de zichtbaarheid van Den Haag als studentenstad. Met de succesvolle organisatie van Oh Oh Intro is dat zeker gelukt.
- Taste, een kunstproject waarin studenten en gerenommeerde kunstenaars samen kunst ontdekten. Uit het project volgden verschillende nevenprojecten zoals een goed bezochte workshop van kunstenaar Marlies Adriaanse.

Daarnaast mocht ACKU in 2011 elke week op donderdagavond gebruikmaken van het podium in het Paard van Troje. Studenten konden met bijvoorbeeld muziek, poëzie of stand-up comedy de avond invullen.

› Duurzaamheid

Wij gaven als hogeschool in het verslagjaar op drie manieren invulling aan het thema 'duurzaamheid'. Het thema was voor het Facilitair Bedrijf van belang bij de inkopen, het energieverbruik en de afvalverwerking.

Duurzaam inkopen

Wij gaven in 2011 verder invulling aan het in 2010 genomen besluit om 100 procent duurzaam in te kopen. Die norm is gehaald. Daartoe gebruikten wij de criteria die Agentschap NL heeft geformuleerd voor duurzaam inkopen. De selectie van de leveranciers stemden wij daarop af en we controleerden actief of leveranciers de keurmerken bezaten die zij claimden te hebben.

Duurzaam energieverbruik

De in 2009 opgeleverde vestiging van De Haagse op de campus van de TU Delft trok ook in 2011 veel belangstelling uit binnen- en buitenland vanwege de vele slimme en innovatieve technieken om energie te besparen. Het gebouw gaf glans aan onze bijdrage aan de Meerjarenafpraak 3 (MJA3), waarin wij ons hebben verplicht te komen tot een energiereductie van 2 procent per jaar. Die doelstelling hebben we in 2011 ruimschoots gehaald. Daartoe werden de volgende maatregelen in gang gezet of geïmplementeerd:

- In Delft werden de instellingen van de gebouwgebonden installaties geoptimaliseerd. Daardoor konden we in het energiezuinige gebouw opnieuw een energiereductie bewerkstelligen.
- In het kader van het project 'Groene IT' werd Windows 7 fasegewijs ingevoerd. Deze migratie die het verslagjaar overstijgt, levert ons circa € 180.000 per jaar aan energiebesparing op.
- Bewegingsmelders in alle grote lokalen doen automatisch het licht uit als zij enige tijd geen beweging meer meten. Verwacht wordt dat wij deze investering van € 40.000 snel zullen terugverdienen.
- Printers en kopieerapparaten zijn vervangen door energiezuinige multifunctionals.
- Al enige jaren maken we gebruik van groene stroom. In 2011 sloten we samen met een aantal andere hogescholen een contract af voor groen gas. De levering ervan start in 2012.
- In het verslagjaar werden plannen gemaakt voor een ventilatiekleppenregister in het dak van de aula in het hoofdgebouw. Deze verbouwing die in 2012 zal worden uitgevoerd, zal resulteren in minder energieverbruik (omdat er minder gekoeld hoeft te worden) en in een grotere comfortbeleving.

Duurzame afvalverwerking

Wij dragen graag bij aan een goede leefomgeving. Verantwoord omgaan met afval(verwerking) hoort daarbij. Daarom scheiden wij zoveel mogelijk afval en blijven we kijken naar nieuwe mogelijkheden voor afvalscheiding. Uitgaande van de duurzaamheidsrichtlijnen van Agentschap NL hebben we in het verslagjaar een nieuwe partij gecontracteerd voor de afvalverwerking. Deze voldoet aan alle eisen en beschikt over alle benodigde certificaten.

› Huisvesting

Goede accommodaties voor onderwijs en een prettige werk- en studeeromgeving. Dat vindt De Haagse belangrijk. Daar werken we voortdurend aan. In 2011 lag de nadruk vooral op de onderstaande projecten.

Uitwerking masterplan Huisvesting

In 2010 gaf het College van Bestuur zijn goedkeuring aan de huisvestingsvisie die het Facilitair Bedrijf had ontwikkeld. In 2011 werkten we het masterplan Huisvesting verder uit door de ontwikkeling en vaststelling van kengetallen voor de bepaling van ruimtebehoefte en -toewijzing. Verdere uitwerking van het masterplan Huisvesting is in de vorm van pilots voorbereid. Ook hebben we scenario's ontwikkeld om de verwachte studentengroei in de komende jaren te kunnen huisvesten.

Tijdelijke huur les- en tentamenruimtes

Steeds meer studenten vinden hun weg naar De Haagse. In 2011 was de groei zodanig dat wij tijdelijk enkele aanvullende lesruimtes moesten huren. Deze lesruimtes bevonden zich vlak bij onze hoofdvestiging in Den Haag. Verder is tijdens de tentamenperiodes extern aanvullende accommodatie gehuurd om op grotere schaal tentamens af te kunnen nemen.

Ontwikkeling sportcampus

In samenwerking met de gemeente Den Haag en Vestia werken wij aan de ontwikkeling van een sportcampus in het Zuiderpark. Wij huisvesten straks in deze campus de Academie voor Sportstudies. In 2011 startten de eerste voorbereidingen. We selecteerden samen met onze partners adviseurs en de architect. De eerste schetsontwerpen voor de nieuwe sportcampus zijn gepresenteerd.

Nieuwe huisvesting Academie voor ICT & Media Zoetermeer

De Academie voor ICT & Media in Zoetermeer gaat verhuizen naar een nieuwe locatie. In 2011 zijn, in afstemming met de gemeente Zoetermeer, de innovatieve ambities verder uitgewerkt tot uitgangspunten voor het betrekken van een geschikte vestigingslocatie.

Colofon

Jaarverslag 2011 is een uitgave van De Haagse Hogeschool

Coördinatie & Redactie

Bestuursbureau i.s.m. Communicatie & Marketing

Grafisch Ontwerp & Fotografie

Communicatie & Marketing
De Haagse Hogeschool

Tekst

Het Nederlands Tekstbureau

Drukwerk

Opmeer BV

Oplage

250

De Haagse Hogeschool
Johanna Westerdijkplein 75
Postbus 13336
2501 EH Den Haag

dehaagsehogeschool.nl
dehaagsehogeschool.nl/jaarverslag2011
thehagueuniversity.nl/annualreport2011

Bijlagen

Bijlage 1. Onze hogeschool

1.1 Portefeuilleverdeling College van Bestuur

1.2 Declaraties College van Bestuur

Bijlage 2. Ons onderwijs

2.1 Overzicht van alle bacheloropleidingen op Hoop-gebied

2.2 Overzicht masteropleidingen en professional courses

2.3 Overzicht maatwerktrajecten

2.4 Overzicht Erasmus uitwisselingspartners

Bijlage 3. Onze studenten, Toelichting op overzichten jaarverslag 2011

3.1 Studentenpopulatie

- 3.1.1 Studenten ingeschreven bij voltijd-, deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk 2009-2010 t/m 2011-2012
- 3.1.2 Studenten ingeschreven bij voltijddopleidingen 2009-2010 t/m 2010-2011
- 3.1.3 Studenten ingeschreven bij deeltijddopleidingen 2009-2010 t/m 2011-2012
- 3.1.4 Studenten ingeschreven bij duale opleidingen 2009-2010 t/m 2011-2012
- 3.1.5 Marktaandeelen inschrijvingen/ instroom 2011-2012

3.2 Instroom

- 3.2.1 Instroom bij voltijd- deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk 2009-2010 t/m 2011-2012
- 3.2.2 Instroom bij voltijddopleidingen 2009-2010 t/m 2011-2012
- 3.2.3 Instroom bij deeltijddopleidingen 2009-2010 t/m 2011-2012
- 3.2.4 Instroom bij duale opleidingen 2009-2010 t/m 2011-2012
- 3.2.5 Instroom naar geslacht per opleiding 2009-2010 t/m 2011-2012 in procenten
- 3.2.6 Instroom naar etniciteit per opleiding 2009-2010 t/m 2011-2012

3.3 Propedeuserendement

- 3.3.1 Propedeuserendement in 2 jaar bij voltijd-, deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk 2007-2008 t/m 2009-2010
- 3.3.2 Propedeuserendement in 2 jaar bij voltijddopleidingen 2007-2008 t/m 2009-2010
- 3.3.3 Propedeuserendement in 2 jaar bij deeltijddopleidingen 2007-2008 t/m 2009-2010
- 3.3.4 Propedeuserendement in 2 jaar bij duale opleidingen 2007-2008 t/m 2009-2010

3.4 Afgestudeerden

- 3.4.1 Aantal afgestudeerden en gemiddelde studieduur afgestudeerden voltijd-, deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk 2009-2010 t/m 2011-2012
- 3.4.2 Aantal afgestudeerden en gemiddelde studieduur afgestudeerden bij voltijddopleidingen 2008-2009 t/m 2010-2011
- 3.4.3 Aantal afgestudeerden en gemiddelde studieduur afgestudeerden bij deeltijddopleidingen 2008-2009 t/m 2010-2011
- 3.4.4 Aantal afgestudeerden en gemiddelde studieduur afgestudeerden duale opleidingen 2008-2009 t/m 2010-2011
- 3.4.5 Marktaandeel afgestudeerden

3.5 Studiestakers

- 3.5.1 Aantal studiestakers en gemiddelde studieduur 2008-2009 t/m 2010-2011 voltijd-, deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk
- 3.5.2 Aantal studiestakers en gemiddelde studieduur 2008-2009 t/m 2010-2011 voltijddopleidingen
- 3.5.3 Aantal studiestakers en gemiddelde studieduur 2008-2009 t/m 2010-2011 deeltijddopleidingen
- 3.5.4 Aantal studiestakers en gemiddelde studieduur 2008-2009 t/m 2010-2011 duale opleidingen

3.6 Bindende studieadviezen

- 3.6.1 Bindend studieadvies van instroom 2008-2009 t/m 2010-2011, na 1 jaar, bij voltijd-, deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk
- 3.6.2 Bindend studieadvies van instroom 2008-2009 t/m 2010-2011, na 1 jaar, voltijddopleidingen
- 3.6.3 Bindend studieadvies van instroom 2008-2009 t/m 2010-2011, na 1 jaar, deeltijddopleidingen
- 3.6.4 Bindend studieadvies van instroom 2008-2009 t/m 2010-2011, na 1 jaar, duale opleidingen

3.7 Bezoekersaantallen Open Dag

Bijlage 4. Onze medewerkers

4.1 Algemene ontwikkelingen in fte's en aantallen

- 4.1.1 Totaal aantal fte's per categorie van 2007 t/m 2011 (OP/OBP, man/vrouw)
- 4.1.2 Totaal aantal medewerkers per categorie van 2007 t/m 2011 (OP/OBP, man/vrouw)
- 4.1.3 Medewerkers in fte's werkzaam op arbeidsovereenkomst in 2011 per organisatie-eenheid en totaal, verhouding m/v en op/obp per organisatie-eenheid en totaal in procenten

- 4.1.4 Medewerkers in aantallen werkzaam op arbeidsovereenkomst in 2011 per organisatie-eenheid en totaal, verhouding m/v en op/obp per organisatie-eenheid en totaal in procenten
- 4.1.5 Percentage van de leeftijdsopbouw per categorie van 10 jaren in 2011 gebaseerd op fte's
- 4.1.6 Verdeling naar schaalniveau in percentages gebaseerd op aantallen
- 4.1.7 Verhouding tussen vast en flexibel personeel

4.2 Diversiteit in afkomst

4.3 Ziekteverzuim

- 4.3.1 Gemiddeld percentage ziekteverzuim en gemiddelde ziekteduur 2007 t/m 2011
- 4.3.2 Gemiddeld percentage ziekteverzuim in 2011 per organisatie-eenheid

4.4 Leeftijdsbewust, Kwaliteits- en Doelgroepenbeleid

Bijlage 5. Onderzoek 2011

5.1 Lectoren en kenniskringen 2011

5.2 Evenementen in 2011

Bijlage 8. Financiën

8.1 Staat van Baten en Lasten 2011 en begroting 2012

Bijlage 9. Onze voorzieningen

9.1 Financiële Ondersteuning bij Studievertraging (Profileringfonds) 2011

- 9.1.1 Aanvragen Financiële Ondersteuning bij Studievertraging (Profileringfonds) per academie
- 9.1.2 Aanvragen Financiële Ondersteuning bij Studievertraging (Profileringfonds) per omstandigheid

Bijlage 10. Lijst met afkortingen

1 Onze hogeschool

1.1 Portefeuilleverdeling College van Bestuur

Omschrijving	Portefeuilleverdeling van het College van Bestuur
Peildatum	31 december 2011
Bron	Bestuursbureau

Voorzitter CvB mr. R.K. Brons	Lid CvB Mw. E.R.M. Verhoef MCM	Lid CvB Mw. Dr. M.S. Menéndez
<p><i>Onderwerpen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • strategieontwikkeling • planning & control • HRM-beleid • lectoraten en onderzoek • facilitaire zaken (per 1 juli 2011) • marketing en externe communicatie • extracurriculaire studentenzaken (o.a. studentenverenigingen) 	<p><i>Onderwerpen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • onderwijsbeleid, bachelor- en masterbeleid • kwaliteitszorg • diversiteit onderwijs • instroommanagement, studiesucces en alumni-beleid • internationalisering • studentenzaken (o.a. dienstverlening, klachten) 	<p><i>Onderwerpen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • financieel beleid • ICT & informatiemanagement • diversiteit HRM • facilitaire zaken (tot 1 juli 2011) • huisvesting en vastgoed • commerciële activiteiten
Academies en diensten	Academies en diensten	Academies en diensten
<p>Academie voor Sportstudies: directeur: J.A. van den Berg</p> <p>Pedagogische Academie voor Basisonderwijs: directeur: drs. F.G.F.M. Bolsius</p> <p>Academie voor Gezondheid: directeur: mw. S.L.F. Burgers-Geerinckx MHA</p> <p>Academie voor Sociale Professions: directeur: mw. drs. N. van Dijk</p> <p>Centrum voor Lectoraten en Onderzoek: directeur: mw. mr. drs. C.M.A. van der Meule</p> <p>Facilitair Bedrijf (per 1 juli 2011): directeur: H. van de Brug</p> <p>Hogeschoolbibliotheek: hogeschoolbibliotheecaris: drs. J. Companjen</p> <p>Human Resources Management: directeur: drs. F.M.X. Elshof</p> <p>Bestuursbureau: secretaris CvB: drs. R.A. Keizer</p> <p>Communicatie en Marketing: directeur: mw. drs. J.E.C. van Rosmalen</p>	<p>Academie voor Technology, Innovation & Society Delft: directeur: ir. S.W.T. van Ipenburg Grijpma</p> <p>Academie voor Technology, Innovation & Society Den Haag: directeur: ing. A. de Jager</p> <p>Academie voor European Studies & Communication Management: directeur: A. Minkman</p> <p>Academie voor Facility Management: directeur: A.J.M. Otto MA</p> <p>Academie voor ICT & Media Den Haag, Delft, Zoetermeer: directeur: G. de Ruiters MA</p> <p>Onderwijs- & Studentenzaken: directeur: mw. mr. C.M. Snelders</p>	<p>Academie voor Accounting & Financial Management: directeur: mw. mag. U.M. Daurer</p> <p>Academie voor Management & Human Resources: directeur: W.N. Looije MBA</p> <p>Academie voor Masters & Professional Courses: directeur: mw. dr. C. van Halsema</p> <p>Academie voor Marketing & Commerce: directeur: mr. B.M. Schumacher</p> <p>Academie voor Bestuur, Recht & Veiligheid: directeur: drs. T.I.M. van Tongeren</p> <p>Facilitair Bedrijf (tot 1 juli 2011): directeur: H. van de Brug</p> <p>Financieel Economische Zaken: directeur: mw. drs. A.M. Huibrechtse-Truijens</p> <p>Informatie Technologie: directeur: mw. drs. M.L. van de Werke</p>

1.2 Declaraties College van Bestuur 2011

Omschrijving	Declaraties van het College van Bestuur 2011
Peildatum	31 december 2011
Bron	HRM

	R.K. Brons	M.S. Menéndez	E.R.M. Verhoef
Kostensoort			
Representatiekosten	€ 103	€ 500	€ 649
Reiskosten binnenland	€ 0	€ 657	€ 946
Reiskosten buitenland	€ 0	€ 6.950	€ 0
Overigekosten	€ 477	€ 15.381	€ 315

Twee collegeleden hebben als arbeidsvoorwaarde een ov-jaarkaart. Dit draagt bij aan beperking van kosten van dienstreizen binnenland. De reiskosten buitenland betreffen een studiereis naar de VS op uitnodiging van stichting SURF. De overige kosten betreffen verblijfskosten, symposia- en congreskosten en cursuskosten. De cursuskosten bedragen € 14.110.

2 Ons onderwijs

2.1 Overzicht van alle bacheloropleidingen op Hoop-gebied

Omschrijving:	Overzicht van alle bacheloropleidingen op Hoop-gebied; CROHO-naam met tussen haakjes de marketingnaam en/of de variant-omschrijving
Peildatum:	Open voor inschrijving in studiejaar 2011-2012 31 december 2011
Bron:	Osiris, CROHO en website Bacheloropleidingen

Bacheloropleidingen op Hoop-gebied		Voltijd	Deeltijd	Duaal	Variant
Economie	Accountancy	X	x		
	Bedrijfseconomie	X	x		
	Bedrijfseconomie Associate degree			x	
	Finance and Control (International Financial Management and Control – Engelstalige variant van Bedrijfseconomie)				x
	Bedrijfskundige Informatica	X	x		
	Bedrijfskundige Informatica – Zoetermeer	X			
	Bestuurskunde / Overheidsmanagement		x	x	
	Public Administration (Public Management – Engelstalige variant van Bestuurskunde / Overheidsmanagement)				x
	Commerciële Economie	X	x		
	Communicatie	X	x		
	Communication (International Communication Management – Engelstalige variant van Communicatie)				x
	European Studies (tot 1 september HEBO, Hogere Europese Beroepen Opleiding)	X			
	European Studies (Engelstalige variant van European Studie)				x
	Facility Management	X	x		
	Facility Management Associate degree		x		
	HBO-Rechten		x	x	
	Law (Engelstalige variant van HBO-Rechten)				x
	Informatiedienstverlening en -management	X	x		
	Integrale Veiligheidskunde		x	x	
Safety & Security Management Studies (Engelstalige variant van Integrale Veiligheidskunde)				x	
International Business and Management Studies (Engelstalig)	x				
Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	x	x	x		
Small Business & Retail Management	x				
Gezondheidszorg	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	x	x	x	
	Huidtherapie	x			
	Management in de Zorg		x	x	
	Voeding en Diëtetiek	x			
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	x			
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	x	x		
	Personeel en Arbeid	x	x		
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	x	x	x	
	Sport en Beweging (Sportmanagement) – Laan van Poot	x			
Onderwijs	Opleiding tot Leraar VO 1e graad Lichamelijke Opvoeding (HALO) – Laan van Poot	x			
	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs (PABO)	x	x		
Techniek	Bedrijfswiskunde – Delft	x			
	Bewegingstechnologie	x			
	Bouwkunde	x			
	Civiele Techniek	x			
	Chemische Technologie (Process & Food Technology, Engelstalig)	x			
	Climate & Environment (Climate and Management)	x			
	Commercieel Ingenieur	x			
	Communication & Multimedia Design	x	x		
	Elektrotechniek – Delft	x		x	
	Human Technology	x			
	Industriële Product Ontwerpen	x			
	Industrial Design Engineering (Engelstalige driejarige variant van Industriële Product Ontwerpen)				x
	Informatica	x	x		
	Informatica – Zoetermeer	x			
	Information Security Management – Zoetermeer	x			
	Installatietechniek Associate degree – Delft			x	
	Mechatronica	x			
	Technische Bedrijfskunde – Delft	x		x	
	Technische Informatica	x	x		
	Technische Informatica – Delft	x			
Technische Natuurkunde – Delft	x				
Werktuigbouwkunde – Delft	x		x		
Totaal aantal opleidingen	42	21	12	7	

2.2 Overzicht masteropleidingen en professional courses

Omschrijving	Overzicht masteropleidingen en professional courses
Peildatum	31 december 2011
Bron	Academie voor Masters & Professional Courses

MASTEROPLEIDINGEN	
Nederlands	<ul style="list-style-type: none"> Master in Organisatie Coaching Master in Risicomanagement Master in Facility Management Master of Science in Business Process Management & IT Master of Science in Management Master of Business Administration NL (Nederlands)
Internationaal (Engelstalig)	<ul style="list-style-type: none"> Master of Business Administration NL (Engels) Master in Accounting and Control Master in European Law and Policy Master in International Communication Management
PROFESSIONAL COURSES	
Finance:	<ul style="list-style-type: none"> Accountant-Administratie Consulent Controller Fiscaal adviseur Fiscale actualiteiten Operational Auditing
Management:	<ul style="list-style-type: none"> Bedrijfskunde 1 Bedrijfskunde 2 Praktisch Projectmanagement
Risicomanagement:	<ul style="list-style-type: none"> Basis Risicomanagement Register Risicomanagement Risicomanagement in 4 dagen
Organisaties en coaching:	<ul style="list-style-type: none"> Coaching en Consultancy Competentiegericht Coachen Integraal Arbomanagement Jeugdigen, psychiatrische kwetsbaarheid en hun ouders People Management Re-integratiemanagement Supervisie en professionele begeleiding
Onderwijs & onderzoek:	<ul style="list-style-type: none"> Pedagogisch Didactische Vorming Praktijkgericht onderzoek Trainer Communicatieve Vaardigheden
Vastgoed:	<ul style="list-style-type: none"> Kostendeskundige Bouw Vastgoedinspecteur/-adviseur Vastgoedmanagement
Veiligheid:	<ul style="list-style-type: none"> Security en Recht Security Techniek Masterclass crisismanagement

2.3 Overzicht maatwerktrajecten

Omschrijving	Overzicht maatwerktrajecten
Peildatum	31 december 2011
Bron	Academie voor Masters & Professional Courses

MAATWERKTrajecten			
Opdrachtgever	Project/opleiding	aantal studenten	start - eind
Academie voor Facility Management	Enterprise Risk management	8	1.4.2011-1.7.2011
Belastingdienst	F-opleiding/Fiscale Economie	25	1.11.2009-1.10.2011
Belastingdienst	E-opleiding groep 1	20	1.3.2010-1.7.2011
Belastingdienst	E-opleiding groep 2	20	1.10.2010-4.1.2012
Belastingdienst	Verdiepingsprogramma preventie & re-integratie	12	1.9.2011-31.12.2011
Belastingdienst	Basisprogramma preventie & re-integratie	20	1.9.2010-30.6.2011
Belastingdienst	Bedrijfsmaatschappelijk werk	28	1.11.2011-1.11.2013
Belastingdienst	AD Accountancy	20	1.7.2011-31.12.2011
Belastingdienst CICT	Basis Risicomanagement	11	1.5.2013-1.1.2012
Gemeente Amsterdam	Informatiegestuurde handhaving groep 1	16	1.11.2010-1.6.2011
Gemeente Amsterdam	Informatiegestuurde handhaving groep 2	15	13.9.2011-20.12.2011
Gemeente Den Haag	Vastgoedinspecteur	15	1.9.2019-30.6.2010
Goudse Verzekeringen	Compact Bedrijfskunde groep 1	12	1.6.2009-1.7.2012
Individueel traject	Individueel traject Top course	2	1.10.2011-31.12.2011
Ministerie van Defensie	Bedrijfshulpverleningmanagement	6	1.11.2011-31.1.2012
Ministerie van Veiligheid & Justitie/DJI	Next Generation VoIP	15	1.9.2011-31.12.2011
Nationale Nederlanden	Basis Risicomanagement	45	1.10.2011-10.11.2012
Raad voor de Rechtspraak	Criminologie	16	21.9.2011-31.12.2011
Rabobanken kring 9	Risicomanagement en Klantbeoordelingsmodel(KBM)	60	1.3.2011-31.12.2011
s Heerlenloo	Communicatie	10	1.3.2011-1.5.2011
Tele 2	Inleiding Telecommunicatie	15	1.11.2010-1.6.2011
Tele 2	Inleiding Telecommunicatie	15	1.7.2011-31.12.2011
T-mobile	Inleiding Telecommunicatie	15	31.3.2011-31.5.2011
UPC	Inleiding Telecommunicatie	15	1.3.2011-1.7.2011
UPC	Inleiding Telecommunicatie	15	1.9.2011-31.12.2011
UWV Groningen	Risicomanagement	30	1.12.2010-31.12.2011
UWV	Kwaliteit en advies	28	15.9.2011-15.3.2012
UWV Apeldoorn, Breda, R'dam	Risicomanagement	30	1.1.2011-31.12.2011

2.4 Overzicht Erasmus uitwisselingspartners 2011

Omschrijving Bron	Overzicht Erasmus uitwisselingspartners in 2011 International Office	
Fachhochschul-Studiengänge-Burgenland GMBH	Universitat Autònoma de Barcelona	Vidzemes Augstskola
Karl Franzens Universität Graz	Universitat Politècnica de Catalunya	Bergen University College
FH Joanneum Gesellschaft mbH	Universidad de Granada	Oslo and akherhus university college of applied sciences
FHS Kufstein Tirol University of Applied Sciences	Facultad de C.C. Políticas y Sociología	Oslo University College
Universität Salzburg	University of Huelva	Stord.Haugesund university college
Universität Wien	University of Jaen	Sor Trondelag University College
Universität für Musik und darstellende Kunst Wien	University of La Rioja	Instituto Politécnico de Coimbra
Fachhochschule Technikum Wien	Universidad Complutense de Madrid	Universidade de Coimbra
Fachhochschule des bfi Wien GmbH	Universidad Autónoma de Madrid	Universidade Católica Portuguesa
University of Applied Sciences Wiener Neustadt	Universidad Antonio de Nebrija	Universidade Nova de Lisboa
Artesis Hogeschool Antwerpen	Universidad Europea de Madrid	Instituto Politécnico de Lisboa
Plantijn Hogeschool (University of Professional Education)	Universidad San Pablo-CEU	Escola Superior de Educação de Santa Maria
European University College Brussels	Universidad Francisco de vitoria	Instituto Politécnico de Setúbal
Erasmushogeschool Brussel	Universidad de Malaga	Instituto Politécnico de Viana do Castelo
Haute Ecole Ephéc	Mondragon Unibertsitatea (University of Mondragon)	University of Gdansk
Haute Ecole ICHÉC ISC Saint Louis	Universidad de Salamanca	Slaska Wyższa Szkoła
Hogeschool Gent	Universidad de Santiago de Compostela	Cracow university of Economics
university College Ghent/ Hogeschool Gent	Universidad de Sevilla	Akademia Górniczo-Hutnicza University of Science and Technology
Arteveldehogeschool	Universidad de Valencia- Estudi General	Nicholas Copernicus University
Hogeschool West-Vlaanderen	Universidad Politécnica de Valencia	Kozminski university
Katholieke Hogeschool Leuven	Universidad de Valladolid	Universitatea Babeş-Bolyai Cluj-Napoca
Haute Ecole de Namur	Tallinna Tehnikaülikool (Tallinn University of Technology)	Linköpings Universiteit
American University in Bulgaria	Tallinn University	Malmö högskola
Konstantin Preslavsky University of Shumen	Tartu Ülikool / University of Tartu	Mid Sweden University
Veliko Turnovski university	Université de Franche- Comte	Orebro Universitet
Univerzita Palackeho	Université de Cergy Pontoise	Högskolan I Skövde (University of Skövde)
Unicorn College	Université de Auvergne	Högskolan Väst
Fachhochschule Aachen	Université Blaise Pascal - Clermont-Ferrand 2	Haaga-Helia University of Applied sciences
Hochschule Augsburg	ESC Clermont	Kyminlaakson Ammattikorkeakoulu, Kyminlaakso Polytechnic
Technische Universität Berlin	Université de Bourgogne	Lappeenranta University of Technology
Berlin School of Economics and Law	Institut d'Etudes Politiques	University of Oulu, Oulun yliopisto
HTW Berlin	Université Charles de Gaulle	Satakunta university of Applied sciences
Fachhochschule Bielefeld	Université Catholique de Lille	Tampere University of Applied sciences TAMK
Fachhochschule Coburg	ESPEME Business School (Ecole Supérieure de Management de L'Entreprise)	Turun Ammattikorkeakoulu
ISM Dortmund (depedance in Frankfurt)	Université Paul Verlaine-Metz	Arts academy at Turku university
Fachhochschule Frankfurt am Main	Université Nancy 2	Laurea University of Applied Sciences
Fachhochschule für öffentliche Verwaltung NRW	Université Paris 13 Paris Nord	GAZI University Ankara
Fachhochschule Gelsenkirchen	Ecole Supérieure du Commerce Extérieur (ESCE)	Hacettepe Üniversitesi Ankara
Hochschule für Angewandte Wissenschaften Hamburg	Insec Paris	Middle east Technical University
Hochschule Heilbronn	Université de Poitiers/ IUT Angoulême	Firat University
Fachhochschule Ingolstadt	Reims Management School	Istanbul Teknik University
Pädagogische Hochschule Karlsruhe	Institut d'Etudes Politiques	Marmari University
Kassel University	Groupe Ecole supérieure de Commerce de Troyes	Bahçeşehir University
Hochschule für Angewandte Wissenschaften Kempten	Athens University of Economics and Business	Fatih Üniversitesi
Deutsche Sporthochschule Köln	Technological Educational Institution	Isik University
Universität Leipzig	Panteion University of Social and Political Sciences	Halic University
Phillips Universität Marburg	Technological Educational Institute of Crete	Kadir Has University
Hochschule Pforzheim	Aristotle University of Thessaloniki	Yeditepe University
Fachhochschule Pforzheim	Budapest Business School, College of Commerce, Catering and Tourism	EGE üniversitesi
Universität Rostock	Zagreb school of economics and management	Mersin University
Baden Württemberg Cooperative Stae University Stuttgart	Università degli Studi di Firenze	Ondokuz Mayıs University
Hochschule der Medien Stuttgart	Università degli Studi di Modena e Reggio Emilia	The University of Bolton
Fachhochschule Braunschweig/Wolfenbüttel	University of Padova	Coventry University
Metropolitan University	Università degli Studi di Salerno	Edinburgh Napier University
University College Copenhagen	Bifröst University	Glasgow Caledonian University
Copenhagen Business Campus Niels Brock	Institute of Technology	University of Huddersfield
International Business College	Mary Immaculate College, University of Limerick	Liverpool Hope University
VIA University college	Siauliai University	University of Greenwich
University College Sjælland	Vilnius college of higher education	University of Portsmouth
University College Lille Bælt	Riga Strandins University	Sheffield Hallam University
Universidad de Barcelona Escola Uni. D'Hoteleria I Turisme Cett	School of Business Administration Turiba	Southampton Solent University
Universidad de Barcelona	BA School of business and Finance	University of Wales, Swansea
		University of Worcester

3 Onze studenten, Toelichting op overzichten jaarverslag 2011

Algemeen

Herkomst gegevens

Voor het jaarverslag 2011 zijn de gegevens gebruikt uit Osiris. Er is bij het jaarverslag uitgegaan van de gegevensverzameling zoals die was op 1-12-2011 (definitieve eindstand). Daarnaast zijn voor enkele overzichten gegevens van de HBO-raad gebruikt (marktaandeelen).

Voor alle overzichten geldt dat de cijfers betrekking hebben de vestigingen in Den Haag, Delft en Zoetermeer. Verder geldt dat alleen bachelorstudenten en extraneï zijn meegenomen in de selectie.

Rapportageperiode

De overzichten hebben betrekking op de collegejaren 2009, 2010 en 2011. Voor de overzichten met afgestudeerden, studiestakers en NBSA's gaat het om de collegejaren 2008, 2009 en 2010. Het propedeuserendement gaat over de collegejaren 2007, 2008 en 2009. Met het rapportagecollegejaar wordt verderop bedoeld 2011-2012.

Verschillen

De aantallen, gemiddelden en percentages wijken soms af van gepubliceerde gegevens in eerdere jaarverslagen. Een belangrijk verschil met voorgaande jaarverslagen is dat er bij het huidige jaarverslag is uitgegaan van de definitieve eindstanden op 1 december. De cijfers uit Osiris en die van de HBO-Raad kunnen enigszins van elkaar verschillen vanwege iets andere definities.

Autochtoon/(nw)-allochtoon

Bij het jaarverslag van 2011 is de definitie van het CBS gehanteerd:

Allochtoon: persoon van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren. Niet-westerse allochtoon: allochtoon met als herkomstgroepering een van de landen in de werelddelen Afrika, Latijns-Amerika en Azië (excl. Indonesië en Japan) of Turkije.

Inschrijvingen

Voor gegevens in de diverse overzichten die betrekking hebben op inschrijfgegevens geldt:

- Zowel bekostigde als niet-bekostigde inschrijvingen zijn meegenomen in de selectie.
- Wanneer een student in een collegejaar bij twee verschillende opleidingen is ingeschreven, zijn beide inschrijvingen meegeteld.
- Voor collegejaar 2009 is een peildatum gebruikt van 01-10. In de collegejaren 2010 en 2011 is de peildatum van 30-09 gehanteerd.

Instream

Instream aan de instelling: studenten die op peildatum staan ingeschreven bij de HHS en nooit in een eerder collegejaar ingeschreven hebben gestaan op peildatum.

Negatief bindend studieadvies

De aantallen bij het overzicht "negatief bindend studieadvies" hebben betrekking op voltijd- deeltijd- en duale studenten die behoren tot de instroom van 2008, 2009 en 2010, die zijn ingestroomd in de propedeuse en na 1 jaar een negatief bindend studieadvies hebben gekregen.

Propedeuserendement

Aantallen en percentages bij propedeuserendement hebben betrekking op voltijd-, deeltijd- en duale studenten die voor het eerst zijn ingestroomd aan de instelling op de peildatum van het studiejaar in de propedeuse-fase en die binnen 1 jaar het propedeusediploma hebben behaald.

Afgestudeerden

Afgestudeerden zijn studenten die in het rapportagecollegejaar - 1 in de hoofdfase het diploma hebben gehaald. De Associate Degree diploma's worden meegeteld.

Afgestudeerden worden voor het betreffende collegejaar meegeteld wanneer de datum van het diploma ligt tussen 01-10 van het collegejaar en 30-09 van het collegejaar + 1. (inclusief de grenzen 01-10 en 30-09).

Inschrijvingsduur afgestudeerden

De berekening van de inschrijvingsduur van afgestudeerden wordt verkregen door het aantal jaren te tellen waarin de student op de peildatum ingeschreven stond bij de HHS. Alleen de jaren tot het eerste einddiploma worden geteld.

Studiestakers

Studiestakers zijn studenten die in een collegejaar op de peildatum stonden ingeschreven en in het collegejaar daarna niet op de peildatum stonden ingeschreven en de student niet is afgestudeerd.

Marktaandelen

De overzichten met marktaandelen zijn gebaseerd op de cijfers die de HBO-raad publiceert.

Voor de inschrijvingen geldt dat de volgende studenten zijn geselecteerd:

Type inschrijving:

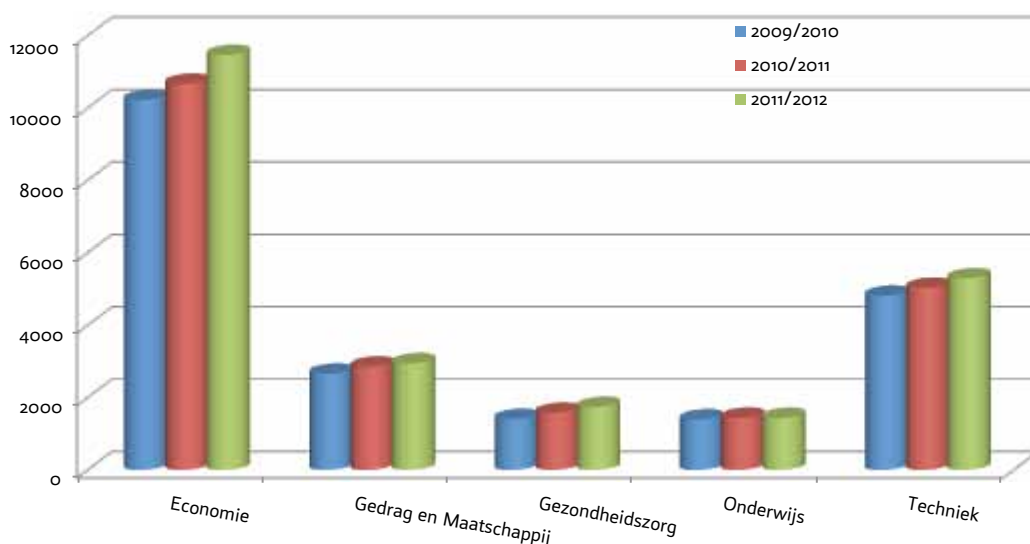
Hoofd 1 – elke student heeft maximaal één inschrijving van deze soort per type hoger onderwijs. Alle inschrijvingen van deze soort samen vormen daarmee het totale aantal unieke studenten.

Voor de instroom zijn de volgende studenten geselecteerd:

Type instroom (instr_type)

- *Eerste – studenten die nog niet eerder stonden ingeschreven in hetzelfde type hoger onderwijs.*
- *Wissel – studenten die nog niet eerder bij de betreffende hogeschool stonden ingeschreven in hetzelfde type hoger onderwijs, maar wél bij een andere hogeschool. Dit zijn dus studenten die gewisseld zijn van de ene hogeschool naar de andere.*

Aantal studenten ingeschreven bij voltijd-, deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk

3.1 Studentenpopulatie

3.1.1 Studenten ingeschreven bij voltijd-, deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk 2009-2010 t/m 2011-2012

Hoop-gebied	opleiding	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Economie	Ad Bedrijfseconomie			38
	Ad Facility Management	55	65	45
	Accountancy	492	506	546
	Bedrijfseconomie	719	733	834
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	840	844	875
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	572	593	607
	Bedrijfskundige Informatica	545	518	502
	Commerciële Economie	851	920	1007
	Communicatie	687	765	883
	European Studies (tot 1 september HEBO, Hogere Europese Beroepen Opleiding)	1195	1214	1229
	Facility Management	912	873	913
	Fiscale Economie	3		
	HBO-rechten	1313	1440	1517
	Informatiedienstverlening en -management	133	140	137
	Integrale Veiligheidskunde	446	475	578
	International Business and Management Studies (Engelstalig)	912	988	1094
	Small Business en Retail Management	549	597	662
	Totaal Economie	10224	10671	11467
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	189	214	218
	Personeel en Arbied	562	620	647
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	755	784	807
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	749	811	809
	Sport en Beweging (Sportmanagement)	403	427	465
	Totaal Gedrag en Maatschappij	2658	2856	2946
Gezondheidszorg	Huidtherapie	118	178	239
	Management in de Zorg	80	95	99
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	447	449	457
	Voeding en Diëtetiek	764	855	946
	Totaal Gezondheidszorg	1409	1577	1741
Onderwijs	Opleiding tot Leraar VO 1e graad Lichamelijke Opvoeding (HALO)	729	696	669
	Opleiding tot leraar Basisonderwijs (PABO)	668	748	768
	Totaal Onderwijs	1397	1444	1437
Techniek	Ad Installatietechniek	37	29	24
	Bedrijfskunde	84	96	113
	Bewegingstechnologie	205	258	290
	Bouwkunde	534	564	530
	Chemische Technologie (Process & Food Technology, Engelstalig)	158	159	164
	Civiele Techniek	231	248	258
	Climate & Environment (Climate and Management)	30	39	75
	Commercieel Ingenieur	105	71	55
	Communication & Multimedia Design	863	908	861
	Elektrotechniek	218	192	186
	Human Technology	106	104	98
	Industrieel Product Ontwerpen	367	378	456
	Informatica	487	471	502
	Information Security Management	55	79	115
	Mechatronica			46
	Technische Bedrijfskunde	245	270	280
	Technische Informatica	354	353	363
	Technische Natuurkunde	203	220	246
	Werktuigbouwkunde	533	593	633
Totaal Techniek	4815	5032	5295	
Totaal		20503	21580	22886

3.1.2 Studenten ingeschreven bij voltijdopleidingen 2009-2010 t/m 2010-2011

Hoop-gebied	opleiding	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
Economie	Accountancy	435	457	516	
	Bedrijfsconomie	529	569	689	
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	562	573	590	
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	256	135	159	
	Bedrijfskundige Informatica	339	327	320	
	Commerciële Economie	707	767	849	
	Communicatie	572	650	767	
	European Studies (tot 1 september HEBO, Hogere Europese Beroepen Opleiding)	1195	1214	1229	
	Facility Management	820	793	823	
	HBO - Rechten	759	402	482	
	Informatiedienstverlening en -management	61	67	76	
	Integrale Veiligheidskunde	173	41	78	
	International Business and Management Studies (Engelstalig)	912	988	1094	
	Small Business en Retail Management	549	597	662	
	Totaal Economie	7869	7580	8334	
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	189	214	218	
	Personeel en Arbeid	328	367	412	
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	588	612	654	
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	544	606	621	
	Sport en Bewegen (Sportmanagement)	403	427	465	
		Totaal Gedrag en Maatschappij	2052	2226	2370
Gezondheidszorg	Huidtherapie	118	178	239	
	Management in de Zorg	34	14		
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	284	305	331	
	Voeding en Diëtetiek	764	855	946	
		Totaal Gezondheidszorg	1200	1352	1516
Onderwijs	Opleiding tot Leraar VO 1e graad Lichamelijke Opvoeding (HALO)	729	696	669	
	Opleiding tot leraar Basisonderwijs (PABO)	480	563	586	
		Totaal Onderwijs	1209	1259	1255
Techniek	Bedrijfswiskunde	84	96	113	
	Bewegingstechnologie	205	258	290	
	Bouwkunde	534	564	530	
	Chemische Technologie (Process & Food Technology, Engelstalig)	158	159	164	
	Civiele Techniek	231	248	258	
	Climate & Environment (Climate and Management)	30	39	75	
	Commercieel Ingenieur	105	71	55	
	Communication and Multimedia Design	720	776	760	
	Elektrotechniek	206	192	186	
	Human Technology	106	104	98	
	Industrieel Product Ontwerpen	367	378	456	
	Informatica	368	371	406	
	Information Security Management	55	79	115	
	Mechatronica			46	
	Technische Bedrijfskunde	219	270	280	
	Technische Informatica	266	271	286	
	Technische Natuurkunde	203	220	246	
	Werktuigbouwkunde	494	552	572	
		Totaal Techniek	4351	4648	4936
	Totaal		16681	17065	18411

3.1.3 Studenten ingeschreven bij deeltijdopleidingen 2009-2010 t/m 2011-2012

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen ingeschreven		
		2009/2010	2010/2011	2011/2012
Economie	Ad Bedrijfseconomie			38
	Ad Facility Management	55	65	45
	Accountancy	57	49	30
	Bedrijfseconomie	190	164	145
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	276	271	285
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	110	102	99
	Bedrijfskundige Informatica	196	187	178
	Commerciële Economie	144	153	158
	Communicatie	115	115	116
	Facility Management	92	80	90
	Fiscale Economie	3		
	HBO - Rechten	122	116	106
	Informatiedienstverlening en -management	69	70	59
	Integrale Veiligheidskunde	123	129	129
Totaal Economie	1552	1501	1478	
Gedrag en Maatschappij	Personeel en Arbeid	234	253	235
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	167	172	153
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	117	103	83
	Totaal Gedrag en Maatschappij	518	528	471
Gezondheidszorg	Management in de Zorg	25	21	17
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	44	46	34
	Totaal Gezondheidszorg	69	67	51
Onderwijs	Opleiding tot leraar Basisonderwijs (PABO)	188	185	182
	Totaal Onderwijs	188	185	182
Techniek	Communication & Multimedia Design	132	128	99
	Elektrotechniek	12		
	Informatica	114	96	94
	Technische Bedrijfskunde	26		
	Technische Informatica	84	80	75
	Werktuigbouwkunde	4		
	Totaal Techniek	372	304	268
Totaal	2699	2585	2450	

3.1.4 Studenten ingeschreven bij duale opleidingen 2009-2010 t/m 2011-2012

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen ingeschreven		
		2009/2010	2010/2011	2011/2012
Economie	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	2		
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	206	356	349
	Bedrijfskundige Informatica	10	4	4
	HBO - Rechten	432	922	929
	Informatiedienstverlening en -management	3	3	2
	Integrale Veiligheidskunde	150	305	371
	Totaal Economie	803	1590	1655
Gedrag en Maatschappij	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	88	102	105
	Totaal Gedrag en Maatschappij	88	102	105
Gezondheidszorg	Management in de Zorg	21	60	82
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO- V)	119	98	92
	Totaal Gezondheidszorg	140	158	174
Techniek	Ad Installatietechniek	37	29	24
	Communication & Multimedia Design	11	4	2
	Informatica	5	4	2
	Technische Informatica	4	2	2
	Werktuigbouwkunde	35	41	61
	Totaal Techniek	92	80	91
Totaal		1123	1930	2025

3.1.5 Marktaandeel inschrijvingen/ instroom 2011-2012

bron: HBO-raad

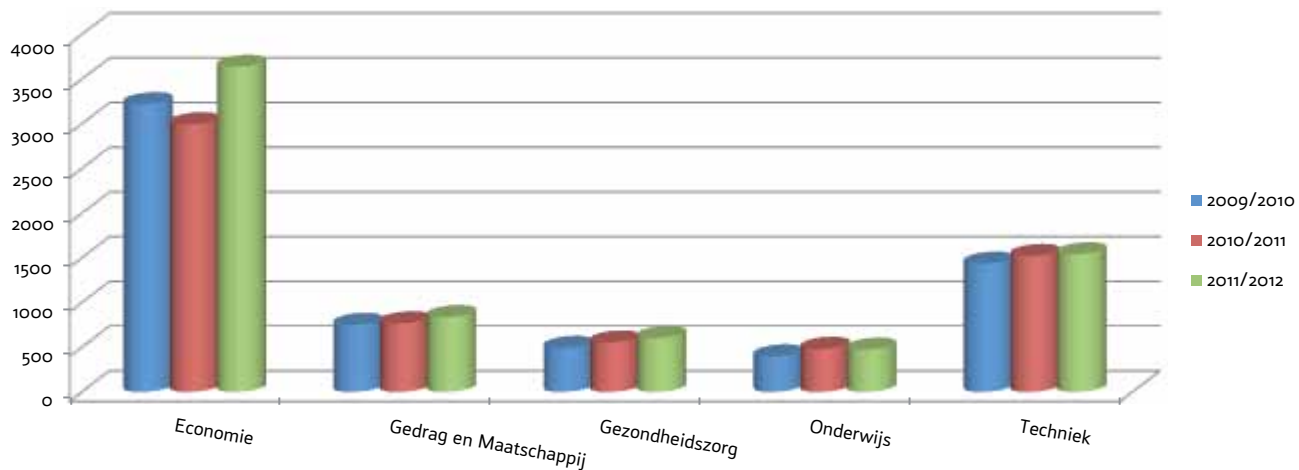
Marktaandeel 2011/2012		Inschrijvingen			Instroom			
		HHS	HBO	%HHS	HHS	HBO	%HHS	
voltijd								
HEO	Economie	8575	149249	5,75%	HEO	2825	43858	6,44%
HGZO	Gezondheidszorg	1485	33030	4,50%	HGZO	520	10517	4,94%
HPO	Onderwijs	1230	39093	3,15%	HPO	401	11784	3,40%
HSAO	Gedrag en Maatschappij	1917	41534	4,62%	HSAO	566	12432	4,55%
HTNO	Techniek	4857	60880	7,98%	HTNO	1424	18202	7,82%
HAO/KUO	Overig	0	25322	0,00%	HAO/KUO	0	7514	0,00%
Totaal		18064	349108	5,17%	Totaal	5736	104307	5,50%
deeltijd								
HEO	Economie	1671	16445	10,16%	HEO	339	3439	9,86%
HGZO	Gezondheidszorg	51	3061	1,67%	HGZO	13	1092	1,19%
HPO	Onderwijs	172	13842	1,24%	HPO	55	3529	1,56%
HSAO	Gedrag en Maatschappij	234	10079	2,32%	HSAO	58	2674	2,17%
HTNO	Techniek	255	5246	4,86%	HTNO	40	1271	3,15%
HAO/KUO	Overig	0	2443	0,00%	HAO/KUO	0	580	0,00%
Totaal		2383	51116	4,66%	Totaal	505	12585	4,01%
duaal								
HEO	Economie	1617	5768	28,03%	HEO	505	1619	31,19%
HGZO	Gezondheidszorg	170	2261	7,52%	HGZO	51	556	9,17%
HPO	Onderwijs	0	566	0,00%	HPO	0	137	0,00%
HSAO	Gedrag en Maatschappij	105	850	12,35%	HSAO	26	211	12,32%
HTNO	Techniek	88	1809	4,86%	HTNO	33	382	8,64%
HAO/KUO	Overig	0	36	0,00%	HAO/KUO	0	6	0,00%
Totaal		1980	11290	17,54%	Totaal	615	2911	21,13%
Voltijd, deeltijd en duaal								
HEO	Economie	11863	171462	6,92%	HEO	3669	48916	7,50%
HGZO	Gezondheidszorg	1706	38352	4,45%	HGZO	584	12165	4,80%
HPO	Onderwijs	1402	53501	2,62%	HPO	456	15450	2,95%
HSAO	Gedrag en Maatschappij	2256	52463	4,30%	HSAO	650	15317	4,24%
HTNO	Techniek	5200	67935	7,65%	HTNO	1497	19855	7,54%
HAO/KUO	Overig	0	27801	0,00%	HAO/KUO	0	8100	0,00%
Totaal		22427	411514	5,45%	Totaal	6856	119803	5,72%

3.2 Instroom

3.2.1 Instroom bij voltijd- deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk 2009-2010 t/m 2011-2012

Hoop-gebied	opleiding	Instroom		
		2009/2010	2010/2011	2011/2012
Economie	Ad Bedrijfseconomie			20
	Ad Facility Management	39	10	15
	Accountancy	167	158	170
	Bedrijfseconomie	231	220	325
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	272	223	267
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	171	149	171
	Bedrijfskundige Informatica	90	59	98
	Commerciële Economie	252	232	269
	Communicatie	240	202	254
	European Studies (tot 1 september HEBO, Hogere Europese Beroepen Opleiding)	377	384	388
	Facility Management	239	192	252
	HBO - Rechten	487	479	544
	Informatiedienstverlening en -management	30	33	29
	Integrale Veiligheidskunde	117	135	211
	International Business and Management Studies	338	355	426
	Small Business en Retail Management	169	163	198
	Totaal Economie	3219	2994	3637
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	49	67	54
	Personeel en Arbeid	161	147	165
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	226	196	224
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	207	247	248
	Sport en Bewegen (Sportmanagement)	107	110	146
	Totaal Gedrag en Maatschappij	750	767	837
Gezondheidszorg	Huidtherapie	69	72	77
	Management in de Zorg	35	33	33
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	129	152	174
	Voeding en Diëtetiek	259	296	320
	Totaal Gezondheidszorg	492	553	604
Onderwijs	Opleiding tot Leraar VO 1e graad Lichamelijke Opvoeding (HALO)	195	190	206
	Opleiding tot leraar Basisonderwijs (PABO)	202	291	267
	Totaal Onderwijs	397	481	473
Techniek	Ad Installatietechniek	18	9	12
	Bedrijfswiskunde	29	37	45
	Bewegingstechnologie	70	110	93
	Bouwkunde	176	183	147
	Chemische Technologie (Process & Food Technology, Engelstalig)	52	42	42
	Civiele Techniek	58	74	71
	Climate & Environment (Climate and Management)	14	16	43
	Commercieel Ingenieur	30		
	Communication and Multimedia Design	210	216	161
	Elektrotechniek	51	58	53
	Human Technology	26	35	24
	Industrieel Product Ontwerpen	99	112	174
	Informatica	144	124	128
	Information Security Management	29	29	36
	Mechatronica			36
	Technische Bedrijfskunde	68	99	96
	Technische Informatica	100	83	95
Technische Natuurkunde	83	92	106	
Werktuigbouwkunde	178	202	178	
Totaal Techniek	1435	1521	1540	
Totaal	6293	6316	7091	

Instroom bij voltijd- deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk

3.2.2 Instroom bij voltijdopleidingen 2009-2010 t/m 2011-2012

Hoop-gebied	opleiding	Instroom		
		2009/2010	2010/2011	2011/2012
Economie	Accountancy	162	158	170
	Bedrijfseconomie	184	190	295
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	208	174	218
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	98	47	47
	Bedrijfskundige Informatica	56	45	64
	Commerciële Economie	215	205	235
	Communicatie	214	183	234
	European Studies (tot 1 september HEBO, Hogere Europese Beroepen Opleiding)	377	384	388
	Facility Management	226	182	237
	HBO - Rechten	311	179	226
	Informatiedienstverlening en -management	13	16	24
	Integrale Veiligheidskunde	49	23	44
	International Business and Management Studies	338	355	426
	Small Business en Retail Management	169	163	198
	Totaal Economie	2620	2304	2806
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	49	67	54
	Personeel en Arbeid	91	84	118
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	192	163	188
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	150	180	200
	Sport en Bewegen (Sportmanagement)	107	110	146
	Totaal Gedrag en Maatschappij	589	604	706
Gezondheidszorg	Huidtherapie	69	72	77
	Management in de Zorg	17		
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	82	120	141
	Voeding en Diëtetiek	259	296	320
	Totaal Gezondheidszorg	427	488	538
Onderwijs	Opleiding tot Leraar VO 1e graad Lichamelijke Opvoeding (HALO)	195	190	206
	Opleiding tot leraar Basisonderwijs (PABO)	150	236	212
	Totaal Onderwijs	345	426	418
Techniek	Bedrijfskunde	29	37	45
	Bewegingstechnologie	70	110	93
	Bouwkunde	176	183	147
	Chemische Technologie (Process & Food Technology, Engelstalig)	52	42	42
	Civiele Techniek	58	74	71
	Climate & Environment (Climate and Management)	14	16	43
	Commercieel Ingenieur	30		
	Communication and Multimedia Design	172	191	148
	Elektrotechniek	51	58	53
	Human Technology	26	35	24
	Industrieel Product Ontwerpen	99	112	174
	Informatica	126	108	118
	Information Security Management	29	29	36
	Mechatronica			36
	Technische Bedrijfskunde	68	99	96
	Technische Informatica	76	71	76
	Technische Natuurkunde	83	92	106
	Werktuigbouwkunde	157	194	154
	Totaal Techniek	1316	1451	1462
Totaal		5297	5273	5930

3.2.3 Instroom bij deeltijdopleidingen 2009-2010 t/m 2011-2012

Hoop-gebied	opleiding	Instroom		
		2009/2010	2010/2011	2011/2012
Economie	Ad Bedrijfseconomie			20
	Ad Facility Management	39	10	15
	Accountancy	5		
	Bedrijfseconomie	47	30	30
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	63	49	49
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	19	20	22
	Bedrijfskundige Informatica	34	14	34
	Commerciële Economie	37	27	34
	Communicatie	26	19	20
	Facility Management	13	10	15
	HBO - Rechten	30	29	26
	Informatiedienstverlening en -management	17	17	5
	Integrale Veiligheidskunde	26	38	40
Totaal Economie	356	263	310	
Gedrag en Maatschappij	Personeel en Arbeid	70	63	47
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	34	33	36
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	24	28	22
	Totaal Gedrag en Maatschappij	128	124	105
Gezondheidszorg	Management in de Zorg	8	6	3
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	12	16	10
	Totaal Gezondheidszorg	20	22	13
Onderwijs	Opleiding tot leraar Basisonderwijs (PABO)	52	55	55
	Totaal Onderwijs	52	55	55
Techniek	Communication and Multimedia Design	37	25	13
	Informatica	18	16	10
	Technische Informatica	24	12	19
	Totaal Techniek	79	53	42
Totaal		635	517	525

3.2.4 Instroom bij duale opleidingen 2009-2010 t/m 2011-2012

Hoop-gebied	opleiding	Instroom		
		2009/2010	2010/2011	2011/2012
Economie	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	1		
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	54	82	102
	HBO - Rechten	146	271	292
	Integrale Veiligheidskunde	42	74	127
	Totaal Economie	243	427	521
Gedrag en Maatschappij	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	33	39	26
	Totaal Gedrag en Maatschappij	33	39	26
Gezondheidszorg	Management in de Zorg	10	27	30
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	35	16	23
	Totaal Gezondheidszorg	45	43	53
Onderwijs	Totaal Onderwijs			
Techniek	Ad Installatietechniek	18	9	12
	Communication and Multimedia Design	1		
	Werktuigbouwkunde	21	8	24
	Totaal Techniek	40	17	36
Totaal		361	526	636

3.2.5 Instroom naar geslacht per opleiding 2009-2010 t/m 2011-2012 in procenten

Hoop-gebied	opleiding	2009/2010		2010/2011		2011/2012	
		man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Economie	Ad Bedrijfseconomie					55.0	45.0
	Ad Facility Management	59.0	41.0	50.0	50.0	46.7	53.3
	Accountancy	74.9	25.1	60.8	39.2	72.9	27.1
	Bedrijfseconomie	75.8	24.2	72.7	27.3	78.2	21.8
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	59.6	40.4	64.6	35.4	58.4	41.6
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	59.1	40.9	62.4	37.6	49.7	50.3
	Bedrijfskundige Informatica	92.2	7.8	93.2	6.8	90.8	9.2
	Commerciële Economie	72.2	27.8	72.8	27.2	71.4	28.6
	Communicatie	31.7	68.3	30.2	69.8	26.4	73.6
	European Studies (tot 1 september HEBO, Hogere Europese Beroepen Opleiding)	22.8	77.2	23.4	76.6	29.1	70.9
	Facility Management	38.5	61.5	38.5	61.5	38.1	61.9
	HBO - Rechten	31.0	69.0	33.2	66.8	34.9	65.1
	Informatiedienstverlening en -management	56.7	43.3	45.5	54.5	51.7	48.3
	Integrale Veiligheidskunde	77.8	22.2	84.4	15.6	76.8	23.2
	International Business and Management Studies	54.1	45.9	59.4	40.6	63.4	36.6
Small Business en Retail Management	72.8	27.2	73.6	26.4	75.3	24.7	
Totaal Economie	51.9	48.1	52.3	47.7	54.4	45.6	
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	30.6	69.4	37.3	62.7	29.6	70.4
	Personeel en Arbeid	23.6	76.4	23.8	76.2	24.2	75.8
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	18.6	81.4	21.4	78.6	22.8	77.2
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	11.6	88.4	17.0	83.0	15.3	84.7
	Sport en Bewegen (Sportmanagement)	67.3	32.7	72.7	27.3	78.1	21.9
	Totaal Gedrag en Maatschappij	25.5	74.5	29.2	70.8	30.9	69.1
Gezondheidszorg	Huidtherapie	2.9	97.1	1.4	98.6		100.0
	Management in de Zorg	17.1	82.9	18.2	81.8	27.3	72.7
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	13.2	86.8	13.8	86.2	13.8	86.2
	Voeding en Diëtetiek	10.4	89.6	8.4	91.6	14.7	85.3
	Totaal Gezondheidszorg	10.6	89.4	9.6	90.4	13.2	86.8
Onderwijs	Opleiding tot Leraar VO te graad Lichamelijke Opvoeding (HALO)	66.7	33.3	73.2	26.8	72.8	27.2
	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs (PABO)	18.3	81.7	12.4	87.6	15.0	85.0
	Totaal Onderwijs	42.1	57.9	36.4	63.6	40.2	59.8
Techniek	Ad Installatietechniek	100.0		100.0		100.0	
	Bedrijfswiskunde	62.1	37.9	67.6	32.4	53.3	46.7
	Bewegingstechnologie	70.0	30.0	68.2	31.8	61.3	38.7
	Bouwkunde	80.1	19.9	84.2	15.8	76.9	23.1
	Chemische Technologie (Process & Food Technology, Engelstalig)	63.5	36.5	61.9	38.1	71.4	28.6
	Civiele Techniek	89.7	10.3	95.9	4.1	84.5	15.5
	Climate & Environment (Climate and Management)	71.4	28.6	68.8	31.3	88.4	11.6
	Commercieel Ingenieur	90.0	10.0				
	Communication and Multimedia Design	71.9	28.1	68.1	31.9	64.6	35.4
	Elektrotechniek	100.0		100.0		96.2	3.8
	Human Technology	84.6	15.4	74.3	25.7	79.2	20.8
	Industrieel Product Ontwerpen	63.6	36.4	75.0	25.0	76.4	23.6
	Informatica	93.1	6.9	89.5	10.5	91.4	8.6
	Information Security Management	86.2	13.8	93.1	6.9	91.7	8.3
	Mechatronica					100.0	
	Technische Bedrijfskunde	92.6	7.4	88.9	11.1	83.3	16.7
	Technische Informatica	98.0	2.0	98.8	1.2	96.8	3.2
	Technische Natuurkunde	95.2	4.8	89.1	10.9	90.6	9.4
	Werktuigbouwkunde	98.3	1.7	94.1	5.9	99.4	0.6
Totaal Techniek	84.3	15.7	83.2	16.8	82.6	17.4	
Totaal	52.3	47.7	52.0	48.0	53.3	46.7	

3.2.6 Instroom naar etniciteit per opleiding 2009-2010 t/m 2011-2012

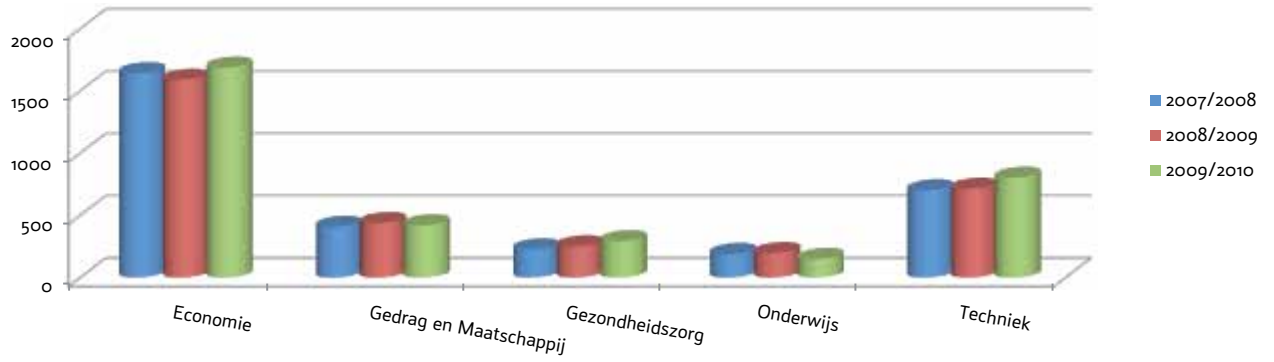
Hoop-gebied	opleiding	2009/2010			2010/2011			2011/2012		
		AU	WE	NW	AU	WE	NW	AU	WE	NW
Economie	Ad Bedrijfseconomie							35.0	5.0	60.0
	Ad Facility Management	82.1	7.7	10.3	70.0	10.0	20.0	66.7	13.3	20.0
	Accountancy	43.1	2.4	54.5	50.6	2.5	46.8	40.6	3.5	55.9
	Bedrijfseconomie	47.2	6.9	45.9	43.6	5.0	51.4	51.4	6.5	42.2
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	55.5	7.7	36.8	61.9	5.4	32.7	56.2	6.4	37.5
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	39.2	14.0	46.8	47.7	13.4	38.9	32.2	15.2	52.0
	Bedrijfskundige Informatica	44.4	3.3	52.2	42.4	3.4	54.2	39.8	8.2	52.0
	Commerciële Economie	58.3	7.9	33.7	57.3	7.8	34.9	56.1	5.9	37.9
	Communicatie	40.8	23.8	35.4	30.7	37.1	32.2	39.0	29.1	31.9
	European Studies (tot 1 september HEBO, Hogere Europese Beroepen Opleiding)	46.7	26.8	26.5	39.8	28.1	32.0	44.8	27.6	27.6
	Facility Management	76.6	8.4	15.1	81.8	5.7	12.5	77.4	7.1	15.5
	HBO - Rechten	20.5	22.8	56.7	21.5	20.3	58.2	19.5	25.0	55.3
	Informatiedienstverlening en -management	66.7	20.0	13.3	75.8	9.1	15.2	55.2	6.9	37.9
	Integrale Veiligheidskunde	73.5	8.5	17.9	72.6	11.1	16.3	68.7	13.7	17.5
	International Business and Management Studies	17.5	24.6	58.0	15.8	31.8	52.4	20.2	33.8	46.0
	Small Business en Retail Management	63.3	8.3	28.4	62.0	8.0	30.1	68.2	11.1	20.7
	Totaal Economie	45.0	15.3	39.7	43.6	16.8	39.6	44.1	17.3	38.5
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	53.1	18.4	28.6	50.7	9.0	40.3	61.1	14.8	24.1
	Personeel en Arbeid	44.7	5.0	50.3	53.7	6.8	39.5	44.2	6.1	49.7
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	34.1	5.3	60.2	31.6	4.1	64.3	35.3	8.0	56.7
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	70.5	6.3	23.2	70.4	7.3	22.3	68.5	7.7	23.8
	Sport en Bewegen (Sportmanagement)	89.7	6.5	3.7	81.8	4.5	13.6	89.0	3.4	7.5
Totaal Gedrag en Maatschappij	55.6	6.5	37.7	57.2	6.1	36.6	57.9	7.2	34.9	
Gezondheidszorg	Huidtherapie	59.4	4.3	36.2	66.7	6.9	26.4	59.7	2.6	37.7
	Management in de Zorg	45.7	5.7	48.6	54.5	3.0	42.4	51.5		48.5
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	62.8	3.9	33.3	56.6	8.6	34.9	59.8	9.2	31.0
	Voeding en Diëtetiek	73.7	5.8	20.5	69.9	7.8	22.3	68.1	8.1	23.8
	Totaal Gezondheidszorg	66.9	5.1	28.0	64.9	7.6	27.5	63.7	7.3	29.0
Onderwijs	Opleiding tot Leraar VO 1e graaf Lichamelijke Opvoeding (HALO)	90.3	3.6	6.2	86.3	4.7	8.9	88.8	3.4	7.8
	Opleiding tot leraar Basisonderwijs (PABO)	67.8	5.0	27.2	68.4	6.5	25.1	67.4	4.5	28.1
	Totaal Onderwijs	78.8	4.3	16.9	75.5	5.8	18.7	76.7	4.0	19.2
Techniek	Ad Installatietechniek	77.8		22.2	88.9	11.1		91.7		8.3
	Bedrijfswiskunde	75.9	3.4	20.7	73.0	5.4	21.6	68.9	8.9	22.2
	Bewegingstechnologie	82.9	7.1	10.0	90.0	4.5	5.5	89.2	3.2	7.5
	Bouwkunde	52.8	5.1	41.5	52.5	7.7	39.9	49.0	5.4	45.6
	Chemische Technologie (Process & Food Technology, Engelstalig)	17.3	28.8	53.8	35.7	26.2	38.1	33.3	26.2	40.5
	Civiele Techniek	74.1	3.4	22.4	73.0	5.4	21.6	67.6	7.0	25.4
	Climate & Environment (Climate and Management)	85.7	7.1	7.1	81.3	12.5	6.3	79.1	11.6	9.3
	Commercieel Ingenieur	63.3	6.7	30.0						
	Communication and Multimedia Design	60.5	15.2	24.3	63.0	10.6	26.4	66.5	9.3	24.2
	Elektrotechniek	68.6	7.8	23.5	75.9	1.7	22.4	77.4	7.5	15.1
	Human Technology	73.1	7.7	19.2	60.0	11.4	28.6	70.8	4.2	25.0
	Industrieel Product Ontwerpen	84.8	6.1	9.1	82.1	8.0	9.8	64.4	21.8	13.8
	Informatica	63.2	4.9	31.9	59.7	11.3	29.0	68.0	3.9	28.1
	Information Security Management	69.0	6.9	24.1	79.3	6.9	13.8	88.9		11.1
	Mechatronica							83.3	5.6	11.1
	Technische Bedrijfskunde	70.6	10.3	19.1	77.8	9.1	13.1	75.0	8.3	16.7
	Technische Informatica	63.0	5.0	32.0	60.2	4.8	34.9	67.4	9.5	23.2
	Technische Natuurkunde	80.7	3.6	15.7	73.9	9.8	16.3	73.6	8.5	17.9
	Werktuigbouwkunde	84.3	5.6	10.1	81.7	5.0	13.4	79.8	7.9	12.4
Totaal Techniek	67.9	7.9	24.2	69.8	8.2	22.0	69.8	9.2	21.0	
Totaal	55.3	11.1	33.6	55.9	11.8	32.4	55.2	12.6	32.2	

3.3 Propedeuserendement

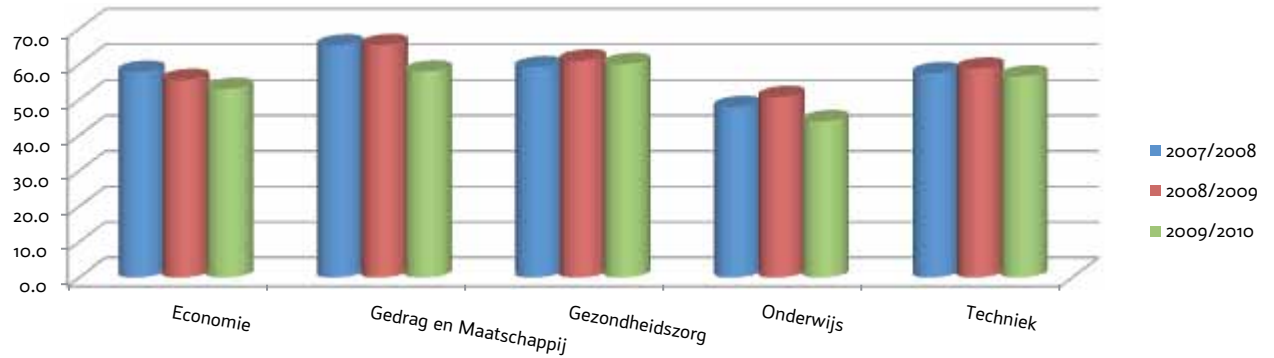
3.3.1 Propedeuserendement in 2 jaar bij voltijd-, deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk 2007-2008 t/m 2009-2010

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen geslaagden in 2 jaar			Percentage geslaagden in 2 jaar		
		2007/2008	2008/2009	2009/2010	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Economie	Ad Facility Management	3	5	13	50.0	41.7	52.0
	Accountancy	54	67	68	39.4	41.6	41.5
	Bedrijfseconomie	94	96	113	52.5	47.5	50.0
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	120	96	109	53.3	43.8	40.7
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	74	85	87	56.9	60.3	53.4
	Bedrijfskundige Informatica	76	80	63	67.9	81.6	70.0
	Commerciële Economie	173	127	127	53.4	47.2	50.8
	Communicatie	102	112	146	63.8	45.2	62.1
	European Studies (tot 1 september HEBO, Hogere Europese Beroepen Opleiding)	220	183	219	65.9	62.0	58.2
	Facility Management	176	150	169	72.7	66.7	70.7
	HBO - Rechten	241	228	231	62.3	56.4	47.4
	Informatiedienstverlening en -management	25	18	20	62.5	81.8	66.7
	Integrale Veiligheidskunde	74	78	74	53.6	74.3	63.2
	International Business and Management Studies	143	198	168	53.0	60.6	49.7
	Small Business en Retail Management	67	66	80	44.1	50.0	47.3
	Totaal Economie	1642	1589	1687	57.9	55.6	53.1
	Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	20	28	26	43.5	60.9
Personeel en Arbeid		90	97	95	73.2	67.4	59.4
Maatschappelijk Werk en Dienstverlening		117	115	120	77.0	67.6	55.8
Sociaal Pedagogische Hulpverlening		117	136	116	60.6	65.4	59.5
Sport en Bewegen (Sportmanagement)		63	61	63	57.8	61.0	59.4
Totaal Gedrag en Maatschappij		407	437	420	65.3	65.4	58.0
Gezondheidszorg	Huidtherapie		33	55		62.3	79.7
	Management in de Zorg	11	12	20	52.4	54.5	57.1
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	74	76	61	58.7	60.3	49.2
	Voeding en Diëtetiek	141	129	156	60.0	62.0	60.5
	Totaal Gezondheidszorg	226	250	292	59.2	61.1	60.1
Onderwijs	Opleiding tot Leraar VO 1e graad Lichamelijke Opvoeding (HALO)	69	68	51	46.9	48.9	37.2
	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs (PABO)	120	128	98	48.6	51.8	48.5
	Totaal Onderwijs	189	196	149	48.0	50.8	44.0
Techniek	Ad Installatietechniek	5	18	16	100.0	100.0	88.9
	Bedrijfswiskunde	7	14	15	36.8	53.8	53.6
	Bewegingstechnologie	37	29	49	68.5	67.4	70.0
	Bouwkunde	89	114	92	63.1	56.4	52.3
	Chemische Technologie (Process & Food Technology, Engelstalig)	31	26	33	83.8	65.0	66.0
	Civiele Techniek	47	49	29	82.5	81.7	50.9
	Climate & Environment (Climate and Management)			9			64.3
	Commercieel Ingenieur	7	13	13	21.2	52.0	43.3
	Communication and Multimedia Design	110	130	124	63.6	69.5	60.8
	Elektrotechniek	34	30	24	59.6	53.6	47.1
	Human Technology	15	9	18	60.0	56.3	69.2
	Industrieel Product Ontwerpen	37	42	47	37.4	43.8	48.0
	Informatica	69	47	54	51.5	43.5	38.6
	Information Security Management		15	25		88.2	86.2
	Technische Bedrijfskunde	46	23	42	54.8	52.3	61.8
	Technische Informatica	51	42	55	57.3	47.7	55.0
	Technische Natuurkunde	32	32	42	50.8	58.2	50.6
	Werktuigbouwkunde	84	80	115	56.4	60.6	65.3
Totaal Techniek	701	713	802	57.5	58.8	56.6	
Totaal		3165	3185	3350	58.0	57.5	54.5

Aantallen PR geslaagden

Percentage PR-geslaagden

3.3.2 Propedeuserendement in 2 jaar bij voltijdopleidingen 2007-2008 t/m 2009-2010

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen geslaagden in 2 jaar			Percentage geslaagden in 2 jaar		
		2007/2008	2008/2009	2009/2010	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Economie	Accountancy	50	61	68	41.3	40.9	42.2
	Bedrijfseconomie	76	85	97	53.9	50.0	53.6
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	72	51	68	45.9	33.8	32.7
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	41	57	55	53.2	60.0	58.5
	Bedrijfskundige Informatica	43	47	40	58.1	74.6	71.4
	Commerciële Economie	153	109	103	52.4	44.7	47.9
	Communicatie	89	97	129	62.7	43.1	61.4
	European Studies (tot 1 september HEBO, Hogere Europese Beroepen Opleiding)	220	183	219	65.9	62.0	58.2
	Facility Management	164	141	164	74.5	66.5	72.6
	HBO - Rechten	185	199	149	62.3	55.3	47.9
	Informatiedienstverlening en -management	9	7	8	56.3	77.8	61.5
	Integrale Veiligheidskunde	45	44	29	45.5	68.8	59.2
	International Business and Management Studies	143	198	168	53.0	60.6	49.7
	Small Business en Retail Management	67	66	80	44.1	50.0	47.3
	Totaal Economie	1357	1345	1377	56.7	53.9	52.8
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	20	28	26	43.5	60.9	54.2
	Personeel en Arbeid	49	58	45	73.1	65.2	49.5
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	92	90	102	78.0	67.7	53.7
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	99	119	94	65.1	72.6	63.1
	Sport en Bewegen (Sportmanagement)	63	61	63	57.8	61.0	59.4
	Totaal Gedrag en Maatschappij	323	356	330	65.7	66.9	56.5
Gezondheidszorg	Huidtherapie		33	55		62.3	79.7
	Management in de Zorg	5	10	12	55.6	58.8	70.6
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	43	48	38	51.2	62.3	47.5
	Voeding en Diëtetiek	141	129	156	60.0	62.0	60.5
	Totaal Gezondheidszorg	189	220	261	57.6	62.0	61.6
Onderwijs	Opleiding tot Leraar VO 1e graad Lichamelijke Opvoeding (HALO)	69	68	51	46.9	48.9	37.2
	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs (PABO)	86	104	71	47.0	51.5	47.3
	Totaal Onderwijs	155	172	122	47.0	50.4	42.5
Techniek	Bedrijfskundige	7	14	15	36.8	53.8	53.6
	Bewegingstechnologie	37	29	49	68.5	67.4	70.0
	Bouwkunde	89	114	92	63.1	56.4	52.3
	Chemische Technologie (Process & Food Technology, Engelstalig)	31	26	33	83.8	65.0	66.0
	Civiele Techniek	47	49	29	82.5	81.7	50.9
	Climate & Environment (Climate and Management)			9			64.3
	Commercieel Ingenieur	7	13	13	21.2	52.0	43.3
	Communication and Multimedia Design	87	109	104	61.7	66.5	61.2
	Elektrotechniek	34	30	24	59.6	53.6	47.1
	Human Technology	15	9	18	60.0	56.3	69.2
	Industrieel Product Ontwerpen	37	42	47	37.4	43.8	48.0
	Informatica	52	38	49	52.0	42.7	39.8
	Information Security Management		15	25		88.2	86.2
	Technische Bedrijfskunde	37	23	42	52.1	52.3	61.8
	Technische Informatica	34	27	47	54.0	44.3	61.8
	Technische Natuurkunde	32	32	42	50.8	58.2	50.6
	Werktuigbouwkunde	84	75	104	56.4	63.0	67.1
	Totaal Techniek	630	645	742	56.8	58.0	56.9
Totaal		2654	2738	2832	57.1	56.6	54.4

3.3.3 Propedeuserendement in 2 jaar bij deeltijdopleidingen 2007-2008 t/m 2009-2010

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen geslaagden in 2 jaar			Percentage geslaagden in 2 jaar		
		2007/2008	2008/2009	2009/2010	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Economie	Ad Facility Management	3	5	13	50.0	41.7	52.0
	Accountancy	4	6		25.0	50.0	
	Bedrijfseconomie	18	11	16	47.4	34.4	35.6
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	48	45	41	71.6	66.2	69.5
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	17	21	11	70.8	56.8	68.8
	Bedrijfskundige Informatica	29	33	23	93.5	94.3	67.6
	Commerciële Economie	20	18	24	62.5	72.0	68.6
	Communicatie	13	15	17	72.2	65.2	68.0
	Facility Management	12	9	5	54.5	69.2	38.5
	HBO - Rechten	25	15	17	80.6	65.2	56.7
	Informatiedienstverlening en -management	16	8	12	66.7	80.0	70.6
	Integrale Veiligheidskunde	26	30	19	76.5	81.1	73.1
Totaal Economie		231	216	198	67.3	66.1	60.4
Gedrag en Maatschappij	Personeel en Arbeid	41	39	50	73.2	70.9	72.5
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	25	25	18	73.5	67.6	72.0
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	7	6	9	38.9	31.6	47.4
	Totaal Gedrag en Maatschappij	73	70	77	67.6	63.1	68.1
Gezondheidszorg	Management in de Zorg	6	2	3	50.0	50.0	37.5
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	1	2	1	100.0	12.5	8.3
	Totaal Gezondheidszorg	7	4	4	53.8	20.0	20.0
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs (PABO)	34	24	27	53.1	53.3	51.9
	Totaal Onderwijs	34	24	27	53.1	53.3	51.9
Techniek	Ad Installatietechniek	5			100.0		
	Communication and Multimedia Design	20	21	20	69.0	91.3	58.8
	Informatica	16	9	5	57.1	47.4	29.4
	Technische Bedrijfskunde	9			69.2		
	Technische Informatica	15	13	8	71.4	65.0	33.3
	Totaal Techniek	65	43	33	67.7	69.4	44.0
Totaal		410	357	339	65.7	63.2	57.7

3.3.4 Propedeuserendement in 2 jaar bij duale opleidingen 2007-2008 t/m 2009-2010

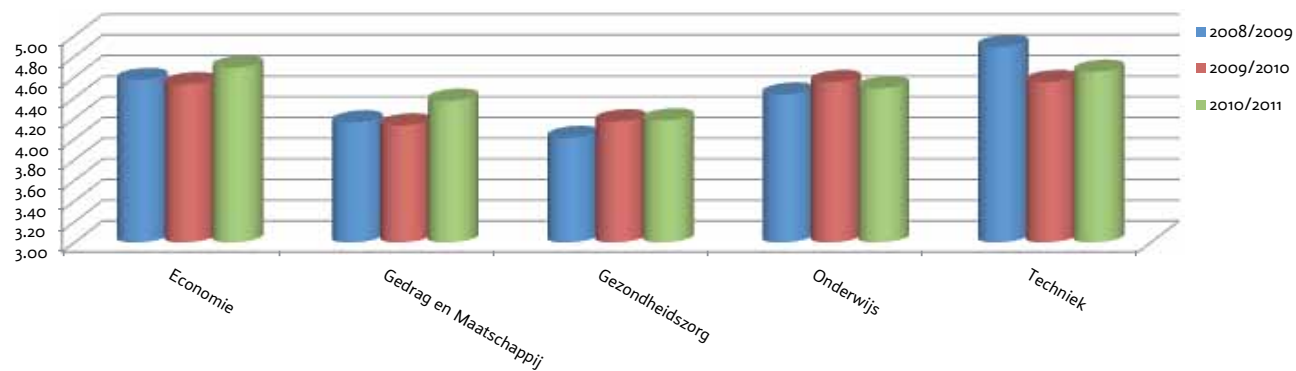
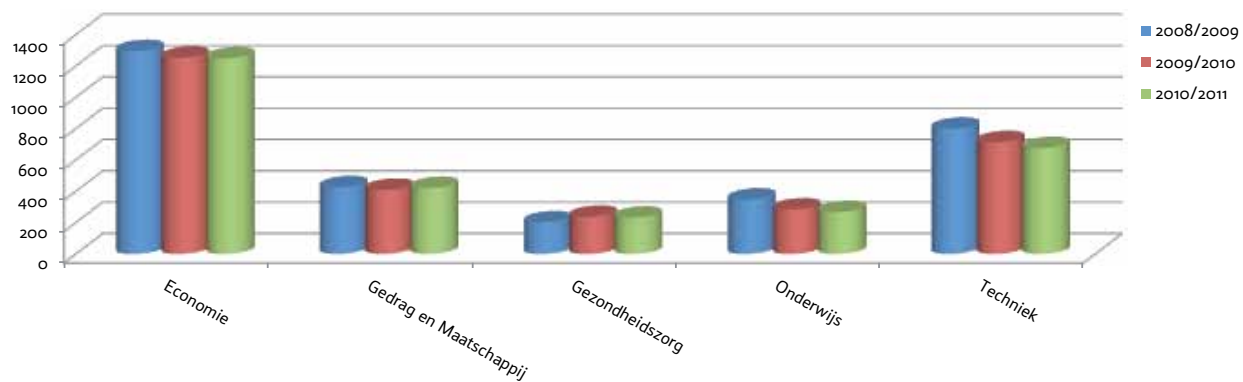
Hoop-gebied	opleiding	Aantallen geslaagden in 2 jaar			Percentage geslaagden in 2 jaar		
		2007/2008	2008/2009	2009/2010	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Economie	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)						
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	16	7	21	55.2	77.8	39.6
	Bedrijfskundige Informatica	4			57.1		
	HBO - Rechten	31	14	65	52.5	66.7	44.5
	Informatiedienstverlening en -management		3			100.0	
	Integrale Veiligheidskunde	3	4	26	60.0	100.0	61.9
Totaal Economie		54	28	112	53.5	75.7	46.3
Gedrag en Maatschappij	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	11	11	13	47.8	44.0	48.1
	Totaal Gedrag en Maatschappij	11	11	13	47.8	44.0	48.1
Gezondheidszorg	Management in de Zorg			5			50.0
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	30	26	22	73.2	78.8	68.8
	Totaal Gezondheidszorg	30	26	27	73.2	76.5	64.3
Techniek	Ad Installatietechniek		18	16		100.0	88.9
	Communication and Multimedia Design	3			100.0		
	Informatica	1			16.7		
	Technische Informatica	2	2		40.0	28.6	
	Werktuigbouwkunde		5	11		38.5	52.4
	Totaal Techniek	6	25	27	42.9	65.8	69.2
Totaal		101	90	179	56.4	67.2	51.1

3.4 Afgestudeerden

3.4.1 Aantal afgestudeerden en gemiddelde studieduur afgestudeerden voltijd-, deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk 2009-2010 t/m 2011-2012

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen afgestudeerden			gemiddelde studieduur			
		2008/2009	2009/2010	2010/2011	2008/2009	2009/2010	2010/2011	
Economie	Ad Facility Management	9	19	22	2.11	1.58	3.09	
	Accountancy	38	39	34	5.63	4.44	5.06	
	Bedrijfseconomie	90	66	99	4.77	5.14	4.99	
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	100	90	92	4.51	4.24	4.65	
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	69	68	76	5.03	4.50	4.71	
	Bedrijfskundige Informatica	77	93	81	4.42	4.73	5.20	
	Commerciële Economie	137	97	84	5.01	4.84	4.89	
	Communicatie	110	66	76	4.57	4.88	4.55	
	European Studies(tot 1 september HEBO, Hogere Europese Beroepen Opleiding)	192	216	200	4.19	4.46	4.74	
	Facility Management	152	174	156	4.38	4.44	4.56	
	Fiscale Economie	5	3		8.40	10.33		
	HBO - Rechten	87	88	103	4.86	4.73	4.63	
	Informatiedienstverlening en -management	12	12	15	4.08	4.50	4.73	
	Integrale Veiligheidskunde	78	81	72	4.49	4.30	4.42	
	International Business and Management Studies	99	91	107	4.20	4.20	4.42	
	Small Business en Retail Management	39	49	31	4.56	5.02	4.94	
	Totaal Economie	1294	1252	1248	4.57	4.53	4.69	
	Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	40	31	13	4.55	4.61	4.38
		Personeel en Arbeid	88	70	100	4.44	4.23	4.12
Maatschappelijk Werk en Dienstverlening		109	121	90	3.93	3.63	4.37	
Sociaal Pedagogische Hulpverlening		129	126	156	4.00	4.03	4.16	
Sport en Bewegen (Sportmanagement)		59	60	61	4.29	4.95	5.30	
Totaal Gedrag en Maatschappij		425	408	420	4.16	4.13	4.37	
Gezondheidszorg	Management in de Zorg	5	8	3	3.20	3.75	4.67	
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	90	94	98	3.86	4.02	3.89	
	Voeding en Diëtetiek	106	134	130	4.18	4.29	4.39	
	Totaal Gezondheidszorg	201	236	231	4.01	4.17	4.18	
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs (PABO)	184	130	121	3.97	3.95	4.17	
	Opleiding tot Leraar VO 1e graad Lichamelijke Opvoeding (HALO)	162	153	146	4.94	5.05	4.76	
	Totaal Onderwijs	346	283	267	4.43	4.55	4.49	
Techniek	Ad Installatietechniek	9	16	16	1.78	2.06	2.06	
	Bedrijfskundige	10	11	7	4.10	4.64	5.71	
	Bewegingstechnologie	57	38	36	4.33	4.82	4.17	
	Bouwkunde	64	69	91	4.33	4.25	4.38	
	Chemische Technologie (Process & Food Technology, Engelstalig)	21	27	26	3.43	3.48	3.62	
	Civiele Techniek	40	31	45	4.53	4.26	4.36	
	Commercieel Ingenieur	12	10	9	3.92	4.70	4.78	
	Communication and Multimedia Design	85	86	98	4.65	4.62	5.11	
	Elektrotechniek	68	49	33	4.94	5.10	4.76	
	Human Technology	18	25	17	4.94	4.88	4.88	
	Industrieel Product Ontwerpen	59	68	62	5.36	5.19	5.06	
	Informatica	56	66	45	4.20	4.64	5.16	
	Informatica en Informatiekunde	75			8.40			
	Technische Bedrijfskunde	58	47	40	4.53	4.64	4.75	
	Technische Informatica	56	33	48	4.57	4.36	5.19	
	Technische Natuurkunde	34	35	25	4.68	4.37	4.52	
	Werktuigbouwkunde	77	102	77	4.56	4.59	4.49	
	Totaal Techniek	799	713	675	4.89	4.55	4.65	
	Totaal		3065	2892	2841	4.55	4.45	4.57

Aantal afgestudeerden

3.4.2 Aantal afgestudeerden en gemiddelde studieduur afgestudeerden bij voltijdopleidingen 2008-2009 t/m 2010-2011

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen afgestudeerden			gemiddelde studieduur		
		2008/2009	2009/2010	2010/2011	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Economie	Accountancy	28	28	25	5.18	4.57	5.20
	Bedrijfsconomie	67	47	76	4.55	4.94	4.57
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	71	51	71	4.69	4.45	4.69
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	3		1	7.00		4.00
	Bedrijfskundige informatica	53	64	48	4.32	4.55	5.35
	Commerciële Economie	104	79	76	4.81	4.94	4.91
	Communicatie	95	53	66	4.73	5.09	4.50
	European Studies (tot 1 september HEBO, Hogere Europese Beroepen Opleiding)	192	216	200	4.19	4.46	4.74
	Facility Management	132	156	141	4.22	4.33	4.51
	HBO - Rechten		2	21		5.50	4.10
	Informatiedienstverlening en -management	5	4	9	4.80	4.25	4.78
	Integrale Veiligheidskunde	1			5.00		
	Internationale Business and Management Studies	99	91	107	4.20	4.20	4.42
	Small Business en Retail Management	39	49	31	4.56	5.02	4.94
Totaal Economie		889	840	872	4.46	4.56	4.68
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	40	31	13	4.55	4.61	4.38
	Personeel en Arbeid	52	39	56	4.31	4.33	4.32
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	75	79	54	3.92	3.52	4.48
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	99	83	119	3.93	4.02	4.05
	Sport en Bewegen (Sportmanagement)	59	60	61	4.29	4.95	5.30
	Totaal Gedrag en Maatschappij		325	292	303	4.13	4.18
Gezondheidszorg	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	45	46	48	4.33	4.48	4.40
	Voeding en Diëtetiek	106	134	130	4.18	4.29	4.39
	Totaal Gezondheidszorg		151	180	178	4.23	4.34
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs (PABO)	116	82	87	4.36	4.26	4.28
	Opleiding tot Leraar VO 1e graad Lichamelijke Opvoeding (HALO)	162	153	146	4.94	5.05	4.76
	Totaal Onderwijs		278	235	233	4.70	4.77
Techniek	Bedrijfskunde	10	11	7	4.10	4.64	5.71
	Bewegingstechnologie	57	38	36	4.33	4.82	4.17
	Bouwkunde	64	69	91	4.33	4.25	4.38
	Chemische Technologie (Process & Food Technology, Engelstalig)	21	27	26	3.43	3.48	3.62
	Civiele Techniek	40	31	45	4.53	4.26	4.36
	Commercieel Ingenieur	12	10	9	3.92	4.70	4.78
	Communication and Multimedia Design	77	71	84	4.74	4.85	5.26
	Elektrotechniek	62	48	33	4.89	5.08	4.76
	Human Technology	18	25	17	4.94	4.88	4.88
	Industrieel Product Ontwerpen	59	68	62	5.36	5.19	5.06
	Informatica	35	46	33	4.06	4.20	4.88
	Informatica en Informatiekunde	26			7.81		
	Technische Bedrijfskunde	38	45	40	4.74	4.62	4.75
	Technische Informatica	48	25	40	4.83	4.40	5.43
	Technische Natuurkunde	34	35	25	4.68	4.37	4.52
	Werktuigbouwkunde	74	101	76	4.50	4.56	4.50
	Totaal Techniek		675	650	624	4.72	4.60
Totaal		2318	2197	2210	4.50	4.53	4.62

3.4.3 Aantal afgestudeerden en gemiddelde studieduur afgestudeerden bij deeltijdopleidingen 2008-2009 t/m 2010-2011

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen afgestudeerden			gemiddelde studieduur		
		2008/2009	2009/2010	2010/2011	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Economie	Ad Facility Management	9	19	22	2.11	1.58	3.09
	Accountancy	10	11	9	6.90	4.09	4.67
	Bedrijfseconomie	23	19	23	5.39	5.63	6.39
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	29	39	21	4.07	3.97	4.52
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	13	22	11	4.15	3.86	4.45
	Bedrijfskundige Informatica	21	26	32	4.81	5.31	5.03
	Commerciële Economie	33	18	8	5.67	4.39	4.75
	Communicatie	15	13	10	3.60	4.00	4.90
	Facility Management	20	18	15	5.45	5.44	5.00
	Fiscale Economie	5	3		8.40	10.33	
	HBO - Rechten	14	19	24	5.00	4.63	4.96
	Informatiedienstverlening en -management	7	8	5	3.57	4.63	5.00
	Integrale Veiligheidskunde	30	20	28	4.63	4.10	4.46
Totaal Economie		229	235	208	4.85	4.37	4.77
Gedrag en Maatschappij	Personeel en Arbeid	36	31	44	4.64	4.10	3.86
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	34	42	36	3.94	3.83	4.19
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	16	25	24	4.25	4.20	4.75
	Totaal Gedrag en Maatschappij	86	98	104	4.29	4.01	4.18
Gezondheidszorg	Management in de Zorg	5	6	2	3.20	3.67	4.00
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	15	16	12	3.07	3.25	3.00
	Totaal Gezondheidszorg	20	22	14	3.10	3.36	3.14
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs (PABO)	68	48	34	3.31	3.44	3.91
	Totaal Onderwijs	68	48	34	3.31	3.44	3.91
Techniek	Communication and Multimedia Design	6	10	12	3.67	3.50	4.17
	Elektrotechniek	6	1		5.50	6.00	
	Informatica	19	19	11	4.47	5.74	6.00
	Informatica en Informatiekunde	47			8.79		
	Technische Bedrijfskunde	20	2		4.15	5.00	
	Technische Informatica	5	7	8	3.20	4.14	4.00
	Werktuigbouwkunde	3	1		6.00	7.00	
Totaal Techniek	106	40	31	6.32	4.90	4.77	
Totaal		509	443	391	4.79	4.19	4.48

3.4.4 Aantal afgestudeerden en gemiddelde studieduur afgestudeerden duale opleidingen 2008-2009 t/m 2010-2011

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen afgestudeerden			gemiddelde studieduur		
		2008/2009	2009/2010	2010/2011	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Economie	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	53	46	64	5.13	4.80	4.77
	Bedrijfskundige Informatica	3	3	1	3.33	3.67	3.00
	HBO - Rechten	73	67	58	4.84	4.73	4.69
	Informatiedienstverlening en -management			1			3.00
	Integrale Veiligheidskunde	47	61	44	4.38	4.36	4.39
	Totaal Economie	176	177	168	4.78	4.60	4.62
Gedrag en Maatschappij	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	14	18	13	4.21	3.83	4.08
	Totaal Gedrag en Maatschappij	14	18	13	4.21	3.83	4.08
Gezondheidszorg	Management in de Zorg		2	1		4.00	6.00
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	30	32	38	3.53	3.75	3.53
	Totaal Gezondheidszorg	30	34	39	3.53	3.76	3.59
Techniek	Ad Installatietechniek	9	16	16	1.78	2.06	2.06
	Communication and Multimedia Design	2	5	2	4.00	3.60	4.50
	Informatica	2	1	1	4.00	4.00	5.00
	Informatica en Informatiekunde	2			7.00		
	Technische Informatica	3	1		2.67	5.00	
	Werktuigbouwkunde			1			4.00
	Totaal Techniek	18	23	20	3.00	2.61	2.55
Totaal		238	252	240	4.45	4.25	4.25

3.4.5 Marktaandeel afgestudeerden

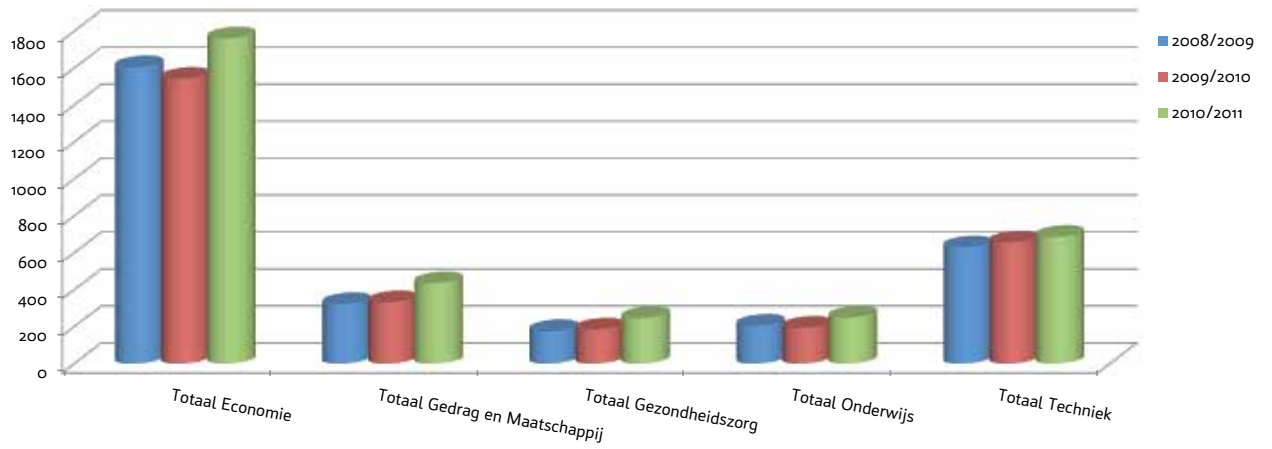
Marktaandelen 2010/2011		Afgestudeerden 2010/2011		
		HHS	HBO	%HHS
voltijd				
HEO	Economie	911	19589	4.65%
HGZO	Gezondheidszorg	178	5522	3.22%
HPO	Onderwijs	230	6366	3.61%
HSAO	Gedrag en Maatschappij	241	5860	4.11%
HTNO	Techniek	630	8668	7.27%
HAO/KUO	Overig	0	4670	0.00%
Totaal		2190	50675	4.32%
deeltijd				
HEO	Economie	241	2993	8.05%
HGZO	Gezondheidszorg	14	876	1.60%
HPO	Onderwijs	32	2734	1.17%
HSAO	Gedrag en Maatschappij	57	2034	2.80%
HTNO	Techniek	31	907	3.42%
HAO/KUO	Overig	0	475	0.00%
Totaal		375	10019	3.74%
duaal				
HEO	Economie	167	887	18.83%
HGZO	Gezondheidszorg	39	507	7.69%
HPO	Onderwijs	0	128	0.00%
HSAO	Gedrag en Maatschappij	13	139	9.35%
HTNO	Techniek	20	419	4.77%
HAO/KUO	Overig	0	20	0.00%
Totaal		239	2100	11.38%
Voltijd, deeltijd en duaal				
HEO	Economie	1319	23469	5.62%
HGZO	Gezondheidszorg	231	6905	3.35%
HPO	Onderwijs	262	9228	2.84%
HSAO	Gedrag en Maatschappij	311	8033	3.87%
HTNO	Techniek	681	9994	6.81%
HAO/KUO	Overig	0	5165	0.00%
Totaal		2804	62794	4.47%

3.5 Studiestakers

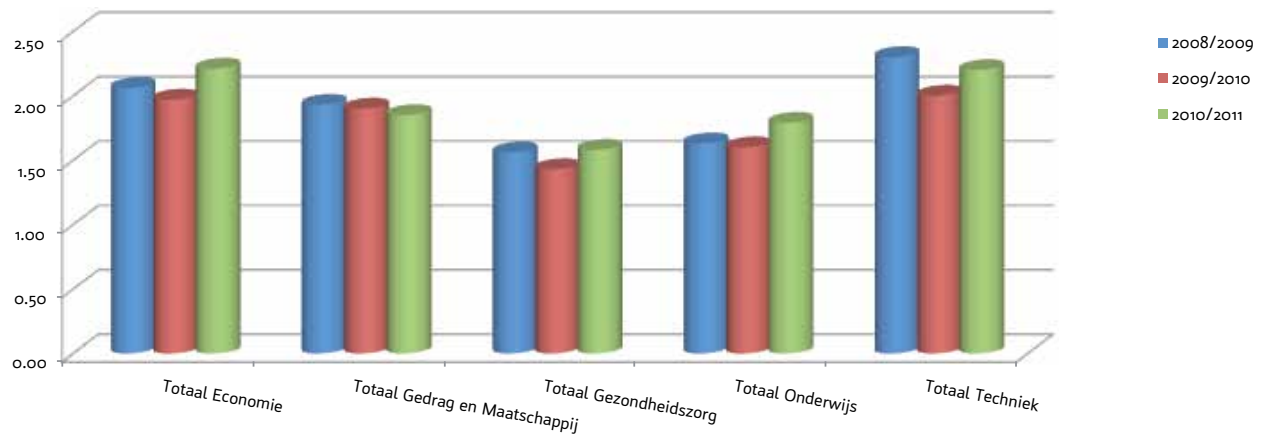
3.5.1 Aantal studiestakers en gemiddelde studieduur 2008-2009 t/m 2010-2011 voltijd-, deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen studiestakers			gemiddelde studieduur			
		2008/2009	2009/2010	2010/2011	2008/2009	2009/2010	2010/2011	
Economie	Ad Facility Management	7	11	8	1.00	1.91	1.50	
	Accountancy	67	103	81	1.82	1.67	2.22	
	Bedrijfseconomie	120	124	109	1.99	2.22	2.55	
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	123	126	139	1.97	2.14	2.75	
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	63	90	107	2.21	2.21	2.59	
	Bedrijfskundige Informatica	51	46	60	2.67	2.96	3.32	
	Commerciële Economie	290	108	138	2.27	2.06	2.44	
	Communicatie	237	105	98	2.31	1.83	2.22	
	European Studies (tot 1 september HEBO, Hogere Europese Beroepen Opleiding)	107	162	193	1.87	1.85	1.74	
	Facility Management	94	76	100	2.00	2.79	2.78	
	Fiscale Economie	3			4.67			
	HBO - Rechten	199	277	333	1.75	1.68	1.99	
	Informatiedienstverlening en -management	21	26	26	2.90	3.38	2.19	
	Integrale Veiligheidskunde	34	51	86	1.94	2.12	1.72	
	International Business and Management Studies	117	155	161	1.55	1.61	1.56	
	Small Business en Retail Management	71	81	121	2.08	1.65	2.25	
	Totaal Economie		1604	1541	1760	2.06	1.97	2.21
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	25	32	46	2.48	1.69	1.87	
	Personeel en Arbeid	69	73	94	1.62	2.45	2.12	
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	80	86	135	1.91	1.56	1.73	
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	107	101	110	2.10	1.98	1.83	
	Sport en Bewegen (Sportmanagement)	41	40	50	1.68	1.63	1.68	
	Totaal Gedrag en Maatschappij		322	332	435	1.93	1.90	1.85
Gezondheidszorg	Huidtherapie	12	10	17	1.17	1.40	1.24	
	Management in de Zorg	15	13	25	1.80	1.54	2.12	
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	51	66	85	1.92	1.64	1.67	
	Voeding en Diëtetiek	98	95	120	1.38	1.27	1.46	
	Totaal Gezondheidszorg		176	184	247	1.56	1.43	1.58
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs (PABO)	136	118	164	1.54	1.38	1.66	
	Opleiding tot Leraar VO 1e graad Lichamelijke Opvoeding (HALO)	69	76	85	1.80	1.95	2.02	
	Totaal Onderwijs		205	194	249	1.63	1.60	1.79
Techniek	Ad Installatietechniek	1	2	2	1.00	1.50	2.00	
	Bedrijfswiskunde	15	17	21	1.73	1.94	1.90	
	Bewegingstechnologie	23	23	30	1.74	1.57	1.73	
	Bouwkunde	86	77	74	1.56	1.97	2.08	
	Chemische Technologie (Process & Food Technology, Engelsstalig)	14	19	20	2.29	2.37	2.40	
	Civiele Techniek	15	20	24	2.80	1.60	2.33	
	Climate & Environment (Climate and Management)		6	9		1.33	1.89	
	Commercieel Ingenieur	13	20	4	2.15	1.90	2.75	
	Communication and Multimedia Design	104	124	138	2.00	2.34	2.55	
	Elektrotechniek	29	28	23	2.66	1.71	2.57	
	Human Technology	8	13	22	2.88	2.15	1.18	
	Industrieel Product Ontwerpen	54	49	57	1.52	1.53	1.77	
	Informatica	66	69	70	2.06	2.12	2.41	
	Informatica en Informatiekunde	28			9.43			
	Information Security Management	6	7	3	1.33	1.29	1.67	
	Technische Bedrijfskunde	32	25	34	2.78	2.12	2.29	
	Technische Informatica	62	62	44	2.34	2.77	2.61	
	Technische Natuurkunde	27	43	49	1.48	1.14	2.02	
	Werktuigbouwkunde	46	52	62	1.61	1.81	2.03	
	Totaal Techniek		629	656	686	2.30	2.00	2.20
Totaal		2936	2907	3377	2.04	1.91	2.08	

Aantallen studiestakers

Gemiddelde studieduur studiestakers

3.5.2 Aantal studiestakers en gemiddelde studieduur 2008-2009 t/m 2010-2011 voltijdopleidingen

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen studiestakers			gemiddelde studieduur		
		2008/2009	2009/2010	2010/2011	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Economie	Accountancy	54	98	76	1.56	1.49	1.96
	Bedrijfseconomie	83	77	73	1.48	1.75	1.73
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	80	93	103	1.46	2.05	2.32
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	31	36	35	1.61	1.86	1.89
	Bedrijfskundige Informatica	33	20	30	2.09	2.75	2.40
	Commerciële Economie	269	91	103	2.26	1.93	2.21
	Communicatie	222	84	78	2.27	1.54	1.88
	European Studies (tot 1 september HEBO, Hogere Europese Beroepen Opleiding)	107	162	193	1.87	1.85	1.74
	Facility Management	80	60	82	1.75	2.13	2.35
	HBO - Rechten	144	183	96	1.32	1.54	1.39
	Informatiedienstverlening en -management	10	12	13	3.00	3.25	1.77
	Integrale Veiligheidskunde	21	18	15	1.38	1.83	1.73
	International Business and Management Studies	117	155	161	1.55	1.61	1.56
	Small Business en Retail Management	71	81	121	2.08	1.65	2.25
	Totaal Economie	1322	1170	1179	1.87	1.76	1.92
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	25	32	46	2.48	1.69	1.87
	Personeel en Arbeid	45	43	58	1.58	2.37	2.09
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	53	77	109	1.85	1.47	1.58
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	64	65	76	2.00	1.65	1.61
	Sport en Bewegen (Sportmanagement)	41	40	50	1.68	1.63	1.68
	Totaal Gedrag en Maatschappij	228	257	339	1.88	1.72	1.73
Gezondheidszorg	Huidtherapie	12	10	17	1.17	1.40	1.24
	Management in de Zorg	6	4	2	1.67	1.25	5.50
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	39	55	68	2.08	1.71	1.62
	Voeding en Diëtetiek	98	95	120	1.38	1.27	1.46
	Totaal Gezondheidszorg	155	164	207	1.55	1.43	1.53
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs (PABO)	93	82	121	1.34	1.37	1.56
	Opleiding tot Leraar VO 1e graad Lichamelijke Opvoeding (HALO)	69	76	85	1.80	1.95	2.02
	Totaal Onderwijs	162	158	206	1.54	1.65	1.75
Techniek	Bedrijfskundige	15	17	21	1.73	1.94	1.90
	Bewegingstechnologie	23	23	30	1.74	1.57	1.73
	Bouwkunde	86	77	74	1.56	1.97	2.08
	Chemische Technologie (Process & Food Technology, Engelstalig)	14	19	20	2.29	2.37	2.40
	Civiele Techniek	15	20	24	2.80	1.60	2.33
	Climate & Environment (Climate and Management)		6	9		1.33	1.89
	Commercieel Ingenieur	13	20	4	2.15	1.90	2.75
	Communication and Multimedia Design	86	99	101	1.84	2.34	2.43
	Elektrotechniek	28	27	23	2.18	1.63	2.57
	Human Technology	8	13	22	2.88	2.15	1.18
	Industrieel Product Ontwerpen	54	49	57	1.52	1.53	1.77
	Informatica	45	43	52	1.84	1.56	2.21
	Informatica en Informatiekunde	7			8.57		
	Information Security Management	6	7	3	1.33	1.29	1.67
	Technische Bedrijfskunde	29	22	34	2.62	1.82	2.29
	Technische Informatica	41	39	27	2.59	3.15	2.52
	Technische Natuurkunde	27	43	49	1.48	1.14	2.02
	Werktuigbouwkunde	42	45	53	1.67	1.64	2.06
	Totaal Techniek	539	569	603	1.98	1.91	2.13
	Totaal		2406	2318	2534	1.85	1.76

3.5.3 Aantal studiestakers en gemiddelde studieduur 2008-2009 t/m 2010-2011 deeltijdopleidingen

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen studiestakers			gemiddelde studieduur		
		2008/2009	2009/2010	2010/2011	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Economie	Ad Facility Management	7	11	8	1.00	1.91	1.50
	Accountancy	13	5	5	2.92	5.20	6.20
	Bedrijfsconomie	37	47	36	3.14	2.98	4.22
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	43	32	36	2.91	2.16	3.97
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	21	19	18	2.38	3.16	3.17
	Bedrijfskundige Informatica	17	25	30	3.82	3.12	4.23
	Commerciële Economie	21	17	35	2.38	2.76	3.11
	Communicatie	15	21	20	2.87	3.00	3.55
	Facility Management	14	16	18	3.43	5.25	4.72
	Fiscale Economie	3			4.67		
	HBO - Rechten	15	22	17	2.53	2.86	2.41
	Informatiedienstverlening en -management	10	14	13	2.90	3.50	2.62
	Integrale Veiligheidskunde	6	16	16	1.83	2.13	1.38
Totaal Economie		222	245	252	2.86	3.00	3.51
Gedrag en Maatschappij	Personeel en Arbeid	24	30	36	1.71	2.57	2.17
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	27	9	26	2.04	2.33	2.38
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	28	25	22	2.71	3.12	2.68
	Totaal Gedrag en Maatschappij	79	64	84	2.18	2.75	2.37
Gezondheidszorg	Management in de Zorg	6	6	6	1.83	1.67	1.83
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	3	1	11	0.67	1.00	1.91
	Totaal Gezondheidszorg	9	7	17	1.44	1.57	1.88
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs (PABO)	43	36	43	1.98	1.42	1.95
	Totaal Onderwijs	43	36	43	1.98	1.42	1.95
Techniek	Communication and Multimedia Design	17	23	37	2.65	2.26	2.89
	Elektrotechniek	1	1		16.00	4.00	
	Informatica	20	26	18	2.50	3.04	3.00
	Informatica en Informatiekunde	20			9.75		
	Technische Bedrijfskunde	3	3		4.33	4.33	
	Technische Informatica	15	23	17	1.93	2.13	2.76
	Werktuigbouwkunde		1			12.00	
	Totaal Techniek	76	77	72	4.58	2.71	2.89
Totaal		429	429	468	2.9	2.8	3.0

3.5.4 Aantal studiestakers en gemiddelde studieduur 2008-2009 t/m 2010-2011 duale opleidingen

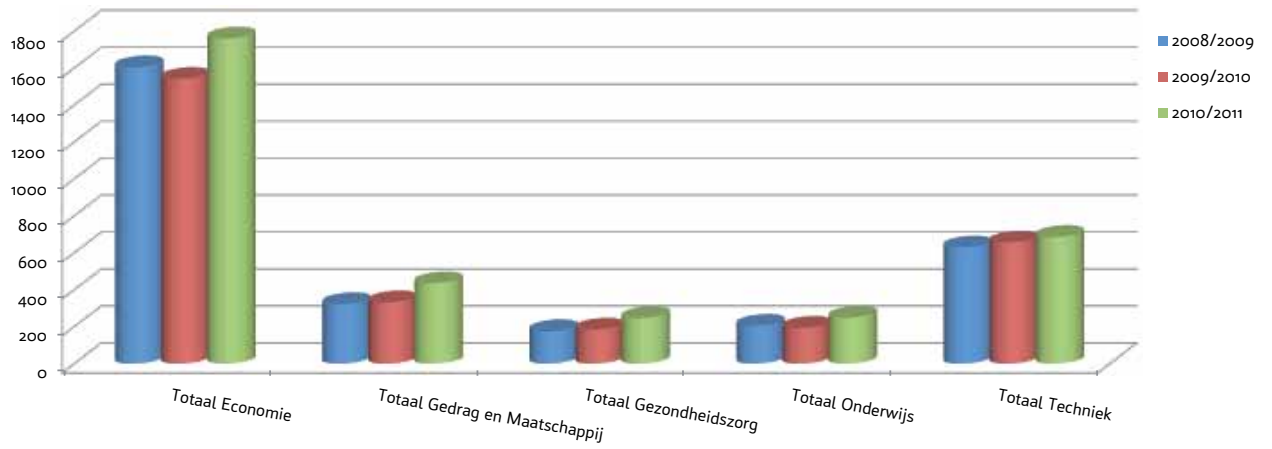
Hoop-gebied	opleiding	Aantallen studiestakers			gemiddelde studieduur		
		2008/2009	2009/2010	2010/2011	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Economie	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)		1			10.00	
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	11	35	54	3.55	2.06	2.85
	Bedrijfskundige Informatica	1	1		2.00	3.00	
	HBO - Rechten	40	72	220	3.03	1.67	2.22
	Informatiedienstverlening en -management	1			2.00		
	Integrale Veiligheidskunde	7	17	55	3.71	2.41	1.82
	Totaal Economie	60	126	329	3.17	1.95	2.26
Gedrag en Maatschappij	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	15	11	12	1.40	1.36	1.67
	Totaal Gedrag en Maatschappij	15	11	12	1.40	1.36	1.67
Gezondheidszorg	Management in de Zorg	3	3	17	2.00	1.67	1.82
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	9	10	6	1.67	1.30	1.83
	Totaal Gezondheidszorg	12	13	23	1.75	1.38	1.83
Techniek	Ad Installatietechniek	1	2	2	1.00	1.50	2.00
	Communication and Multimedia Design	1	2		5.00	3.00	
	Informatica	1			3.00		
	Informatica en Informatiekunde	1			9.00		
	Technische Informatica	6			1.67		
	Werktuigbouwkunde	4	6	9	1.00	1.33	1.89
	Totaal Techniek	14	10	11	2.29	1.70	1.91
Totaal		101	160	375	2.6	1.9	2.2

3.6 Bindende studieadviezen

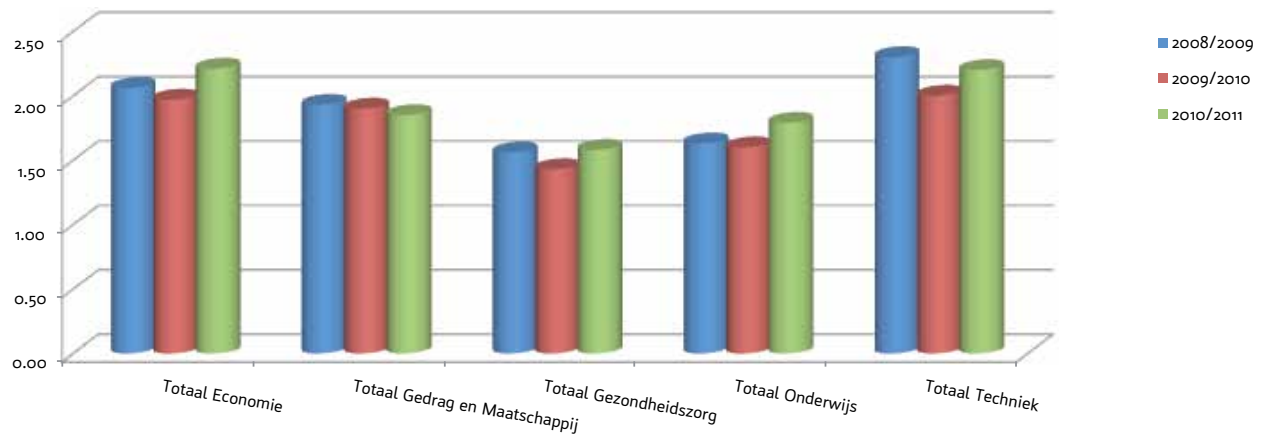
3.6.1 Bindend studieadvies van instroom 2008-2009 t/m 2010-2011, na 1 jaar, bij voltijd-, deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen NBSA na 1 jaar			Percentage NBSA na 1 jaar		
		2008/2009	2009/2010	2010/2011	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Economie	Ad Facility Management	6	7	4	50.0	28.0	40.0
	Accountancy	71	84	70	44.1	51.2	45.5
	Bedrijfseconomie	87	93	106	43.1	41.2	48.8
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	96	123	110	43.8	45.9	49.5
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	32	59	45	22.7	36.2	31.9
	Bedrijfskundige Informatica	13	15	16	13.3	16.7	27.1
	Commerciële Economie	102	96	96	37.9	38.4	42.1
	Communicatie	70	68	58	28.2	28.9	29.0
	European Studies (tot 1 september HEBO, Hogere Europese Beroepen Opleiding)	83	127	136	28.1	33.8	35.4
	Facility Management	58	45	50	25.8	18.8	26.0
	HBO - Rechten	106	175	192	26.2	35.9	40.1
	Informatiedienstverlening en -management	2	6	5	9.1	20.0	15.2
	Integrale Veiligheidskunde	19	34	54	18.1	29.1	40.0
	International Business and Management Studies	104	138	169	31.8	40.8	47.6
	Small Business en Retail Management	51	65	79	38.6	38.5	48.5
	Totaal Economie	900	1135	1190	31.5	35.7	40.0
	Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	11	20	25	23.9	41.7
Personeel en Arbeid		32	39	47	22.2	24.4	32.6
Maatschappelijk Werk en Dienstverlening		32	60	77	18.8	27.9	41.0
Sociaal Pedagogische Hulpverlening		36	47	56	17.3	24.1	23.3
Sport en Bewegen (Sportmanagement)		26	29	38	26.0	27.4	39.2
Totaal Gedrag en Maatschappij		137	195	243	20.5	26.9	33.1
Gezondheidszorg	Huidtherapie	14	11	14	26.4	15.9	19.4
	Management in de Zorg	9	11	11	40.9	31.4	33.3
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	23	44	54	18.3	35.5	36.5
	Voeding en Diëtetiek	73	86	87	35.1	33.3	31.8
	Totaal Gezondheidszorg	119	152	166	29.1	31.3	31.5
Onderwijs	Opleiding tot Leraar VO 1e graad Lichamelijke Opvoeding (HALO)	38	43	47	27.3	31.4	35.6
	Opleiding tot leraar Basisonderwijs (PABO)	100	87	113	40.5	43.1	39.5
	Totaal Onderwijs	138	130	160	35.8	38.3	38.3
Techniek	Ad Installatietechniek		1			5.6	
	Bedrijfskundige	10	10	17	38.5	35.7	45.9
	Bewegingstechnologie	12	16	26	27.9	22.9	23.6
	Bouwkunde	68	68	65	33.7	38.6	35.5
	Chemische Technologie (Process & Food Technology, Engelstalig)	8	15	9	20.0	30.0	23.1
	Civiele Techniek	9	22	16	15.0	38.6	21.6
	Climate & Environment (Climate and Management)		4	5		28.6	31.3
	Commercieel Ingenieur	11	13		44.0	43.3	
	Communication and Multimedia Design	47	57	50	25.1	27.9	23.1
	Elektrotechniek	21	22	18	37.5	43.1	31.0
	Human Technology	5	7	18	31.3	26.9	51.4
	Industrieel Product Ontwerpen	42	39	41	43.8	39.8	36.6
	Informatica	43	64	47	39.8	45.7	38.8
	Information Security Management	2	4	3	11.8	13.8	10.3
	Technische Bedrijfskunde	19	21	36	43.2	30.9	36.7
	Technische Informatica	39	30	27	44.3	30.0	32.5
	Technische Natuurkunde	21	38	36	38.2	45.8	41.9
	Werktuigbouwkunde	39	37	41	29.5	21.0	20.9
	Totaal Techniek	396	468	455	32.6	33.0	30.3
Totaal		1690	2080	2214	30.5	33.9	36.0

Aantallen NBSA

Percentage NBSA

3.6.2 Bindend studieadvies van instroom 2008-2009 t/m 2010-2011, na 1 jaar, voltijdopleidingen

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen NBSA na 1 jaar			Percentage NBSA na 1 jaar		
		2008/2009	2009/2010	2010/2011	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Economie	Accountancy	67	83	70	45.0	51.6	45.5
	Bedrijfsconomie	70	74	93	41.2	40.9	49.2
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	85	107	103	56.3	51.4	59.5
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	25	30	15	26.3	31.9	31.9
	Bedrijfskundige Informatica	12	7	13	19.0	12.5	28.9
	Commerciële Economie	95	89	86	38.9	41.4	42.4
	Communicatie	66	62	54	29.3	29.5	29.7
	European Studies (tot 1 september HEBO, Hogere Europese Beroepen Opleiding, Engelstalig)	83	127	136	28.1	33.8	35.4
	Facility Management	56	40	45	26.4	17.7	24.7
	HBO - Rechten	100	116	98	27.8	37.3	54.7
	Informatiedienstverlening en -management	2	4	1	22.2	30.8	6.3
	Integrale Veiligheidskunde	17	17	8	26.6	34.7	34.8
	International Business and Management Studies	104	138	169	31.8	40.8	47.6
	Small Business en Retail Management	51	65	79	38.6	38.5	48.5
	Totaal Economie	833	959	970	33.4	36.8	42.3
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	11	20	25	23.9	41.7	38.5
	Personeel en Arbeid	26	32	37	29.2	35.2	44.6
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	32	60	74	24.1	31.6	45.4
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	29	40	49	17.7	26.8	27.2
	Sport en Bewegen (Sportmanagement)	26	29	38	26.0	27.4	39.2
	Totaal Gedrag en Maatschappij	124	181	223	23.3	31.0	37.9
Gezondheidszorg	Huidtherapie	14	11	14	26.4	15.9	19.4
	Management in de Zorg	6	3		35.3	17.6	
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	18	39	47	23.4	48.8	40.5
	Voeding en Diëtetiek	73	86	87	35.1	33.3	31.8
	Totaal Gezondheidszorg	111	139	148	31.3	32.8	32.0
Onderwijs	Opleiding tot Leraar VO 1e graad Lichamelijke Opvoeding (HALO)	38	43	47	27.3	31.4	35.6
	Opleiding tot leraar Basisonderwijs (PABO)	83	65	93	41.1	43.3	39.7
	Totaal Onderwijs	121	108	140	35.5	37.6	38.3
Techniek	Bedrijfskunde	10	10	17	38.5	35.7	45.9
	Bewegingstechnologie	12	16	26	27.9	22.9	23.6
	Bouwkunde	68	68	65	33.7	38.6	35.5
	Chemische Technologie (Process & Food Technology, Engelstalig)	8	15	9	20.0	30.0	23.1
	Civiele Techniek	9	22	16	15.0	38.6	21.6
	Climate & Environment (Climate and Management)	4		5		28.6	31.3
	Commercieel Ingenieur	11	13		44.0	43.3	
	Communication and Multimedia Design	47	49	43	28.7	28.8	22.5
	Elektrotechniek	21	22	18	37.5	43.1	31.0
	Human Technology	5	7	18	31.3	26.9	51.4
	Industrieel Product Ontwerpen	42	39	41	43.8	39.8	36.6
	Informatica	38	57	43	42.7	46.3	41.0
	Information Security Management	2	4	3	11.8	13.8	10.3
	Technische Bedrijfskunde	19	21	36	43.2	30.9	36.7
	Technische Informatica	30	20	23	49.2	26.3	32.4
	Technische Natuurkunde	21	38	36	38.2	45.8	41.9
	Werktuigbouwkunde	37	35	39	31.1	22.6	20.6
	Totaal Techniek	380	440	438	34.1	33.7	30.6
	Totaal		1569	1827	1919	32.4	35.1

3.6.3 Bindend studieadvies van instroom 2008-2009 t/m 2010-2011, na 1 jaar, deeltijdopleidingen

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen NBSA na 1 jaar			Percentage NBSA na 1 jaar		
		2008/2009	2009/2010	2010/2011	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Economie	Ad Facility Management	6	7	4	50.0	28.0	40.0
	Accountancy	4	1		33.3	33.3	
	Bedrijfseconomie	17	19	13	53.1	42.2	46.4
	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)	11	15	7	16.2	25.4	14.3
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	5	2	7	13.5	12.5	43.8
	Bedrijfskundige Informatica	1	8	3	2.9	23.5	21.4
	Commerciële Economie	7	7	10	28.0	20.0	40.0
	Communicatie	4	6	4	17.4	24.0	22.2
	Facility Management	2	5	5	15.4	38.5	50.0
	HBO - Rechten	5	7	8	21.7	23.3	27.6
	Informatiedienstverlening en -management		2	4		11.8	23.5
	Integrale Veiligheidskunde	2	4	9	5.4	15.4	23.7
Totaal Economie		64	83	74	19.6	25.3	29.1
Gedrag en Maatschappij	Personeel en Arbeid	6	7	10	10.9	10.1	16.4
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening			3			12.0
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	5	2	5	26.3	10.5	20.8
	Totaal Gedrag en Maatschappij	11	9	18	9.9	8.0	16.4
Gezondheidszorg	Management in de Zorg	2	4	3	50.0	50.0	50.0
	Opleiding tot Verpleegkundige	1		5	6.3		31.3
	Totaal Gezondheidszorg	3	4	8	15.0	20.0	36.4
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs (PABO)	17	22	20	37.8	42.3	38.5
	Totaal Onderwijs	17	22	20	37.8	42.3	38.5
Techniek	Communication and Multimedia Design		8	7		23.5	28.0
	Informatica	5	7	4	26.3	41.2	25.0
	Technische Informatica	5	10	4	25.0	41.7	33.3
	Totaal Techniek	10	25	15	16.1	33.3	28.3
Totaal		105	143	135	18.6	24.3	27.5

3.6.4 Bindend studieadvies van instroom 2008-2009 t/m 2010-2011, na 1 jaar, duale opleidingen

Hoop-gebied	opleiding	Aantallen NBSA na 1 jaar			Percentage NBSA na 1 jaar		
		2008/2009	2009/2010	2010/2011	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Economie	Opleiding voor Management, Economie en Recht (MER)		1			100.0	
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	2	27	23	22.2	50.9	29.5
	HBO - Rechten	1	52	86	4.8	35.6	31.7
	Informatiedienstverlening en -management						
	Integrale Veiligheidskunde		13	37		31.0	50.0
Totaal Economie	3	93	146	8.1	38.4	34.5	
Gedrag en Maatschappij	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	2	5	2	8.0	18.5	5.6
	Totaal Gedrag en Maatschappij	2	5	2	8.0	18.5	5.6
Gezondheidszorg	Management in de Zorg	1	4	8	100.0	40.0	29.6
	Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)	4	5	2	12.1	15.6	12.5
	Totaal Gezondheidszorg	5	9	10	14.7	21.4	23.3
Techniek	Ad Installatietechniek		1			5.6	
	Technische Informatica	4			57.1		
	Werktuigbouwkunde	2	2	2	15.4	9.5	28.6
	Totaal Techniek	6	3	2	15.8	7.7	12.5
Totaal	16	110	160	11.9	31.4	30.9	

3.7 Bezoekersaantallen Open Dag

Omschrijving	Bezoekersaantallen Open Dag
Peildatum	31 december 2011
Bron	Dienst Communicatie & Marketing

Open Dagen	feb '11	april '11	juni '11	aug '11	nov '11	Totaal
aantal bezoekers alle vestigingen	6768	4815	3957	1016	4944	21500
						0
bezoekersaantallen per vestiging						0
HHS hoofdlocatie	5833	4160	3645	962	4038	18638
Delft/Rijswijk	635	460	247	48	476	1866
Laan van Poot	200	65	30	-	350	645
Zoetermeer	100	130	35	6	80	351

4 Onze medewerkers

4.1 Algemene ontwikkelingen in fte's en aantallen

Omschrijving	Medewerkers met een <i>arbeidsovereenkomst</i> -fte's en aantallen
Peildatum	31 december 2011
Definities	OP=Onderwijzend Personeel OBP=Onderwijsbeheer Personeel
Bron	Dienst HRM

4.1.1 Totaal aantal fte's per categorie van 2007 t/m 2011 (OP/OBP, man/vrouw)

	2007	2008	2009	2010	2011
OP	779,04	804,09	827,38	882,58	929,32
OBP	502,16	516,23	521,12	530,94	532,48
Totaal	1281,20	1320,32	1348,5	1413,52	1461,80
Man	686,87	687,84	689,95	714,63	730,28
Vrouw	594,33	632,48	658,55	698,89	731,52
Totaal	1281,20	1320,32	1348,5	1413,52	1461,80

4.1.2 Totaal aantal medewerkers per categorie van 2007 t/m 2011 (OP/OBP, man/vrouw)

	2007	2008	2009	2010	2011
OP	1073	1091	1120	1173	1224
OBP	615	631	622	642	645
Totaal	1688	1722	1742	1815	1869
Man	886	869	863	886	901
Vrouw	802	853	879	929	968
Totaal	1688	1722	1742	1815	1869

4.1.3 Medewerkers in fte's werkzaam op arbeidsovereenkomst in 2011 per organisatie-eenheid en totaal, verhouding m/v en op/obp per organisatie-eenheid en totaal in procenten

Organisatie-eenheid	fte	Verhouding m/v in %	Verhouding op/obp in %
ICT & Media	120,67	62/38	85/15
TIS Den Haag	97,12	62/38	83/17
TIS Delft	78,57	73/27	79/21
European Studies & Communication Management	108,55	39/61	83/17
Accounting & Financial Management	63,77	58/42	85/15
Marketing & Commerce	119,77	53/47	87/13
Facility Management	49,81	43/57	72/28
Bestuur, Recht & Veiligheid	122,84	50/50	93/07
Management & Human Resources	58,44	54/46	86/14
Pedagogische Academie voor Basisonderwijs	45,73	42/58	76/24
Sportstudies	54,18	55/45	84/16
Sociale Professions	83,85	38/62	85/15
Gezondheid	69,62	28/72	85/15
Masters & Professional Courses	28,09	35/65	16/84
Lectoraten	22,68	40/60	72/28
College van Bestuur	3	33/67	0/100
Bestuursbureau	15,69	36/64	0/100
Expertisecentrum/Pools	11,28	41/59	16/84
Facilitair Bedrijf	81,85	58/42	0/100
Bibliotheek	14,99	34/66	0/100
Financieel Economische Zaken	23,43	55/45	0/100
Informatisering & Technologie	54,35	79/21	0/100
Communicatie & Marketing (incl. regioregisseur)	40,42	35/65	0/100
Human Resource Management	27,23	21/79	0/100
Onderwijs- en Studentenzaken	65,87	34/66	0/100
TOTAAL	1461,80	50/50	64/36

4.1.4 Medewerkers in aantallen werkzaam op arbeidsovereenkomst in 2011 per organisatie-eenheid en totaal, verhouding m/v en op/obp per organisatie-eenheid en totaal in procenten

Organisatie-eenheid	Aantal	Verhouding m/v in %	Verhouding op/obp in %
ICT & Media	155	61/39	83/17
TIS Den Haag	153	60/40	82/18
TIS Delft	96	71/29	75/25
European Studies & Communication Management	136	33/67	80/20
Accounting & Financial Management	84	57/43	87/13
Marketing & Commerce	151	54/46	89/11
Facility Management	63	38/62	73/27
Bestuur, Recht & Veiligheid	153	50/50	94/06
Management & Human Resources	76	54/46	88/12
Pedagogische Academie voor Basisonderwijs	62	40/60	77/23
Sportstudies	74	53/47	84/16
Sociale Professions	112	38/62	87/13
Gezondheid	88	24/76	85/15
Masters & Professional Courses	36	33/67	17/83
Lectoraten	37	41/59	76/24
College van Bestuur	3	33/67	0/100
Bestuursbureau	20	30/70	0/100
Expertisecentrum	14	43/57	14/86
Facilitair Bedrijf	91	54/46	0/100
Bibliotheek	19	37/63	0/100
Financieel Economische Zaken	25	52/48	0/100
Informatisering & Technologie	57	77/23	0/100
Communicatie & Marketing (incl. regioregisseur)	47	44/56	0/100
Human Resource Management	32	22/78	0/100
Onderwijs- en Studentenzaken	85	32/66	0/100
TOTAAL	1869	48/52	65/35

4.1.5 Percentage van de leeftijdsopbouw per categorie van 10 jaren in 2011 gebaseerd op fte's

Omschrijving	Leeftijdsopbouw per categorie van 10 jaren					
Peildatum	31 december 2011					
Bron	Dienst HRM					
Leeftijdscategorie	< = 29	30-39	40-49	50-59	> = 60	Totaal
	8	26	25	31	10	100

4.1.6 Verdeling naar schaalniveau in percentages gebaseerd op aantallen

Omschrijving	Verdeling personeel naar schaalniveau		
Peildatum	31 december 2011		
Bron	Dienst HRM		
Schaal	OP	OBP	Totaal
> = 14	0,8	2	2,8
13	1,5	1,5	3
12	27,7	2,5	30,2
11	3,2	3,8	35,8
10	1,1	2,4	3,5
9	1,7	4,2	5,9
8	0,7	5,2	5,9
7	0	4	4
6	0	6,2	6,2
< =5	0	2,7	2,7
TOTAAL	65,5	34,5	100

4.1.7 Verhouding tussen vast en flexibel personeel

Omschrijving	Verhouding vast en flexibel personeel
Peildatum	31 december 2011
Definities	D-2: dienstverband voor onbepaald tijd D-3: dienstverband voor bepaald tijd met uitzicht op onbepaalde tijd D-4: dienstverband voor bepaalde tijd D-6: tijdelijke uitbreiding op een reeds bestaande betrekking
Bron	Dienst HRM

Percentage van het totaal aantal medewerkers in 2011 per soort dienstverband en per categorie (OP/OBP)

Soort dienstverband	D-4	D-3	D-2	Totaal
OP	15	1,8	48,6	65,4
OBP	6,5	1,3	26,8	34,6

Percentage van het totaal aantal fte's in 2011 per soort dienstverband en per categorie (OP/OBP)

Soort dienstverband	D-4	D-3	D-2	D-6	Totaal
OP	12,3	1,7	48	1,6	63,6
OBP	5,4	1,4	29,3	0,3	36,4

4.2 Diversiteit in afkomst

Omschrijving	Diversiteit in afkomst van medewerkers in aantallen en in percentages per categorie (OP en OBP) en totaal
Peildatum	31 december 2011
Bron	Dienst HRM

Afkomst	Aantal medewerkers categorie OP	Aantal medewerkers categorie OBP	Totaal aantal medewerkers
Niet-Westers	107 (8,7%)	102 (15,8%)	209 (11%)
Westers	1111 (90,8%)	533 (82,6%)	1644 (88%)
Onbekend	6 (0,5%)	10 (1,6%)	16 (1%)
Totaal	1224	645	1869

4.3 Ziekteverzuim

Omschrijving	Ziekteverzuim
Peildatum	31 december 2011
Bron	Dienst HRM

4.3.1 Gemiddeld percentage ziekteverzuim en gemiddelde ziekte duur 2007 t/m 2011

	2007	2008	2009	2010	2011
Gemiddeld ziekteverzuim exclusief zwangerschap in %	**	**	4,26	3,92	4,11
Gemiddelde ziekte duur in dagen	20,44	18,25	17,40	20,40	19,25

** geen gegevens beschikbaar

4.3.2 Gemiddeld percentage ziekteverzuim in 2011 per organisatie-eenheid

Organisatie-eenheid	Gemiddeld ziekteverzuim in%
ICT & Media	3,56
TIS Den Haag	3,30
TIS Delft	4,00
European Studies & Communication Management	3,26
Accounting & Financial Management	4,26
Marketing & Commerce	4,24
Facility Management	2,57
Bestuur, Recht & Veiligheid	3,58
Management & Human Resources	3,36
Pedagogische Academie voor Basisonderwijs	5,60
Sportstudies	2,39
Sociale Professies	6,57
Gezondheid	5,17
Masters & Professional Courses	2,31
Lectoraten	2,12
College van Bestuur	0
Bestuursbureau	7,08
Expertisecentrum/Pools	
Facilitair Bedrijf	6,19
Bibliotheek	2,20
Financieel Economische Zaken	7,20
Informatisering & Technologie	2,59
Communicatie & Marketing (inclusief regioregisseur)	3,34
Human Resource Management	3,45
Onderwijs- en Studentenzaken	5,65

4.4 Leeftijdsbewust, Kwaliteits- en Doelgroepenbeleid

Omschrijving	Leeftijdsbewust, Kwaliteits- en Doelgroepenbeleid, begroting versus realisatie
Peildatum	31 december 2011
Bron	Dienst HRM

Tabel: LKD beleid 2011, begroting versus realisatie

Beschikbaar		Begroting 2011	Realisatie 2011
Beschikbaar	in euro's:	1.100.000	538.000
Benutting:			
1.	Stimulering ouderschapsverlof	70.000	41.000
2.	Aanvullend Arbobeleid	125.000	47.000
3.	Vitaliteitsbeleid	300.000	30.000
4.	Ombudsman Personeel	40.000	30.000
5.	Diversiteitsbeleid	80.000	73.000
6.	Talentenspel	100.000	80.000
7.	Verh.vergoed. Woon-werk	90.000	90.000
8.	Pilot kraamverlof Partners	10.000	4.000
9.	Stimul. Vrijwilligerswerk	10.000	0
10.	Bedrijfscultureel Abonnement.	15.000	11.000
11.	IPAP-verzekering	255.000	135.000
12.	Stimulering Interne Netwerken	10.000	4000
13.	Stimuleren gebruik LKD-middelen	10.000	0
14.	Groen verkeer waarderen	50.000	0
15.	Reis- en ongevallen verzekering	30.000	0
	Negatief saldo	95.000	

5 Onderzoek 2011

Omschrijving	Lectoren, kenniskringen en evenementen
Peildatum	31 december 2011
Bron	Centrum voor Lectoraten en Onderzoek

5.1 Lectoren en kenniskringen 2011

Lectoraat	Naam	fte lector	beoogd fte lectoraat	in dienst	einddatum	fte kenniskring
Burgerschap en Diversiteit	Dr. B. Prins	0.8	0.8	11/1/2009	11/1/2013	1.2
Duurzame Talentontwikkeling	Dr. E. Sjoer	0.5	0.5	1/1/2011	1/1/2015	1.2
Energie en de Gebouwde Omgeving	Dr. L.C.M. Itard	0.4	0.5	1/1/2010	1/1/2014	1.4
Filosofie en Beroepspraktijk	Prof.dr. L.M. Huijjer	0.8	0.8	1/1/2007	1/1/2015	2.7
Grootstedelijke Ontwikkeling	Dr. V.J.M. Smit	0.8	1	12/1/2005	geen	2.8
Human Resources Management	Dr. A. Korver	0.8	0.8	9/1/2008	9/1/2012	1.9
Infomatie, Technologie en Samenleving	A.W. Mulder	0.5	0.5	9/1/2002	9/1/2014	2.6
Infomatie, Technologie en Samenleving	Drs. G.D. Rijken	0.5	0.5	10/1/2002	10/1/2014	0.4
Cyber security & safety	Dr. M.E.M. Spruit	0.4	0.5	3/25/2003	12/1/2015	0.8
Innovatieve Beweegstimulering en Sport (bijzonder lectoraat)	Drs. M.W.A. Jongert MSc.	0.2	0.4	11/1/2008	11/1/2012	0.4
Internationale Samenwerking (bijzonder lectoraat)	Dr. J.H.C. Walenkamp	0.4	0.4	1/1/2009	1/1/2014	1.2
Internationale Vrede, Recht en Veiligheid	Dr. J.J.C. Voorhoeve	0.6	0.6	1/13/2011	1/13/2015	1
Jeugd en Opvoeding	Dr. R.F.W. Diekstra	0.8	1	12/15/2002	8/1/2013	4.4
Kennisinfrastructuur Wetenschap en Techniek	Dr. E. Sjoer	0.5	0.5	9/1/2008	1/1/2012	0
Kennistransfer in Productinnovatie	Dr. ir. A.C. Valkenburg	0.8	0.8	2/1/2009	2/1/2013	1.6
Leefstijlverandering bij Jongeren	R.H. Oudkerk, arts	0.6	0.7	5/15/2007	5/15/2013	1.2
Mantelzorg (bijzonder lectoraat)	Dr. D.M. Beneken genaamd Kolmer	0.4	0.5	6/1/2011	6/1/2015	0.4
Ondernemen en Innoveren	Dr. S.J.M. Harkema, MBA	0.65	0.8	2/1/2004	2/1/2012	4.2
Pedagogiek van de Beroepsvorming	Dr. F.J.M. Meijers / Dr. M.A.C.T. Kuijpers	1.1	1.1	1-7-2003/1-3-2007	7/1/2013	1.9
Psychogeriatrie (bijzonder lectoraat)	Dr. F.R. Hoogeveen	0.4	0.5	9/1/2009	1/1/2014	1.2
Public Management: Verantwoordingsrelaties binnen de publieke sector	Dr. G.S.A. Dijkstra	0.5	0.5	4/1/2011	4/1/2015	1.4
Revalidatie (bijzonder lectoraat)	Dr. A.J. de Kloet	0.6	0.5	9/1/2008	9/1/2012	1.05

5.2 Evenementen in 2011

datum	lectoraat	Titel	aantal bezoekers
1/31/2011	GSO	Meedoen in Den Haag, werkt het? Presentatie rapport	75
3/10/2011	CLO	Vorbereidingsessies Seminarreeks politie	45
3/12/2011	GSO	Wereldplein aan zee Vluchtelingen in Den Haag	500
3/17/2011	CLO	Vorbereidingsessies Seminarreeks politie	20
3/23/2011	Revalidatie	Brain Awareness dagen Br@ins & G@mes	152
3/24/2011	Revalidatie	Brain Awareness dagen Geluk bij een ongeluk	213
3/28/2011	PG	Samenscholing Debat Zorgen om dementie	450
4/13/2011	CLO	Onderzoeksdagen 13 en 14 april	50
4/21/2011	BD	Seminarreeks diversiteit: Omgangsvormen in een diverse samenleving	15
5/19/2011	BD	Seminarreeks diversiteit: Omgangsvormen in een diverse samenleving	15
5/25/2011	J&O	Samen voor de Jeugd	35
5/30/2011	PG	Samenscholing: Kleinschaligheid, geen dogma maar ontwikkeling	60
6/9/2011	BD	Seminarreeks diversiteit: Omgangsvormen in een diverse samenleving	45
6/25/2011	CLO	Afsluiting seminar Politie	125
9/9/2011	IVRV	Intreerede Joris Voorhoeve	225
9/14/2011	IS	Ghana Works: Professional education makes the difference	60
10/10/2011	PG	Samenscholing PG	60
11/10/2011	Mantelzorg	Intreerede Deirdre Beneken genaamd Kolmer	150
11/12/2011	Revalidatie	Revalidatie	50
11/24/2011	PvdB	Wiens verhaal telt?	100

8 Financiën

8.1 Staat van Baten en Lasten 2011 en begroting 2012

Omschrijving Staat van Baten en Lasten 2011 en begroting 2012
Peildatum 31 december 2011
Bron Jaarrekening 2011

Staat van Baten en lasten

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2012	Begroting 2011	Realisatie 2011
Baten			
Rijksbijdragen	117,620	117,252	117,085
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	818	1,396	2,660
College-, cursus-, les- en examengelden	40,481	36,166	36,261
Baten werk in opdracht van derden	4,419	4,721	4,674
Overige baten	5,879	7,235	6,401
Totaal baten	169,217	166,770	167,081
Lasten			
Personele lasten	129,522	124,769	119,382
Afschrijvingen en waardeverminderingen	10,235	10,165	9,045
Huisvestingskosten	10,133	10,858	9,685
Overige lasten	18,844	18,886	15,486
Totaal lasten	168,734	164,678	153,598
Saldo baten en lasten	483	2,092	13,483
Financiële baten en lasten	-206	-273	-85
Resultaat	277	1,819	13,398
Belastingen (bij)		-	-3
Resultaat deelnemingen	-	-	-
		-	-3
Bijzondere en buitengewone baten en lasten			
Nettoresultaat	277	1,819	13,401

9 Onze voorzieningen

9.1 Financiële Ondersteuning bij Studievertraging (Profileringsfonds) 2011

Omschrijving:	Aanvragen per academie en omstandigheid Financiële Ondersteuning bij Studievertraging (Profileringsfonds)
Peildatum:	31 december 2011
Bron:	OSZ

9.1.1 Aanvragen Financiële Ondersteuning bij Studievertraging (Profileringsfonds) per academie

Academie	Totaal	Afstudeerstein (FOS)	Bestuursbeurs
Accounting & Financial Management	4	1	3
Basisonderwijs	7	6	1
Bestuur, Recht en Veiligheid	13	4	9
European Studies and Communication Management	34	10	24
Facility Management	3	2	1
Gezondheid	11	4	7
ICT & Media	7	2	5
Management & Human Resources	10	3	7
Marketing & Commerce	7	3	4
Sociale Professions	16	15	1
Sportstudies	2	1	1
Technologie, Innovatie en Samenleving Delft	13	2	11
Technologie, Innovatie en Samenleving Den Haag	29	10	19
Totaal	156	63	93

9.1.2 Aanvragen Financiële Ondersteuning bij Studievertraging (Profileringsfonds) per omstandigheid

FOS	2011	2010	2009
Bestuursbeurzen	93	70	73
Bestuursbeurzen t.b.v. studentenorganisaties/-verenigingen	45	41	40
Bestuursbeurzen t.b.v. studieverenigingen	33	29	33
Lidmaatschap hogeschoolintroductiecommissie Delft (DIAS)	01	01	5
Lidmaatschap commissies binnen De Haagse Hogeschool ²	3	0	0
Lidmaatschap hogeschoolraad ¹	6	2	0
Lidmaatschap opleidingscommissie ¹	0	2	1
Lidmaatschap academierraad ²	6	6	2
Bijzondere familieomstandigheden	9	14	13
Ziekte	15	17	12
Functiebeperking	12	12	4
Zwangerschap	22	22	16
Topsport of vergelijkbare activiteiten op hoog niveau	4	3	5
Niet-studeerbaarheid	0	0	3
Ziekte i.c.m. niet-studeerbaarheid	0	0	2
Ziekte i.c.m. bijz. familieomstandigheden	0	0	2
Ziekte i.c.m. zwangerschap	0	0	0
Ziekte i.c.m. functiebeperking	0	0	0
Topsport i.c.m. lidmaatschap AR	0	0	0
Functiebeperking i.c.m. niet-studeerbaarheid	1	0	0
Bijz. familieomstandigheden i.c.m. niet-studeerbaarheid	0	1	1
Zwangerschap i.c.m. niet-studeerbaarheid	0	0	0
Overname toekenning andere onderwijsinstelling	0	1	0
Afgewezen aanvragen	8	1	5
Ingetrokken aanvragen	1	0	0
Aangehouden aanvragen	7	4	12
Beroepszaken	0	1	1
Totaal aanvragen	156	155	156

1 Vanaf 2010 opgenomen onder studieverenigingen.

2 Lidmaatschappen van hogeschoolraad, academierraad en (opleidings-)commissies vielen tot 2011 onder de regeling FOS. Deze activiteiten worden nu tot de bestuursbeurzenregeling gerekend.

10 Lijst met afkortingen

ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
Ad	Associate degree
Arbo	Arbidsomstandigheden
Bd	Buitenlands diploma
Cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
Cd	Colloquium Doctum (toelatingsexamen voor iemand die niet de juiste papieren heeft)
CGB	Commissie Gelijke Behandeling
CINOP	Centrum voor Innovatie van Opleidingen
CSI	Centrale Studenten Inschrijving
CvB	College van Bestuur
C&M	Communicatie & Marketing
ERP	Enterprise Resource Planning
EVC	Erkenning van Verworven Competentie
FB	Facilitair Bedrijf
FEZ	Financieel Economische Zaken
Fte	Formatieplaats (full time equivalent)
FOI	Financiële Ondersteuning Internationalisering
FOS	Financiële Ondersteuning bij Studievertraging
FPU	Flexibele Pensioen Uittreding
GO	Georganiseerd overleg
Havo	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
Hbo	Hoger Beroepsonderwijs
HEC	Het Expertise Centrum
Ho	Hoger Onderwijs
HOOP	Hoger Onderwijs- en onderzoekplan
HOP	Hogeschool Ontwikkelingsplan
HOVO	Hoger Onderwijs Voor Ouderen
HR	Hogeschoolraad
HRM	Human Resources Management
IBG	Informatie Beheer Groep
ICT	Informatie- & Communicatietechnologie
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IO	International Office
IOP	Innovatiegericht Onderzoeksprogramma
JOB	Jongerenorganisatie Beroepsontwikkeling
KIO	[programma] Kennis, Innovatie en Ondernemerschap
KIT	Koninklijk Instituut voor de Tropen
KITE	Knowledge and Innovation Towards Entrepreneurship
KnolholEM	Knowledge based Holistic Energy Management
LKD	Leeftijdsbewust Kwaliteit- en Doelgroepenbeleid
LLLP	Leven Lang Leren Programma
LOB	Loopbaanoriëntatie en -begeleiding
Mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
MIT	Monitor Informatie Team
Mkb	Midden- en Kleinbedrijf
MPZH	Mobiliteitsplatform Zuid Holland
NAH	Niet-aangeboren hersenletsel
NBSA	Negatief bindend studieadvies
NIGZ	Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie
NQA	Netherlands Quality Agency
NSE	Nationale studentenenquête
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie

NWO	Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
OBP	Onderwijs beheerpersoneel
OCW	[ministerie van] Onderwijs, Cultuur & Wetenschap
OER	Onderwijs- en Examenregeling
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking & Ontwikkeling
OKF	Omkering Kapitaal Financiering
OP	Onderwijzend personeel
OSIRIS	Onderwijs en Studenten Informatie, Registratie en Inschrijf Systeem
OSZ	Onderwijs- & Studentenzaken
OVO	Oriëntatie op Vervolgonderwijs
P&C	Planning & Control
PDAD	Programma Diversiteit en Antidiscriminatie
PDC	Professional Development Center
R&O	Resultaat en Ontwikkeling
RI&E	Risico-inventarisatie en evaluatie arbeidsomstandigheden
Roc	Regionaal opleidingscentrum
RvT	Raad van Toezicht
SLB	Studieloopbaanbegeleiding
TIC	Technologische innovatiecampus
TU	Technische Universiteit
VBI	Visiterende en Beoordelende Instantie
VIP	Verbetering Inschrijf Proces
Vo	Voortgezet Onderwijs
Vwo	Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
VWS	[ministerie van] Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WBW	Wereldburger in Wording
WGA	Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
WHW	Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderwijs
WNT	Wet normering topinkomens
Wo	Wetenschappelijk Onderwijs
Wopt	Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens

.....